

DEMOKRACIJA

Edino možnost sem videla v odhodu

Pogovorjali smo se z Barbaro Brezigar. Kandidirala je za predsednico Republike Slovenije, kasneje se je angazirala v civilni pobudi Nekaj je treba storiti. Zadnja leta je vrhovna državna tožilka in od letošnjega leta slovenska predstavnica v Eurojustu v Haagu. Med drugim smo jo vprašali, ali se bo "vrnila" v Slovenijo.

Božič – praznik novega življenja

DISKURZ
Selekcioniranje
novinarskih
informacij

SLOVENIJA
Nujna
reforma
notariata

REVOLUCIJA
Množična
grobišča
Hrvatov

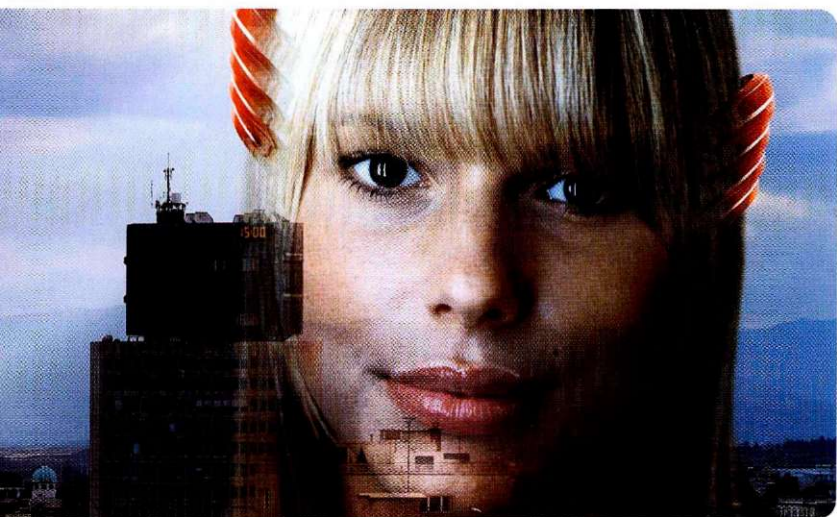
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, design: LUKS Studios, foto: T. Gregorič, J. Pukač, Mobitel d.o. 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Cesar je bil nag

"Prizadeval si bom, da bo veliko zaupanje, ki ga je SDS in Koalicija Slovenija v celoti dobila na volitvah, postalo dobra naložba za prihodnost, od katere bomo vsi dobili več kot doslej. Politiko razumem kot delo za skupno dobro. Mislim, da smo že na začetku slovenske demokratizacije in v času oblikovanja slovenske države dokazali, da nam je to v ospredju. Tudi takrat je Demos dokazal, da je sposoben povezati različne interese v delo za skupni cilj. V nasprotnem primeru danes ne bi mogli govoriti o samostojni slovenski državi, ki je članica EU in NATO. Imamo daleč najbolj pozitivno referenco. Poleg tega pa bo naša vlada pod velikim pritiskom opozicije in medijev, zato tudi če bi hotela biti, ne bo mogla biti samopašna. LDS je postala arogantna tudi zato, ker so jo provladni javnomnenjski voditelji tem bolj hvalili, čim bolj je sekala po neobogljeni opoziciji."

(Janez Janša v intervjuju za Ampak)

Novi predsednik vlade se zaveda pozitivne dediščine izvorno demokratičnih strank, ki sestavljajo novo vlado. Kapital, ki so ga dobili politiki iz njenih vrst v času demokratizacije in osamosvajanja, bo pripomogel k nadaljnjemu razvoju Slovenije. Po drugi strani si nova vlada takšne samopašnosti in arogantnosti kot prejšnja hvala Bogu ne bo mogla privoščiti, saj na svoji strani nima dominantnih medijev, ki bi jo pri tem podpirali, kot so vsa leta od prihoda Demosa na oblast podpirali tranzicijsko levico. Mediji so prejšnji vladi s svojo lojalnostjo delali občasno celo medvedjo uslugo, saj so jo pogosto nekritično hvalili. Kritični so bili predvsem do opozicije. Ljudje na oblasti so se zato prevzeli. Janša v omenjenem intervjuju pripoveduje zgodbo o fantiču in cesarju, ki je bil v resnici nag, a so vsi govorili, da ima čudovito novo obleko. Cesar naj bi bil najbolje oblečen že zato, ker je cesar. In to je trajalo in trajalo, dokler pretiravanje ni prišlo v svoje nasprotje, saj je fantič ob cesarskem sprevedu zamrmral, da je cesar pravzaprav nag, množica pa je to najprej mrm-

raje, nato pa tudi čedalje glasneje povzela. Podobno se je pokazalo tudi v Sloveniji. Ne moreš vse dni vse ljudi vleči za nos. "Nekoč je pač dovolj. V Sloveniji se je začelo resno obračati tisti hip, ko so predstavniki stranke, ki je leta 2000 dobila izjemno veliko volilno podporo, svoje lastne volivce začeli javno zmerjati z nestrpnosti," ugotavlja Janša. K pravi sliki je s svojim Forumom 21 nedvomno pripomogel nekdanji predsednik države Milan Kučan. Janša pravi, da je zato že tedaj pozdravil ta korak, saj je pripomogel k večji transparentnosti. "F 21 je pomagal, in to v veliki meri, slovensko politično prizorišče očistiti dvojnih senc. Razprave o socialni in solidarnosti v krogu, ki se sicer lahko ponaša z nekaterimi gospodarskimi uspehi, hkrati pa se nanj bolj ali manj upravičeno javno lepi tudi vse iz slovenskega lastninenja na sumljive načine potegneno bogastvo, so pri nepolitični javnosti delovale malodane groteskno. Mrmranje o cesarju brez obleke se je dokaj hitro spremenilo v javne vzklrike."

Nova vlada je seveda v drugačnem položaju kot prejšnja, saj medijske zaslombe nima. Zato bo nedvomno morala vsako svojo odločitev toliko bolj premisliti in pretehtati, to pa lahko njenemu vladanju le koristi. Zaradi povollilnega efekta, ki še poveča priljubljenost zmagovalcev, so dominantni mediji zdaj do nove vlade dokaj korektni, kar je verjetno le zatišje pred viharjem. Je pa res, da je pri večini medijev čutiti nekakšno zadržanost in nelagodje, saj ne vedo, kako bo v prihodnje. Tudi njihovi dosedanji politični "gospodarji" so precej izgubljeni. Verjetno bodo potrebovali nekaj časa, da si bodo opomogli. Poleg tega bo nova vlada vzpostavila sklad za medijsko pluralizacijo, kar bo slovenski medijski prostor spremenilo. Z medijskim skladom, ki ga predvideva koalicijska pogodba, vlada ne bo poskrbela, da bi imela medije, ki bi z njo trobili v isti rog, ampak bo pripomogla k medijskemu pluralizmu, ravnotežju, k višji stopnji demokratične kulture v Sloveniji. S skladom bo mogoče medijski prostor nekoliko prevetrili in mu dati nov zagon. Za slovenskega bralca bo to pridobitev, saj bodo mediji zaradi večje konkurence objektivnejši in bolj profesionalni. Dobro bo tudi za vlado, saj jo bodo mediji stalno nadzirali; ne bodo je samo slepo kritizirali, ampak bodo kritiko tudi argumetirali.

Nova vlada je uvedla etični kodeks, ki bo zavezoval k poštenemu delu tako državne uradnike kot ministre. To je dobro. Ob močni samokontroli ljudi na oblasti ter opozicijski in medijski kontroli bo v prihodnje nedvomno manj možnosti za stranpoti. In manj možnosti, da bi "cesarji" po Sloveniji hodili nagi. Dosedanji cesar je namreč bil nag ...

Metod Berlec

Ob močni samokontroli ljudi na oblasti ter opozicijski in medijski kontroli bo v prihodnje nedvomno manj možnosti za stranpoti. In manj možnosti, da bi "cesarji" po Sloveniji hodili nagi.

9 Tri dni miru

Nenapisano pravilo medijskih komentatorjev je, naj bi po volitvah sto dni prizanesljivo pisali o novi vladi.

11 Praznik novega življenja

12 Izpopolnjena posadka

Potem ko je državni zbor pretekli teden potrdil še zadnjega ministra, vlada in ministrstva pa so dobili tudi državne sekretarje, je nova vlada dobila dokončno podobo. Splošna ocena je pozitivna, kako dobra je nova ekipa v resnici, pa bo pokazal čas.

14 Selekcija novinarskih informacij

Kriterij, po katerem uredniki selekcionirajo informacije, je vrednostno-političen. V totalitarnih sistemih je ta dominanten in mu je posvečena izjemna skrb, da ne bi prišla v obtok informacija, ki totalitarnemu režimu lahko škoduje.

16 Vzgoja ali ideološka čistost?

18 Kapital IBL se odliva v tujino

24 Nujna reforma notariata

31 Prezgodnji boji za oblast?

Še v začetku letošnjega leta se je zdelo, da bo v Nemčiji na naslednjih zveznih volitvah zanesljivo prišlo do zamenjave na oblasti. Vladajoči socialdemokrati so doživljali poraz za porazom na deželnih volitvah, prednost opozicijskega bloka CDU-CSU pred vladajočo stranko pa se je povzpela preko fantastičnih 20 odstotkov. Toda notranji spori so CDU oslabil.

34 Onemogočili so me pri mojem delu na tožilstvu

Pogovor z Barbaro Brezigar

Moje angažiranje v javnem življenju in moja skrb za demokratične standarde odprte družbe, kar je temeljna pravica vsakega svobodno mislečega človeka, so preprečevali tako, da so me poskušali diskreditirati pri strokovnem delu, čeprav s svojim ravnanjem nikoli nisem škodovala ugledu tožilske službe.

42 Grobišča Hrvatov

56 Smučarski valček

Smučarska sezona je dodobra v teku. Skoraj petmesečno tekmovanje je že oddelalo prvo stran letošnje še nenapisane knjige.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
 Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: SAFO

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odljave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Nekateri se sposobnih bojijo

Pogovor s Francijem Butom, državnim sekretarjem na ministrstvu za kmetijstvo

Vlada vas je imenovala za državnega sekretarja na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, vendar vas na to mesto ni predlagala SLS, katere predsednik ste bili, ampak vas je izbrala SDS, kot smo zasledili v javnosti. Kako komentirate ravnanje vodstva SLS, za katerega se zdi, da se je z lahkoto odreklo svojemu nekdanjemu predsedniku in ministru?

Za državnega sekretarja me je predlagala gospa ministrica Marica Lukačič. Z njo sva se o tem pogovarjala že zelo zgodaj, pravzaprav takrat, ko se je prvič omenjalo njeno ime. Menila je, da sem kompetentna oseba, ki pozna Evropsko unijo, skupno politiko in način dela pa tudi delo na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Tudi sam menim, da delo poznam, saj sem bil na tem ministrstvu dobrih sedem let in pol. Poleg tega sem opravljal različna dela: vodil Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, pogajanja z Evropsko unijo in oblikoval in izvajal nove politike na področju kmetijstva in razvoja podeželja. Res pa je, da me na to mesto ni predlagala SLS, čeprav sem še vedno njen član, a brez posebnih strankarskih funkcij. Zakaj tako ravnanje, bi težko presodil, čeprav se mi včasih zdi, da se nekateri v moji stranki sposobnih ljudi preprosto bojijo.

Po nekaterih informacijah kandidirate za vodilno mesto v službah EU. Kako daleč je to, za kaj kandidirate in kakšen razplet pričakujete?

Glede kandidature na eno od vodilnih mest v službah EU lahko rečem, da postopki tečejo že nekaj mesecev. Res pa je, da so izjemno počasni, kar za EU ni nič novega. Čeprav mi pravijo, da mi dobro kaže, bo na pravi razplet treba počakati nekaj tednov. Verjamem pa, da bi bilo za

Republiko Slovenijo dobro, če bi mesto direktorja za razvoj podeželja, za katerega kandidiram, dobili, saj gre za enega finančno najmočnejših delov evropskega proračuna.

V koalicijski pogodbi je področje kmetijstva podrobno obdelano. Ali ste sodelovali pri nastajanju pogodbe in kako jo ocenjujete glede tega področja?

Pri nastajanju koalicijske pogodbe za področje kmetijstva nisem sodeloval, je pa sedanji položaj zlasti v delu, ki je vezan na EU, v veliki meri sad mojega dela in dela mojih sodelavcev v preteklih letih. Pri tem bi rad poudaril, da se skupna kmetijska politika od 1. 5. ne oblikuje več v Republiki Sloveniji, ampak v Bruslju, kar je v evropskem pravnem redu skupaj z ribištvo edinstven primer. Pri tem lahko Slovenija to politiko le sooblikuje skupaj z drugimi 24 članicami. Dejstvo, da je Slovenija kot edina nova država vpegljala subvencijska plačila že nekaj let pred vstopom v EU, daje naši državi veliko pogajalsko prednost, upravičencem pa več denarja kot njihovim stanovskim kolegom v drugih novih članicah EU. Sicer pa ima Slovenija veliko bolj proste roke pri oblikovanju zemljiške politike, zato ocenjujem, da je koalicijska pogodba dobra, ministrica Lukačičeva pa ima zelo drzne načrte in jih bo glede na svoje izkušnje tudi uresničila. Sam ji bom pri tem pomagal.

Marjan Podobnik se očitno vrača v politiko. Kako komentirate njegovo vrnitev?

Gospod Marjan Podobnik se očitno res vrača v politiko. Pravzaprav je v njej že nekaj mesecev navzoč kot aktivni udeleženec stranke SLS za letošnje državnoborske volitve. Sam od tega ne pričakujem nič posebnega ali pretresljivega, ker menim, da so najboljši politični časi Marjana Podobnika že mimo. Sicer pa mu želim vse najboljše.

Vida Kocjan

Prelevitve
(Stran 8)

Nekdanji predsednik
SLS se vrača v politiko
(Stran 10)

Šimenc se zaposlen
(Stran 21)

Koliko gre v voziček?
(Stran 22)

Nič več drugorazredni?
(Stran 26)

Koprski gordijski voz
(Stran 27)

Načrtujeta poroko

Vojna s krastacami
(Stran 30)

Pravljice sveta
(Stran 39)

Kraska hisa

Na severni tečaj
(Stran 48)

Strah pred zmago
(Stran 55)

Božične pesmi
(Stran 58)

Odete v bleščice
(Stran 60)

Sveta noč
(Stran 62)

Bandlja nasledila
plavalaska
(Stran 66)

Rušenje partijskih mitov

Letošnje leto je, kar se tiče javnomnenjskih anket, ki merijo priljubljenost posameznih osebnosti, prav osvežujoče. Potem ko sta se vsa zadnja leta na prvih dveh mestih v takšnih anketah večinoma menjavala Milan Kučan in Janez Drnovšek, je v letošnjem tekmovanju za osebnost leta 2004 na Valu 202 zmagal Janez Janša. Leto 2004 bomo očitno lahko razglasili za leto, ko so padli zadnji partijski miti!

Pralni prašek

Letošnji božič bo prvi po odhodu nadškofa Franca Rodeta. Nič čudnega, da imajo zaradi tega tako imenovani svobodomislec (ali bolje: bojeviti a(nti)teisti) hud glavobol. Kdo ve, kako hude duševne muke doživljajo, ko morajo tako rekoč po vseh medijih poslušati in brati o novem, priljubljenem nadškofu Alojzu Uranu, ki si ga zaradi njegove dobrodušnosti še najhujši cerkveni fundamentalist ne bi upal napasti, po drugi strani pa pridobiva nazaj vernike. Zanimivo je, da je v zadnjih mesecih, kar se Cerkev tiče, celo Zmago pl. Jelincič nekoliko zadržan. Tokrat se je menda prvič zgodilo, da je bil duševno prizadet zaradi obtožb, da je iz sakralnih objektov odnašal razne dragocenosti. Verjetno si jih je le sposodil, da jih je odnesel obnoviti, saj je znano, da je Zmago strokovnjak za umetnine in bi zanje marsikaj postoril zastoj.

No, pa se vrnimo k našim "svobodomislecem". Ker se tokrat ne bodo mogli ukvarjati z "nestrpnimi in sovražnimi" Rodetovimi govori, so rajši odprli spletno stran, na kateri ponujajo celo vrsto gradiva o Cerkvi in krščanstvu, na primer o tem, kako kristjani na eni strani označujejo prepoved ubijanja in po drugi koljejo živali, da je Cerkev kot institucija nepotrebna itd., da seveda ne govorimo o vseh njenih inkvizicijah, križarskih pohodih in zažiganju čarovnic. Toda to še ni najhujše. Najhujše je namreč to, da si drznejši katoličani krščevarji svoje otroke in tako posegati v njihovo svobodo, češ da se vsak otrok o svoji veri odloča sam, ko odraste. No ja, malo je manjkalo, pa bi postavili še tezo, da bi se lahko vsak otrok sam odločal, ali bo hodil v osnovno šolo ali ne. Saj je tudi osnovna šola neke vrste pralnica možganov, zaradi česar čedalje več šolarjev piše po stenah: Šola je kruh, živela lakota! Toda naši "svobodomislec" se brigajo skoraj izključno za vprašanje veroizpovedi. Verjetno so prepričani, da znajo misliti s svojo glavo samo zato, ker pač ne verujejo v nič (tako vsaj pravijo, čeprav je na njihovem skrivnem seznamu kar nekaj bogov) in mislijo "svobodno", medtem ko imajo verniki (predvsem katoličani) oprane (če že ne zabetonirane) možgane, za kar je poskrbela sveta mati Cerkev. Morda pa le ne bi bilo slabo, če bi ti gospodje še povedali, kateri detergent uporablja Cerkev za pranje možganov. Nemara ariel, avo, persil? Prepustimo to našim strokovnjakom za pranje možganov, pa naj bodo s FDV, Društva za zaščito ustave in žrtev Cerkve ali pa iz posvetnega združenja Svit.

Glede na to, da jim zakrament krsta kljub možnosti izpisa iz Cerkve še vedno dela težave (ker je krst pač neizbrisano znamenje), našim "svobodomislecem" dobronamerno priporočamo, naj izumijo takšen detergent, ki bo znamenje krsta popolnoma izbrisal. Pri Bogu ni namreč nič nemogoče. Niti če ne verujejo vanj ...

Gasper Blazič

h-umor

diktafon

"V oddaji nikoli nisem spodaj brez."

(Anja Tomažin se ne želi enačiti s Sharon Stone v filmu Prvinski nagon.)

"Ko se ljudje zabavajo, mi zabavljači delamo."

(Violeta Tomič mora pošteno garati za narodov blagor, pa četudi gre za zabavo.)

"Ali gre za kakšno cirkuško točko?"

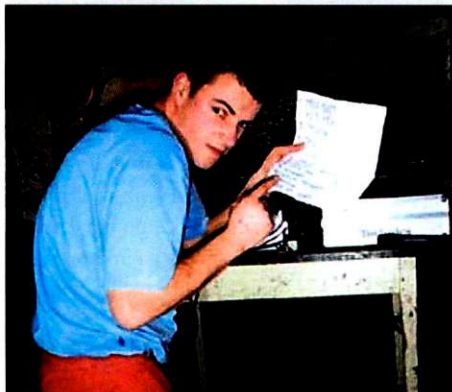
(Mitja Cjuha ne ve, ali je res ali sanja, da je Rop spet postal predsednik LDS.)

"Po svetu sem srečal vse vrste ljudi, ki jim ponekod rečejo mafijci, ponekod drugače, ampak z nekaterimi najhujšimi primerki sem sedel v vladi."

(Marjan Podobnik je vrsto let preživel v slabi družbi. Ne pove pa, koliko je to vplivalo nanj.)

"Ko so poginjale kranjske čebele, so šli čebelarji pred parlament, ko pa pogosto po nepotrebem umirajo ljudje, to mirno gledamo."

(Zdravnica Mojca Senčar je ogorčena, ker se večja skrb posveča živalim kot ljudem.)

"Pokazal jo je malo za žur. To se mi ne zdi nič pretresljivega."

(Raper Klemen Klemen ni presenečen ob dejstvu, da je njegov stanovski kolega Eminem na odru pokazal zadnjico.)

"A on si privoščil jahto za dva milijona evrov, dva mercedesa po 150.000 evrov ..."

(Milan Štimac, sedanji direktor Orionu, je prepričan, da si je Branko Lužar obul za nekaj številke prevelike čevlje.)

"Pritožujejo se, da so vsi humoristi 'ta rdeči'. Ja, kaj moremo, če nimajo svojega humorista?"

(Veliki častilec pokojnega Tita Ivo Godnič domneva, da novim ministrom ni do smeha.)

"Če je poleg krščanstva res kaj skupno vsem evropskim narodom, je to izkustvo organiziranega nasilja."

(Pesnik in kulturolog dr. Aleš Debeljak o tem, kaj je Evropejecem skupno.)

"Mislim, da bom s prihodom nove vlade začel razmišljati o inkontinenci, sklepi revmi in podobnem."

(Sašo Hribar se je začel ob prihodu nove vlade hitreje starati.)

"Svojega ministrskega dela ne jemljem čisto politično, zdi se mi, da je bliže županski funkciji."

(Novi minister za lokalno samoupravo Ivan Žagar ministrskega dela še ne pozna dobro.)

"Zanimivo je, da ima Slovenija približno enako stopnjo brezposelnosti kot Nemčija. Tam so velike debate o tem, pri nas jih ni."

(France Arhar opozarja na zatiskanje oči pred skoraj stotisočglavo množico brezposelnih.)

Vesele in blagoslovljene božične praznike

Vam želi uredništvo revije Demokracija.

Poslovanje ZPIZ le delno pravilno

Računsko sodišče je revidiralo računovodske izkaze in pravilnost poslovanja Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), ki je nosilec in izvajalec obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti. Cilja revizije sta bila izreka mnenja o računovodskih izkazih zavoda za leto 2003 in pravilnosti poslovanja zavoda v letu 2003. Računsko sodišče je ugotovilo, da v revidiranih računovodskih izkazih zavoda za leto 2003 (bilanca stanja, izkaz prihodkov in odhodkov, izkaz računa finančnih terjatev in naložb ter izkaz računa financiranja) ni pomembno napačnih navedb. Lahko se šteje, da v vseh pomembnih pogledih stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. 2003 ter prihodke in odhodke oziroma prejeme in izdatke zavoda za leto 2003 predstavljajo pravilno, to je v skladu z zakonom o računovodstvu, zakonom o javnih financah in Slovenskimi računovodskimi standardi. Zato je zavodu izreklo pozitivno mnenje. Ne da bi izrazilo pridržek, pa je posebej opozorilo na dokapitalizacijo Nepremičninskega sklada pokojninskega in

Računsko sodišče je ZPIZ izreklo mnenje s pridržkom.

invalidskega zavarovanja, d. o. o., Ljubljana in na zadolževanje zavoda pri bankah in državnem proračunu. Pri revidiranju pravilnosti poslovanja pa je računsko sodišče ugotovilo, da je zavod v več primerih oddal javna naročila v nasprotju z zakonom o javnih naročilih. Ugotovili so, da je ZPIZ napačno oddal storitve fizičnega varovanja in opravljanja receptorske službe v znesku 8,4 milijona tolarjev. Prav tako so napačno kupili pisarniški material v znesku 15,4 milijona tolarjev, material za vzdrževanje računalniške opreme v znesku 18,3 milijona tolarjev, tiskane obrazce v znesku 24,2 milijona tolarjev, računalniške obrazce in drug potrošni material v znesku 19,7 milijona tolarjev, mrežne tiskalnike v znesku 77,5 milijona tolarjev in prenosne računalnike v znesku 11,8 milijona tolarjev. Zavodu so revizorji zato izrekli mnenje s pridržkom. V. K.

Slovenska zgodovina na nacionalki

RTV Slovenija se pripravlja na predvajanje niza dokumentarnih oddaj Dnevnik nekega naroda. Začelo se bo 28. decembra in bo na sporedu enkrat tedensko. Serija, za katero je besedilo napisal znani tržaški zgodovinar dr. Jože Pirjevec, bo v osmih petdesetminutnih oddajah prikazala slovensko zgodovino 20. stoletja. Čeprav smo bili zaradi znanih levičarskih pogledov dr. Pirjevca pred predstavitvijo nekoliko skeptični, smo bili nad prikazanim šestim delom večinoma zadovoljni. Pod naslovom Med dvema ognjema so avtorji prikazali čas od konca 2. svetovne vojne do konca petdesetih let. V oddaji niso manjkala pričevanja o vedno žgočih argumentih, kot so npr. fojbe, Goli otok, izvajanje revolucije, preganjanje katoliške duhovščine, politično disidentstvo. Vse teme so bile televizijskemu formatu prilagojene sintetične, a vendar dovolj izčrpne. Kljub splošni pozitivni oceni pa je Pirjevcu nekajkrat "spodrsnilo". Tako je nekritično pohvalil Borisa Kidriča kot borca za večjo veljavo Slovencev, ki jih je začela stiskati srbska hegemonija. Prav tako je bilo nekoliko prelahkotno prikazano življenje ob zahodni meji v prvih povojnih letih, saj je bilo za domačine v resnici izredno travmatično. Ne nazadnje je zgovorno dejstvo, da je o odnosu do duhovnikov v dokumentarcu govoril tudi razvpiti Vekoslav Grmič. Na predstavitvi televizijske serije je Pirjevec spomnil, da je naš narod v preteklem stoletju sicer zašel v različne ekstremizme, saj se je politično šele iskal, a se je končno tudi našel. Pripoved o slovenskem narodu je bila "težka, krvava, dramatična," je dejal Pirjevec, "v zgodovinski luči pa smo na njen iztek lahko ponosni." M. V.

Zive jaslice v ledu

Okoli božiča po domovih, cerkvah in drugih krajih postavljamo jaslice. Te so lahko klasične, ki jih sestavljajo umetne figurice in predstavljajo sv. družino, v zadnjem času pa se v nekaterih krajih čedalje bolj pojavljajo tako imenovane žive jaslice, v katerih namesto figuric nastopajo pravi ljudje in prave živali. Take jaslice bo letos že tretjič predstavilo Športno društvo lednih plezalcev Mlačca Mojstrana in jih postavilo v led soteske Mlačca v Mojstrani. Posebnost teh jaslic je, da jih obdaja neskončno število sveč in skulptur, ki se oblikujejo iz ledu, organizatorji pa obiskovalcem pripravijo posebno božično zgodbo, ki jo v živo zaigrajo osnovnošolci, dijaki in študentje. Kot pravijo organizatorji,

Lanske žive jaslice v ledu.

modrosti tedna

"Krščanska 'duša Evrope' se ne pritožuje le zaradi simbolnih stvari (zavrnitev zapisa krščanskih korenin Evrope v novo evropsko ustavo, op. ur.), boli jo, ker se moralni in etični kodeksi razpuščajo v popolno poljubnost, opozarja na razpadanje družin, vse manjše število rojstev in hedonizem, ki postaja glavni življenjski princip."

(Pisatelj Drago Jančar)

"Ropova vlada je oddajo prestižnega aviona predstavila kot odlično potezo. Kot da je izpeljala genialno investicijo, prek katere bo zdaj služila z najemnino zrakoplova!!! Malodane bi po tem zgledu kupili še par letal samo zato, da bi jih potem posojali naokrog. Spet popolni nonsens, ki je služil predvolilni kampaniji Ropove stranke."

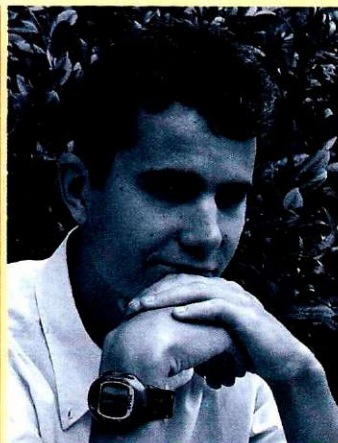
(Sociolog dr. Bernard Nežmah)

Kljub nekaterim subjektivnim zgodovinskim ocenam, ki se jim dr. Pirjevec ni mogel izogniti, je Dnevnik nekega naroda brzkone uravnotežen izdelek, kakršnega slovenska javnost potrebuje.

bo letošnja zgodba govorila o mladi materi, ki se sooči s krizo lastne identitete in z nerazumevanjem svojega moža, odreši pa jo šele angel, ki možu prišepne, kako naj ravna z novorojenčkom in njegovo materjo. "Sporočilo letošnje božične zgodbe je namenjeno vsem v premislek, kako v današnjem svetu ravnajo z ženami, z ženskami po svetu, po katerem se toliko govori o enakopravnosti," pravijo organizatorji. Žive jaslice in predstavo si boste lahko ogledali med 25. in 29. decembrom, in sicer vsak dan ob 16., 17., 18., in 19. uri. Vstopnina za odrasle bo 1.000, za otroke pa 500 tolarjev. Vstop za otroke, mlajše od šest let, bo brezplačen. A. K.

Peko na nogah

Eno prvih dejanj, ki jih je naredil novi gospodarski minister Andrej Vizjak, je bil podpis pogodbe o prenosu 24 tisoč kvadratnih metrov stavbišč in zemljišč z državne družbe DSU na občino Tržič. Vrednost pogodbe po besedah Marte Gorjup Brejc, predsednice uprave Peka, znaša 1,1 milijarde tolarjev, država pa je tako postala 82-odstotna lastnica Peka. Pomembno pri tem je, da se je Peko rešil t. i. balasta (s tem je imel namreč le stroške, prihodkov pa ne) in bo lahko glede na dane razmere zadihal s polnimi pljuči. Koristi ima tudi občina Tržič, ki namerava na tem območju zgraditi telepark, zasebno fakulteto, v nekdanji tovarni poliuretana pa poslovno-stanovanjski center. Vse to pa bo občini prineslo nov razvoj. Župan Pavle Rupar načrtuje, da bo vse zgrajeno v dveh do štirih letih, pri tem pa želijo privabiti tudi tuje vlagatelje.

Pri Peku gre za zgodbo z dolgim repom. Vodstvo tržiške tovarne čevljev, ki zaposluje 1.120 delavcev, od tega 800 v Sloveniji, si je za takšno rešitev zelo dolgo prizadevalo.

Tržiški Peko ni bil deležen tolikšne državne pomoči kot nekatera druga slovenska podjetja.

Šele konec lanskega leta pa je občina pokazala interes za pridobitev prostorov za nove dejavnosti. 24. decembra lani je nato vlada sprejela sklep, da bo SRD v likvidaciji odkupila te nepremičnine, pogodbo za odkup pa so podpisali 31. decembra. Pričakovali so, da se bo postopek končal prej, vendar so se morali najprej končati denacionalizacijski postopki. Če smo bili še pred nekaj leti nezaupljivi do takšnega prenosa premoženja na dr-

žavo (država je prevzela delež Peka in ga neodplačno prenesla na občino Tržič), pa se je zdaj izkazalo, da je vodstvo Peka v preteklih letih ravnalo pravilno. Po dolgoletnih izgubah v poslovanju, te so bile več stotomilijonske, letos pričakujejo celo nekaj desetlin milijonov tolarjev dobička. To je velik uspeh, posebno ker se večina druge obutvene industrije utaplja v izgubah, delov-

na mesta pa zapirajo kot za stavo. Pri tem pa se Brejčeva ne ustavlja. Ob podpisu pogodbe je namreč dejala, da so si v vodstvu Peka že ogledali in ocenili premoženje kranjske Planike. Kaže, da nameravajo del tega odkupiti, vendar pa je od stečajnega upravitelja odvisno, ali bodo Planiko prodali po delih ali v celoti. Peko se očitno zanima za nakup dela ali nekaj delov Planike, ne pa celote. Vsekakor gre za hvalevredno dejanje, posebno če vemo, da Peko v preteklih letih ni bil deležen tolikšne državne pomoči v breme davkoplačevalcev, kot so je bili deležni v nekaterih drugih

družbah. Tudi Planika je bila med njimi, pa je danes v stečaju. Verjetno je bilo tako tudi zato, ker Marta Gorjup Brejc politično ni bila aktivna, ampak jo je zanimala le stroka in predvsem delo vodilnega menedžerja. Prav zato je stvari v družbi vodila drugače, kot smo bili tega vajeni v preteklem desetletju s strani nekaterih "pravih" kadrov.

Vida Kocjan

Nekaj mesecev po volitvah, in potem ko je nova vlada končno začela z delom, smo bili v preteklih dneh priče (napovedanim) spremembam znotraj obeh glavnih opozicijskih strank: v Liberalni demokraciji Slovenije in Združeni listi socialnih demokratov. Zaradi novega položaja po desetletju praktično nepretrgane vladavine sta obe stranki preno-

vsekakor potrebni. Način, kako so ali še bodo spremembe potekale, pa poraja marsikakšen dvom.

Tako se je Liberalni demokraciji Slovenije (LDS) "zgodil" volilni kongres na Bledu, na katerem je celotno strankino vodstvo najprej formalno odstopilo, potem pa je bil stari predsednik Anton Rop brez protikandidatov znova potrjen za prvaka opozicijske stranke. Ker je marsikdo v stranki po odhodu LDS iz vladne palače ostal brez pomembnejše funkcije, so na omenjenem kongresu poskrbeli za povečanje števila podpredsednikov, in sicer na pet.

Po drugi strani se zmerni vodja Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) Borut Pahor trudi spremeniti podobo stranke. Zadal si je zahtevno nalogo, da stranko, ki je zaradi vkopanosti na ideoloških položajih doživela volilno stagnacijo, na naslednjih volitvah popelje k zmagi. V ta namen se bo ZLSD do marca preimenovala v Socialne demokrate, omenja pa se tudi možnost združitve z zunajparlamentarno Demokrasko stranko.

Prelevitve

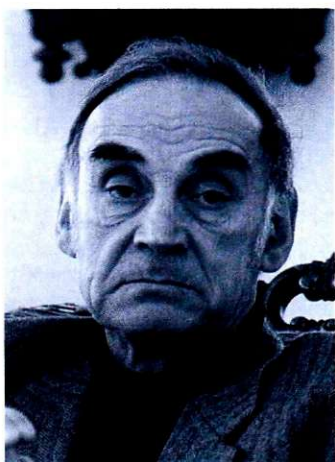
Tako LDS kot ZLSD pa sta že napovedali oblikovanje vlad v senci oz. lastnih strokovnih svetov po zgledu zmagovite Janševe SDS.

Kaj v resnici pomenijo te zunanje spremembe in čemu so namenjene? Ponuja se zanimiva literarna vzporednica. Italijanski pisatelj Giuseppe Tomasi di Lampedusa je v svojem zgodovinskem romanu Geparad opisal blišč in po-

časni notranji razkroj sicilijanskega plemstva po združitvi Italije leta 1860. Tedaj je piemontska oblast zamenjala borbonske vladarje, ki so stoletja posedovali celotno južno Italijo. V tem kontekstu ena od glavnih oseb romana, mladi in povpetniški Tancredi, pragmatično izjavi, da se mora, "če hočemo, da vse ostane, kot je, vse spremeniti". S tem je nakažal nujnost prilagajanja starih privilegirancev novi oblasti. Navzven so se morali mogočniki prejšnjega režima prilagoditi in pokazati v novi, svetovljanski in za tiste čase bolj demokratični luči.

Kakšne mreže neformalnih oblik oblasti so se do danes razvile na Siciliji, je žal dobro znano tudi tujcem. Spremembe podob obeh donedavnih vladnih strank LDS in ZLSD so tako prejkone le prelevitve, pri čemer vsebina ostaja ista – kongresom in preimenovanjem navkljub.

Mitja Volčanšek

Mag. Andrej Aplenc

Tri dni miru

Nenapisano pravilo medijskih komentatorjev je, naj bi po volitvah o novi vladi prizanesljivo pisali sto dni. Ta čas naj bi namreč novi ministri potrebovali za to, da izberejo svoje sodelavce in zastavijo izvedbo novih programov. Pri nas ni tako, prizanesljivost je trajala približno tri dni. Potem so znani nosilci ideoloških praporov spet začeli ideološko vojno.

Poslanec Miran Potrč je postal predsednik ustavne komisije DZ RS letos jeseni in je po volitvah in v novem sklicu parlamenta zahteval ustanovitev posebne komisije za človekove pravice, vendar mu ni uspelo. Dejal je, da se bo njegova stranka zavzemala za pravice izbrisanih in za pravice umetnega oplojevanja, čeprav je njegova stranka izgubila nacionalni referendum na vsako od teh dveh vprašanj. Vendar pa poslanec Potrč ni politik, ki bi se lahko upravičeno zavzemal za kakršne koli pravice, preprosto zato ne, ker jih je sam v preteklosti krtil. Na seji DZ 20. 4. 1994 so poslanci glasovali o amandmaju, da se iz zakona o popravi krivic izločijo civilne žrtve vojne, za katere je zakon predvideval le izdajo mrliških listov, pravico do groba in nič drugega. To je bila tudi seja, na kateri je poslanec LDS Jožef Školč govoril o srednjeveških čarovnicah in o zakonu o čarovnicah, katerega naj bi predlagal. Potem sta poslanca Školč in Potrč skupaj s sedanjo ljubljansko županjo ter drugimi glasovala za to, da se civilnim žrtvam vojne ne izdajo mrliški listi in da nimajo pravice do groba. Necivilizirano, nehigieno, pravno in moralno nesprejemljivo. Teh pravic civilne žrtve vojne še sedaj nimajo in pred nedavnim je bila vložena pobuda za presojo ustavnosti prav tega zakona, za katerega so glasovali Školč, Potrč, ljubljanska županja in drugi. Naša ustava pravi, da ima vsak po krivici obsojen pravico do rehabilitacije, vendar s(m)o bili rehabilitirani le tisti, ki smo to dosegli na sodišču. Dejstvo pa je, da tudi UL FLRJ, 25.10.1946, razveljavlja politične pravne odločbe, izdane pred 6. 4. 1941 in med sovražnikovo okupacijo, in s tem vse obsojence rehabilitira. Podobne zakone so sprejele nekdanja Zahodna Nemčija in nekatere tranzicijske države po letu 1990. Slovenski parlament, tudi po zaslugi ZLSD in poslanca Potrča, po letu 1991 ni razveljavil niti ene politično motivirane odločbe sodne oblasti prejšnjega režima, čeprav je opozicija to poskušala doseči. Prav

tako slovenski parlament, tudi po zaslugi ZLSD in poslanca Potrča, ni naredil ničesar za pravno opredelitev kršitev človekovih pravic v koncentracijskem taborišču Goli otok. Gospod Potrč je izvoljeni poslanec in seveda lahko govori in dela po svoji vesti. Menim pa, da so bila njegova pravna stališča z ozirom na človekove pravice tudi po letu 1991 nesprejemljiva in da zaradi tega nima nobene pravno-moralne podlage, da se zavzema za pravice kogarkoli.

Takoj po volitvah smo lahko v intervjuju z nekdanjim predsednikom Kučanom v Sobotni prilogi Dela, 23. oktobra 2004, med drugim brali o medijih: "Pri nas se sliši, da so četrta veja oblasti. Če so oblast, potem so odgovorni za to, kako jo izvršujejo. Vprašanje je, kdo to oblast nadzira; kdo daje mandat; komu so mediji odgovorni. So odgovorni javnosti? Kateri? To je zelo abstrakten pojem ..."

Dejstvo je, da to niso prav nič abstraktni pojmi. Časopisom daje mandat človekova pravica do svobode tiska in informiranja, ki je med drugim utemeljena v naši ustavi in v aktih Združenih narodov. Odgovornost je razložena v članku Medijski umori v reviji Ampak, št. 1, 2003, na zelo konkreten način in citirana je urednica uredniških strani New York Timesa Gail Collins. Za uredniške strani odgovarja ona, za poro-

na vso javnost in na časopisno konkurenco, utemeljena pa je na novinarski morali in ugledu, ki ga časopis uživa. Pripomnil bi, da je besedovanje gospoda Kučana zamegljevanje odnosov, ki so v demokracijah že zdavnaj razumljeni in ustaljeni.

Nekdanji predsednik Kučan je tudi dejal: "O medijih v Sloveniji še vedno mislim, da so v glavnem tudi notranje pluralni ..."

Obsirna utemeljitev trditve, da imamo pri nas nepluralen medijski prostor, je predstavljen v članku Medijska konstrukcija slovenske realnosti v reviji Dignitas, št. 13/14, 2002, Nova revija. Vendar gospod Kučan še vedno označuje naše medije kot notranje pluralne. V ZDA so v volilni kampanji nekateri uredniki časopisov zagovarjali Busha, nekateri pa Kerryja, kar je značilnost pluralnega medijskega prostora. Pri nas tega ni, ni bilo enega samega tiskanega dnevnega medija, ki bi na uredniških straneh zagovarjal SDS in NSi. Pri nas so vsi "notranje pluralni" mediji zagovarjali LDS in ZLSD. To zadnje je tudi, kot je videti, definicija pojma "notranja pluralnost".

Na vprašanje, ali je izraz kontinuiteta, s katerim so ga povezovali njegovi politični nasprotniki, imel za psovko, je Kučan odgovoril: "Postala je psovka ..."

Beseda kontinuiteta označuje tiste politike, ki so kontinuirano na oblasti iz časa prejšnjega režima pa do današnjih dni, taki politiki so v vseh tranzicijskih državah bolj ali manj prenovljeni.

čevalske strani odgovarja drug urednik, za ves časopis pa glavni urednik. Ko je bilo pred nedavnim ugotovljeno, da je neki novinar časopisa New York Times objavljala izmišljena poročila, sta odstopila glavni urednik in njegov pomočnik. Prav tako je pred desetletji vso odgovornost za poročanje o aferi Watergate prevzel glavni urednik časopisa Washington Post. Tudi uredništvo časopisa Wall Street Journal je prevzelo vso odgovornost o poročanju svojih novinarjev o aferi Enron. Odgovornost je tu konkretna, nanaša se

Nihče do sedaj ni dejal, da je beseda kontinuiteta psovka. Označuje pač tiste politike, ki so kontinuirano na oblasti iz časa prejšnjega režima pa do današnjih dni, taki politiki so v vseh tranzicijskih državah bolj ali manj prenovljeni. Nihče jih ne psuje, njihov (navidezni) nenadni preobrat okoli leta 1990 pa si vsak razlaga po svoje. Res pa je, da so bile v političnem prostoru psovke izrečene, od prej omenjenih čarovnic pa do uradnega viška v lutkovnem gledališču. Tega bi se nekdanji predsednik Kučan moral še spominjati.

Marjan Podobnik se vrača

Potem ko smo pred nedavnim pisali, da se Marjan Podobnik najverjetneje vrača na slovensko politično prizorišče, so se pretekli teden te domneve potrdile. Podobnik je namreč na občnem zboru postal predsednik Slovenske narodne zveze, ki deluje znotraj Slovenske ljudske stranke.

Podobnika, ki se po nekajletnih domnevno neuspešnih poslih vrača med funkcionarje svoje stranke, je na to mesto predlagal dosedanj predsednik zveze Joško Joras, občni zbor pa si je pod vodstvom novega predsednika že začrtal nekaj ciljev, za katere naj bi si prizadeval v naslednjih mesecih. Tako so člani zbora sprejeli sklep, da bo zveza vztrajala pri celovitosti Piranskega zaliva in ohranitvi prostega dostopa Slovenije na odprto morje ter si tudi drugače prizadevala za "pravičnejšo rešitev" odprtih vprašanj s Hrvaško. Prav tako si bodo v zvezi prizadevali za decentralizacijo Slovenije, ki bo imela poudarek na izboljšanju statusa občin in na prenosu nekaterih mi-

nistrstev, drugih državnih ustanov in sedežev nekaterih državnih podjetij iz Ljubljane v druga slovenska mesta. Prav tako nameravajo v zvezi, ki jo bo vodil Podobnik, vztrajati pri stališču, da v prihodnje evroregijo lahko vstopi Slovenija le kot celota. Prizadevali si bodo, da bi bila Ljubljana sedež te evroregije, pa tudi za to, da se glavni del strateško pomembnega državnega

premoženja privatizira tako, da postane last prvega pokojninskega stebra. Izmed naštetih ciljev je najbolj zanimiv prav slednji, saj predstavlja stališče, ki ga je glede privatizacije državnega premoženja SLS zastopala v koalicijskih pogajanjih pred oblikovanjem nove vlade. Stališče predvideva, da bi se slovenske banke privatizirale izključno tako, da bi jih prodali domačim lastni-

kom, s čimer pa se predsednik vlade Janez Janša ne strinja v celoti. Kot je dejal že ob razpravi o vsebinskem delu koalicijske pogodbe, je nesprejemljivo, da bi banke elastinili tako, da bi jih prodali (ponujali) le domačim lastnikom, saj se z omejevanjem konkurence takoj zniža cena, poleg tega pa po njegovih besedah ni zagotovila, da nekdo, ki bo premoženje poceni kupil v nekonkurenčnih razmerah, tega ne bo že naslednji dan prodal tujcem. Poznavaerci pravijo, da za takšnimi težnjami najverjetneje stoji kapitalski lobi znotraj državne NKBM, ki je povezan s SLS in ima s takšnim načinom privatizacije zagotovo svojo računico.

Sicer pa se ob očitno dokončni Podobnikovi vrnitvi v politiko postavlja vprašanje, kdo bo odslej v resnici vodil SLS. V preteklosti so namreč tisti, ki dobro poznajo dogajanje znotraj SLS, pripovedovali, da je SLS sicer imela formalnega predsednika (nekaj časa je bil to Franc Zagožen, nekaj časa pa Franci But), da pa naj bi bil stranko v resnici vodil Marjan Podobnik. Z njegovo vrnitvijo na slovensko politično sceno se mu vrata za to spet nastejaj odpirajo. **A. K.**

Nekdanji predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik je znova dobil vidnejšo vlogo v svoji stranki. Bo po novem iz ozadja vodil stranko?

Več praktičnega znanja v poklicnih šolah

Petnajstega decembra je novi minister za šolstvo in šport Milan Zver na tiskovni konferenci predstavil nekatera izhodišča za izboljšanje izobraževanja, ki so jih obravnavali na nedavni ministrijski konferenci v nizozemskem Maastrichtu.

Na konferenci z naslovom Krepitev evropskega sodelovanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju so poskušali oceniti dosedanje delo pri doseganju ciljev kopenhavenskega procesa in lizbonske strategije, ki so po Zverovih besedah precej ambiciozni. Tudi v Sloveniji se moramo zavedati, da bo potrebna vrsta reform izobraževalnega sistema. V visokem šolstvu so standardi primerljivosti in mobilnosti, ki jih zahteva bolonjska deklaracija, v dobršni meri že izpolnjeni. Zato pa bo večjo težavo predstavljalo poklicno izobraževanje, saj se sistemi po državah EU močno razlikujejo. Ob obstoječih razlikah se vsi prav

dobro zavedajo potrebe po iskanju skupnih mehanizmov, ki bodo omogočili skupen okvir kvalifikacij. Tako naj bi prišlo do vpeljave kreditnega sistema tudi za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Poudarek naj bi pri tem dali kompetencam, pridobljenim s konkretnimi izkušnjami in prakso, in

ne formalnemu znanju. EU je po Zverovem mnenju namreč spoznala, da je to edina pot, ki ustreza potrebam skupnega trga. Hkrati se pojavlja vprašanje usklajevanja ciljev lizbonske strategije in socialne razsežnosti vključevanja dijakov v družbo. Reforme bodo vsekakor nujne v vseh članicah

unije, pri čemer se bodo večje države morda celo težje prilagajale spremembam kot Slovenija, meni Zver.

Minister je poudaril tudi pomen usposabljanja, prekvalificiranja in vseživljenjskega izobraževanja, s čimer bo Evropa bolj izkoristila lastne človeške resource. V to jo sili tudi katastrofalna demografska podoba. Na tem področju je Slovenija po Zverovem mnenju dobro vključena v projekt Izobraževanje in usposabljanje 2010. Tako se pri nas pilotsko izvaja financiranje poklicnega izobraževanja, Slovenija je vključena v projekt Leonardo da Vinci in v jezikovni projekt poslovnega sporazumevanja.

Zver se ni izognil niti analizi stanja poklicnega izobraževanja pri nas, pri čemer ga najbolj skrbi velik upad vpisa v poklicne srednje šole in slabo razvito partnerstvo med šolstvom in gospodarstvom. Z načrtovanimi projekti se šolski minister nadeja izboljšanja položaja, pri tem pa bo potreben tudi model gospodarnjšega projektnega financiranja poklicnega izobraževanja. **M. V.**

Minister Milan Zver je izpostavil slabo povezavo med šolstvom in gospodarstvom, kar se pozna pri upadu števila dijakov poklicnih šol in pri njihovi usposobljenosti.

Praznik novega življenja

Božič prav gotovo ni največji krščanski praznik, je pa zato med Slovenci najbolj priljubljen, saj je med nami navzoč, odkar smo pred skoraj 1300 leti sprejeli krščanstvo. Navade ob praznovanju božiča so se skozi stoletja nekoliko spreminjale, vedno pa je bila v ospredju vsebina praznika – to je rojstvo Jezusa Kristusa, božjega Sina, o čemer poroča tudi Sveto pismo (Lukov, deloma pa tudi Matejev evangelij). Njegovo rojstvo ponazarjajo jaslice, to je miniaturna ponazoritev okolja, kjer je bil Jezus rojen – jasli v hlevu blizu Betlehema, zraven deteta Jožef in Marija, okoli pa pastirji s svojimi ovcami. K nam so pod vplivom Frančiškovega reda manjših bratov prišle iz Italije, medtem ko so se božična drevesca, uveljavljena na nemško govorečem območju, uveljavila veliko kasneje. Na Vzhodu so že na začetku poznali hrastova božična drevesa (v nasprotju z Zahodom, kjer prevladujejo smrečice, v toplejših krajih pa tudi brinjevo vejevje), vendar pa se postavljanje jaslic pri vzhodnih kristjanih ni uveljavilo. Tako Vzhodu kot Zahodu pa je skupno glavno božično sporočilo: Mir ljudem na Zemlji.

Kdaj je bil rojen Jezus?

Čeprav se zdi praznovanje božiča 25. decembra samoumevno, pa se ni vedno praznoval na ta dan, saj točen datum Jezusovega rojstva ni znan, prav tako ni točno znano leto rojstva, čeprav se naše štetje let ravna po Kristusovem rojstvu. Po Svetem pismu je znano le, da je bil Jezus rojen v času vladanja cesarja Avgusta. Po izročilu naj bi bil leto Kristusovega rojstva izračunal Dionizij Eksigus, vendar naj bi se bil za nekaj let zmotil. 25. december kot praznik Kristusovega rojstva se je uveljavil šele malo pred letom 350, medtem ko so na Vzhodu ohranili praznovanje božiča 6. januarja, na praznik Gospodovega razglašanja (zaradi zamika starega julijanskega koledarja pravoslavni božič praznujejo 7. januarja). Izbira 25. decembra za praznovanje Jezusovega rojstva ni naključna, saj so na ta dan prej praznovali rojstvo vzhajajočega sonca ob zimskem solsticiju. Zato se je praznovanje božiča na ta dan dokaj hitro inkulturiralo. Danes je božič v večini držav državni praznik, v Sloveniji je to postal s formalno demokratizacijo države, že prej pa je s strani komunistične oblasti vesel božič voščil pokojni Jože Smole, predsednik SZDL, zaradi česar so ga nekateri poimenovali Božiček.

Božič je na Slovenskem predvsem družinski praznik.

Advent – priprava na Gospodov prihod

Praznovanja božiča pri kristjanih seveda ni brez adventnega časa, to je čas priprave na Gospodov prihod. Z adventnim časom (lat. adventus=prihod) se začne cerkveno leto. Večji del adventnega časa je namenjen pripravi na drugi Kristusov prihod ob koncu sveta, zadnjih devet dni pred božičem pa je namenjen neposredni pripravi na božič. Značilnost tega časa je adventni venec s štirimi svečami. Na prvo adventno nedeljo gori ena sveča, nato pa se postopoma prižigajo še druge (četrti adventno nedeljo tako gorijo že vse štiri). Adventni čas je tako predvsem čas spokornosti in duhovne priprave, konča pa se pozno popoldne dan pred božičem, ko se začne sveti večer. Na sveti večer se po starem običaju vsa družina zbere, postavi jaslice, hišo pa pokropi z blagoslovljeno vodo in pokadi s kadilom. Tudi sicer je sveti večer namenjen družinskemu slavlju, molitvi in prepevanju, preden vsa družina odide k polnočni maši. Ne smemo pa zanemariti navad po božiču, na primer praznovanja novega leta in praznika Svetih treh kraljev.

Vse večja komercializacija božiča

Kljub dolgoletni tradiciji praznovanja božiča pa se zdi, da ta praznik postaja vedno bolj podrejen potrošništvu. Tako tudi na Slovenskem začnejo krasiti mesta kmalu v novembru, od tega pa imajo največ koristi trgovci. Tudi sicer praznovanje božiča v sekularizirani družbi vsebino praznika potiska v ozadje, s tem pa praznik izgublja svoj pomen. Ponekod v Evropi so tako po nekaterih šolah celo odpravili branje svetopisemskih zgodb in jih nadomestili z branjem pravljic (Rdeča kapica), domnevno zaradi čedalje večjega števila učencev, ki pripadajo islamski skupnosti in drugim verstvom. Vsebinski pomen božiča postaja tako vse manj pomemben, zaradi česar je praznik osiromašen in postaja le še nekakšna formalnost in tradicija. Pohvalno pa je, da v Sloveniji božič še vedno ostaja družinski praznik in da še ni postal dan hrupnega veseljačenja, kot je navada v ZDA in pri nas za novo leto. Vsekakor božič predstavlja tako za kristjane kot za neverujoče in drugače verujoče praznik miru, družine in novega življenja.

Gašper Blažič

Pohvalno pa je, da v Sloveniji božič še vedno ostaja družinski praznik in še ni postal samo priložnost za hrupno veseljačenje, kot je navada v ZDA in pri nas za novo leto.

Izpopolnjena posadka

Potem ko je državni zbor pretekli teden potrdil še zadnjega ministra, vlada in ministrstva pa so dobili tudi državne sekretarje, je nova vlada dobila dokončno podobo. Splošna ocena je pozitivna, kako dobra je nova ekipa v resnici, pa bo pokazal čas.

Po potrditvi ministrske ekipe Janeza Janše je največ zanimanja v javnosti veljalo novim državnim sekretarjem. Zanimanje je bilo toliko večje zato, ker bo po novem zakonu o vladi njihova moč veliko večja kot doslej, hkrati pa bodo tudi nekakšna desna roka ministrov. Novo ekipo sekretarjev, ki jih je vlada potrdila že na prvi seji neposredno po potrditvi ministrske ekipe v parlamentu, je predsednik vlade Janez Janša označil kot zelo močno, med imeni pa so nekatera presenečenja.

Med presenečenji je zagotovo Bogomir Špiletič, ki je postal državni sekretar na ministrstvu za finance. Špiletič je zanimiv zlasti zato, ker se je zdelo, da so v SDS nanj že malo pozabili, zdaj pa se z imenovanjem za državnega sekretarja vrača na slovensko fi-

nančno politično prizorišče. Javnosti je najbolj znan iz časa, ko se je lastnilo državno premoženje. Takrat sta skupaj z Romano Logar, direktorico nekdanje SDK (pozneje direktorice Agencije za plačilni promet, nadziranje in informiranje) glasno opozarjala in razkrinkavala številne nepravilnosti, ki so se dogajale pri lastninjenju družbenega premoženja. Ker je takratna oblast očitno menila, da sta se z Logarjevo dela lotila nekoliko preveč zavzeto (razkrinkavala sta predvsem lastninjenje, ki so si ga v nekaterih družbenih podjetjih privoščili tako imenovani rdeči direktorji), sta bila oba ves čas tarča številnih napadov, na koncu

pa so se ju znebili tako, da so APPNI razdelili na tri manjše agencije, s čimer sta Logarjevi in Špiletiču funkciji avtomatično prenehali. Logarjeva je pristala na zavodu za zaposlovanje (v zadnjih letih je delala kot desna roka Andreja Bajuka), Špiletič pa je postal poslanec SDS v parlamentu. Po izteku mandata se je zaposlil kot sekretar v Lekarniški zbornici Slovenije, od koder se zdaj vrača v politiko.

Butova vrnitev

Podobno kot Špiletič se na politično prizorišče – čeprav je funkcija državnih sekretarjev bolj strokovna kot politična – vrača tudi Franci But, ki je

postal državni sekretar na ministrstvu na kmetijstvo. Njegovo imenovanje na to mesto je zanimivo zlasti zato, ker naj bi bil predsedniku vlade in kmetijski ministrici Mariji Lukačič kot pogoj, da prevzame to mesto, postavil zahtevo, da ga pri imenovanju obravnavajo kot kader SDS in ne SLS, ki ji je dolga leta pripadal in jo nekaj časa celo vodil. Kaj se je Butu v SLS tako zamerilo, ni znano, zelo pa nasprotuje temu, da SLS v zadnjem času znova povsem prevzemata brata Podobnik.

V nasprotju z Butom in Špiletičem, ki veljata za presenečenje med novimi državnimi sekretarji, pa tega ne bi mogli reči za ljudi, za katere se je

Bogomir Špiletič se z imenovanjem za državnega sekretarja na finančnem ministrstvu vrača na slovensko finančnopolitično sceno.

Aleksander Zorn bo kot državni sekretar vodil strateški svet za kulturo, izobraževanje in znanost. Do sedaj je bil urednik pri Mladinski knjigi. Je eden vidnejših "novorevijašev".

Poteza premierja Janeza Janšusa Anton Rous postane je bila dobra. Tako ga bo

Minister brez listnice

Imenovan še manjkajoči minister

že pred sestavo nove vlade govorilo, da bi utegnili prevzeti mesta državnih sekretarjev na nekaterih ministrstvih. Tako ni presenečenje, da je mesto državnega sekretarja na ministrstvu za javno upravo prevzel Gorazd Perenič. Zanj je minister Gregor Virant že pred imenovanjem napovedoval, da ga bo imenoval na to mesto. Perenič (javnosti je znan predvsem kot pripravljavec zakonodaje s področja elektronskega poslovanja) je namreč njegov dolgoletni sodelavec in prijatelj, ki mu Virant očitno zelo zaupa. Bolj ali manj po pričakovanjih je sekretar postal Peter Verlič, ki bo odslej desna roka prometnega ministra Janeza Božiča. K njegovemu imenovanju na to mesto je verjetno najbolj pripomoglo to, da se na to področje spozna, saj je bil včasih sekretar na ministrstvu za promet in zveze, zadolžen za področje prometne politike in mednarodnih odnosov. Po pričakovanjih je sekretarski stolček na ministrstvu za notranje zadeve zasedel Vinko Gorenak. K njegovemu imenovanju je verjetno najbolj pripomoglo dejstvo, da je visoko izobražen (ima doktorat s področja policijskega menedžmenta) in da ima velike izkušnje iz policijskega dela. S policijo in resorji znotraj nje je povezan že vse od leta 1977, zaradi česar nekateri menijo, da bi bil lahko eden najboljših državnih sekretarjev.

Dvostrankarski ministrski vrhovi

Bežen pogled na listo ministrskih kandidatov pokaže, da je z imenovanjem nove ekipe sekretarjev vladi in njenemu predsedniku Jansi vsaj delno uspelo uresničiti željo, ki jo je izrazil pred imenovanjem nove vlade, da bi bili državni sekretarji iz ene, minis-

trij pa iz druge stranke. S tem bi po Janševih besedah preprečili možnost, da bi ena stranka v preveliki meri obvladovala resor, hkrati pa bi s tem vzpostavili nekakšen medsebojni nadzor nad delom ministrov in delom sekretarjev. A ker so ponavadi želje predsednika vlade eno, želje posameznih strank pa drugo, mu slednje ni uspelo v polni meri, kljub temu pa le najdemo državne sekretarje, ki prihajajo iz druge stranke, kot je njihov minister. Tako je bil za sekretarja na ministrstvu za obrambo, kjer je minister Karl Erjavec iz DeSUS, imenovan esdeesov državni sekretar Franci Žnidaršič, na ministrstvu za šolstvo in šport, kjer minister Milan Zver prihaja iz SDS, pa je mesto državne sekretarke prevzela Magdalena Šverc, ki je kot kandidatka NSi nastopila na zadnjih državnoborskih volitvah. Ker je Šverčeva do zdaj delala kot profesorica na Teološki fakulteti v Ljubljani, so nekateri že sprožili ideološko obarvane razprave in ugibanja o tem, ali to pomeni, da namerava ministrstvo v slovenske šole uvesti verouk. Takšna ugibanja je za zdaj uspešno za-

vrnil minister Zver, ki je dejal, da o tem na ministrstvu nikakor ne razmišljajo, razmišljajo pa o tem, da bi se verouk, ki bi seveda še naprej potekal v župniščih, priznal kot eden izmed obveznih izbirnih predmetov.

Namesto vladnih svetnikov državni sekretarji

Kmalu potem ko je vlada potrdila državne sekretarje, je nova vladna ekipa potrdila tudi pet državnih sekretarjev, ki bodo po novem nasledili dosedanje vladne svetnike, ki jih je vpeljal Drnovšek, in bodo v vladi pokrivali področja, ki jih bodisi ministrstva ne morejo, bodisi jim želi vlada posvetiti posebno pozornost. Tako je vlada potrdila posebnega sekretarja, ki bo koordiniral evropske zadeve med posameznimi ministrstvi in vlado (to je postal Marcel Kopro). Prav tako je imenovala posebnega sekretarja, ki bo v vladi skrbel za sodelovanje med njo in državnim zborom (to je postal Miroslav Luci). Za Slovence po svetu bo v prihodnje skrbel dosedanji vodja parlamentarne komisije za Slovence po svetu Franc Pukšič. Za nadzor nad uresničevanjem koalicijske pogodbe bo zadolžen predsednik DeSUS Anton Rous, vladni strateški svet za kulturo, izobraževanje in znanost pa bo vodil Aleksander Zorn. Med omenjenimi imeni je najzanimivejši Marcel Kopro, ki bi bil lahko po mnenju nekaterih najsibkejši člen v novi sekretarski ekipi. Kopro, ki je bil sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja zunanjepolitični komentator, potem pa je po neuspešni kandidaturi za slovenskega veleposlanika na Kitajskem (tak-

rat Milan Kučan ni hotel podpisati Thalerjevega predloga, naj Koprola imenuje za veleposlanika) postal namestnik vodje slovenske misije v EZ, po mnenju nekaterih ni znan kot pretirano delaven in sposoben mož, zato menijo, da bi lahko koordinacija evropskih zadev med vlado in parlamentom pod njegovim vodstvom šepala, po mnenju drugih pa je kot diplomat veliko pripomogel k afirmaciji SDS v mednarodnih krogih, predvsem v Evropski ljudski stranki. Ne glede na to pa je treba njemu in celotni vladni ekipi dati sto dni časa, da se najprej seznanijo z delom in nato pokaže, kaj zna.

Prve zamenjave v gospodarstvu

Vlada je, potem ko je imenovala državne sekretarje na ministrstvih in v vladi, lahko začela z nekaterimi rednimi kadrovskega menjavami. Tako je na seji pretekli teden že imenovala nov upravni odbor Slovenske odškodninske družbe (SOD). Predsednik odbora je postal Milan Podpečan, člani pa Ciril Smrkolj, Anton Sagadin, Gregor Jeza, Božo Predalič, Jana Grbec in Danilo Marin. Pri tem je na žalost vseh tistih, ki so se že veselili, kako bodo lahko novo vlado obtožili političnega kadrovanja, šlo za redne kadrovske menjave, saj se je staremu odboru v torek iztekel mandat. Res pa je, da je menjava prišla vladi zelo prav. V starem odboru so namreč sedeli večinoma člani, ki pripadajo nasprotnemu političnemu polu, kar bi pomenilo, da bi z njimi le stežka uresničila svojo napoved, da se bo država v naslednjih letih počasi umaknila iz gospodarstva. Prav SOD ima namreč skupaj s Kapital-sko družbo pomembne lastniške deleže v nekaterih največjih slovenskih podjetjih, in če se hoče država umakniti iz gospodarstva, mora te lastniške deleže v podjetjih prodati.

Z imenovanjem državnih sekretarjev in še zadnjega ministra je torej podoba nove vladne ekipe popolna. Splošna ocena je pozitivna, čeprav je res, da bi lahko imel predsednik vlade pri nekaterih imenih srečnejšo roko. Vsekakor pa celotna ekipa zdaj potrebuje sto dni, da se vpelje, šele potem bomo lahko presojali, kako delajo posamezni ministri in njihovi sekretarji.

Aleš Kocjan

ne, da predsednik Državnih sekretar v vladi imenovala Marcela Kopro, samo pomenljivo nasmihali, drugi menijo, da je kot diplomat pomagal uveljavljati SDS v Evropi.

Selekcija novinarskih informacij

Ko preprosti bralec prebira dnevni časopis, na katerega je naročen, ne ve, da so informacije, ki mu jih medij prinaša, na neki način selekcionirane. Kriterij, po katerem uredniki selekcionirajo informacije, je vrednostno-političen. V totalitarnih sistemih je ta dominanten in mu je posvečena izjemna skrb, da ne bi prišla v obtok informacija, ki totalitarne- mu režimu lahko škoduje.

Slovenija je formalno v demokratično pluralnem sistemu, za katerega je značinja ne samo pluralnost strank in mnenj, temveč tudi pluralnost medijev. Pluralnost mnenj se lahko izrazi samo na podlagi pluralnosti medijev. V tem pa ima slovenska demokracija velik manjko, ker je edina država v Evropi, ki že več kot 60 let nima pluralnih dnevnih časopisnih medijev. Uredniki teh nepluralnih dnevnih medijev se s to oceno ne strinjajo in sami zase trdijo, da so pluralni, vendar ta njihova ocena nima potrebne

verodostojnosti, ker oni ne morejo biti sami sebi merilo in ocenjevalec.

Delov uredniški koncept

To, da so naši dnevni tiskani mediji v svoji politični usmerjenosti vsi enaki, je težko zanikati. Če vzamemo Delo, potem je njegova politična usmerjenost zelo očitna. Ves čas so zastopali liberalno-komunistično usmerjenost oziroma usmerjenost združene liste. Ob volitvah so njihovi vodilni novinarji pozivali državljane,

naj volijo to usmerjenost, kajti Janševa koalicija je agresivna, nevarna, populistična in povrh še nesposobna. Ves čas so bili proti Katoliški cerkvi in v poštnem predalu dajali prostor za najbolj prostaške napade nanjo. V zunanji politiki so bili protiameriško in protinatovsko umerjeni. Kritizirali so civilno družbo, češ da je slabotna, če pa so razna civilna društva do aktualnega vprašanja zavzela določeno stališče in so ga hotela plasirati v javnost, ga seveda niso objavili. Če so v

sobotnih številkah objavljali obsežne ponarejene zgodovinske hvalnice o Kardelju, Dolancu in drugih totalitarcih, zavračajoče ocene na tovrstno pisanje niso objavili. V skladu s takšno politično usmerjenostjo so potem selekcionirali informacije, ki so jih v javnost plasirali. Res pa je, da so včasih od te svoje vrednostno-politične usmerjenosti odstopili in objavili informacije, ki so bile zunaj tega njihovega temeljnega koncepta. Tako so kritizirali nakup vladnega letala, celo Drnovška, nikoli pa Kučana, ali objavili avtorja, ki ni spadal v njihov politični kontekst. S takimi objavami, ki so bile izjema v njihovi uredniški politiki, ne pa pravilo, so skušali dokazati svojo pluralnost, na katero se radi sklicujejo. Povedati moramo, da je takšna njihova vrednostno-politična usmerjenost v demokraciji legitimna, kajti dnevni časopisni mediji so večinoma zasebni, za njihovimi uredništvi stoji pretežno zasebni kapital, za tem kapitalom pa določena elita, ki po nevidnih nitih – Pučnik bi rekel po paradržavi – usmerja dnevne časopisne medije.

Slovenska demokracija ima velik manjko, ker je Slovenija edina država v Evropi, ki že več kot šestdeset let nima pluralnih dnevnih časopisnih medijev.

Problematično selekcioniranje informacij

Da poteka selekcija informacij po teh političnovrednostnih orientirjih, morajo biti tudi uredniki in novinarji v informativnem programu selekcionirani ali kadirani po teh političnih kriterijih. Težava je v tem, da preprosti bralec sploh ne ve, da je s selekcijo informacij manipuliran. Ne ve, da obstajajo pomembne informacije, ki mu jih mediji ne prinašajo. Celo v komentarjih ne ve, da je manipuliran. Če dopisnik iz Amerike začne svoje poročilo s vrednostno oceno: "V Ameriki se je začel predvolilni cirkus," potem je svoje poročilo že vnaprej protiameriško vrednostno opremil. Če to počne novinar iz dnevnega časopisa, ki je v rokah zasebnega kapitala, je to dopustno, če pa to počne novinar RTV Slovenija, ki je nacionalni, ne pa zasebni medij in mora biti nevtralen ter v informacijah uravnotežen, to ni dopustno.

Poglejmo nekaj takih primerov selekcioniranja.

Državni svet je organiziral posvetovanje o žrtvah vojne in revolucije. Novinar Dela, ki je o tem poročal, je navedel, da je bilo v obdobju 1941 do 1946 med Slovenci 89.000 žrtev. Nato je navajal podatke po pokrajinah in druge podatke, vendar je izpustil podatek, da je partizanska stran in njena organizacija VOS med vojno pobila 5.000 ljudi, ki so še danes izbrisani in se zanje razni naši borci za človekove pravice ne zanimajo. Ta podatek je objavila tudi nacionalna televizija. Tudi ni navedel

Pri osrednjem slovenskem časniku Delo je njegova politična usmerjenost zelo očitna. Ves čas so zastopali liberalnodemokratsko usmerjenost oziroma usmerjenost ZL.

podatka, da je bilo med vojno v Sloveniji ubitih samo 6.000 nemških vojakov. Kako to, da se takšni podatki, ki so za razumevanje NOB in revolucije tako pomembni, selekcionirajo iz novinarskega poročila? Ali svež primer: nesojeni ministrici se je očitalo, da je kupila zemljišče za 5 milijonov tolarjev in ga za 30 milijonov prodala cestnemu podjetju. To je seveda podjetništvo, ki je za prihodnjega ministra po merilih medijev nemoralno dejanje. In novinarske hiše so se ob tem na široko izživljale, gotovo z določenimi političnimi cilji. Metoda je znana in uspešna, uporabljena je bila pri dr. Arharju. Toda kako to, da teh novinarskih hiš in njihovega raziskovalnega novinarstva ne zanima, kako so naši milijonarji prišli do fantastičnega bogastva, kakršno je v normalnih kapitalističnih državah v tako kratkem času nedosegljivo? Kako to, da jih ne zanimajo nenavadne nagrade uprav in nadzor-

nih svetov, n. pr. v zavarovalnici Triglav, ter zakaj, po katerih kriterijih in po katerem vrednostnem zgledu sklepajo z upravo pogodbe o fantastično visoki odpravnini, in to celo v državnih podjetjih? Dalje: v svojih komentarjih sem zastopal stališče, da je treba spremeniti zakon o RTV Slovenija, ker je njen svet postal spaka civilne družbe in orodje ene same politične usmeritve. Ko je Rudi Šeligo to ugotovil, je protestno odstopil in zapustil sejo. In tako bi morali storiti tudi tisti redki člani sveta RTV, ki tam sedijo kot črne ovce in dajejo legitimnost politično homogenemu svetu.

Nacionalka potrebuje spremembe

S spremembo sestave sveta RTV bo seveda treba zamenjati tudi nekaj vodilnih v informativnem programu na televiziji in radiju. To moje stališče je v dnevnih medijih dobilo odziv kot "čiščenje na nacionalki". Če v časopisni hiši Delo ali drugod na vrhu za-

menjajo nekaj urednikov in v upravi vodstvo, so to običajne zamenjave, ne čiščenje. Mediji niti ne poročajo, iz kakšnih razlogov so bile te zamenjave izvedene, čeprav bi bralce to zanimalo. Če pa se iz civilne družbe pojavi zahteva po zamenjavi na RTV – ne po izgubi zaposlitve – je to čiščenje. Seveda ima ta beseda totalitarni prizvok. Eno in isto stvar uredniki različno poimenujejo in različno ovrednotijo. Seveda problem ni v sami medijski hiši, problem je v globalni strukturiranosti, ki je kapitalsko, vrednostno, politično in interesno tako strukturirana, da se morajo dnevni časopisni mediji ob zamenjavi oblasti iz režimskih čim hitreje preobraziti v opozicijske. Na tem področju se dosledno vzdržuje kontinuiteta in to je treba v imenu demokracije in evropskih demokratičnih standardov ter medijskega pluralizma pretrgati. To mora storiti nova vlada z medijskim sklantom in z ustanovitvijo novega nevtralnega časopisa. Če tega ne bo storila, se ji bo ponovil primer Bajukove vlade, ko jo bodo vsi časopisni mediji postopoma čedalje intenzivneje napadali, in to ne samo za to, kar ne bo dobrega storila, temveč tudi za vse tisto, kar bo dobro in uspešno storila. Kako daleč so uredniki pripravljene iti v kršenju temeljnih profesionalnih načel, nam je lepo pokazal Saša Veronik v svoji knjigi Novinarstvo med nožem in vilicami, nekaj od tega pa je mogoče najti v knjigi Medijska konstrukcija slovenske realnosti, ki so jo napisali sodelavci Zavoda za oživitve civilne družbe.

Dr. Janez Jerovšek

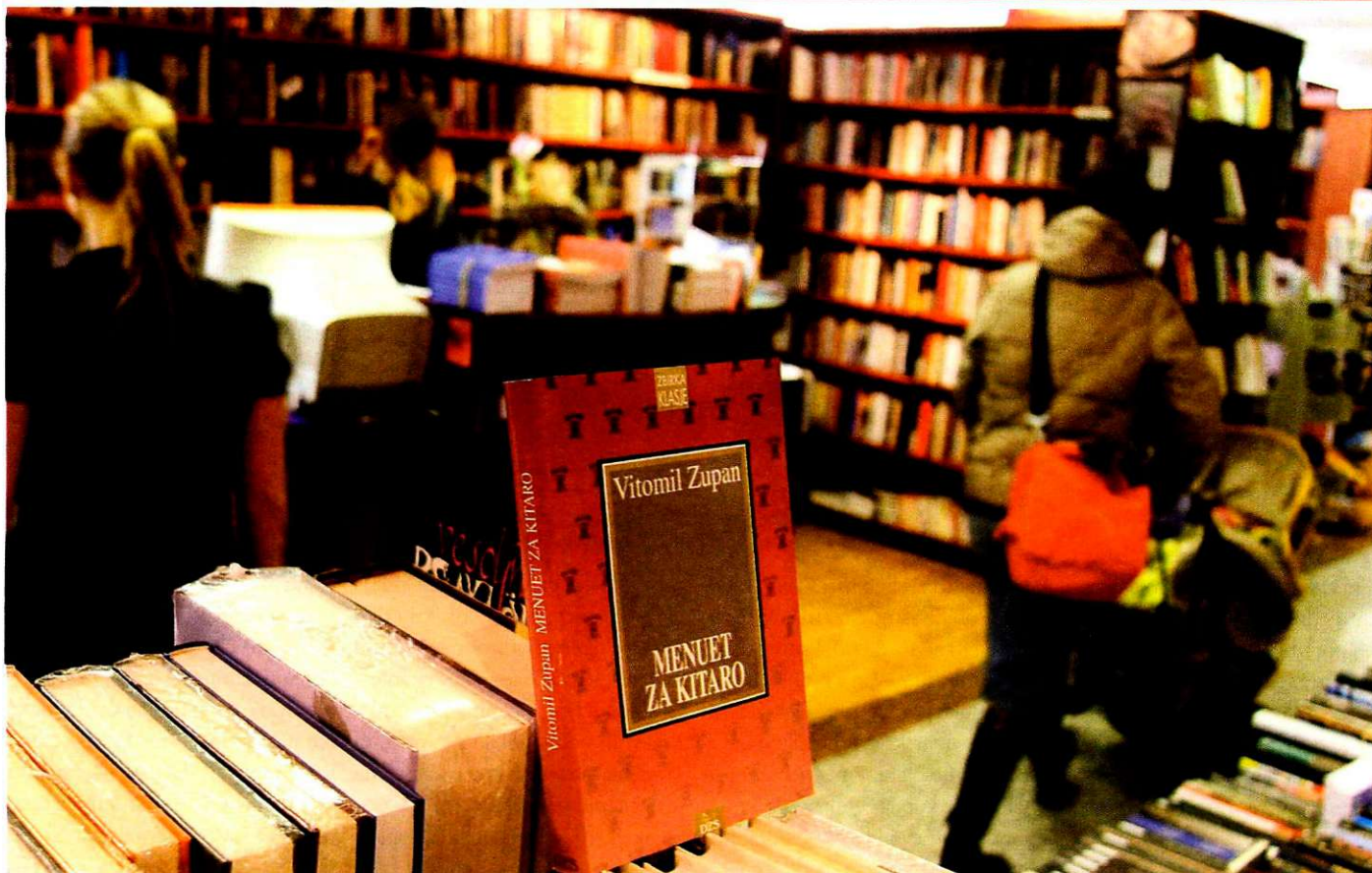

S spremembo sestave sveta RTV Slovenija bo seveda treba zamenjati tudi nekaj vodilnih v informativnem programu na televiziji in radiju.

Na področju dnevnih časopisnih medijev se dosledno vzdržuje kontinuiteta in to je treba v imenu demokracije in evropskih demokratičnih standardov ter medijskega pluralizma pretrgati. To mora storiti nova vlada z medijskim sklantom in z ustanovitvijo novega nevtralnega časopisa.

Fotografije: SAFO

Vzgoja ali ideološka čistost?

Polemika o primernosti nekaterih knjig za domače branje in Cankarjevo priznanje, ki jo je sprožil poziv Društva Pobuda za šolo po meri človeka, je naletela na številne odzive, žal pa se je prevesila v obračunavanje z namišljenim ideološkim sovražnikom.

Zloraba omenjene civilnodružbene polemike je pravzaprav pričakovana glede na to, da je prišlo do zamenjave na oblasti in da se je tudi v času vladanja LDS za umetno ustvarjanje delitev porabljal taktika ustvarjanja navidezne resničnosti. Takšno usodo so doživele že nekatere zadeve v preteklosti, na primer pravica do oploditve samskih žensk in vprašanje "izbrisanih".

Že videno?

Zgodba o "neprimerni" literatu-

ri za solarje pravzaprav sega že v šolsko leto 2002/2003, ko je približno 800 staršev podpisalo protestno noto glede izbire knjige za Cankarjevo priznanje. Izbrana knjiga je bila Princesa z napako avtorice Janje Vidmar, ki po mnenju podpisnikov kljub literarni umetnosti ni primerna za bralce pri štirinajstem ali petnajstem letu starosti, saj naj bi vsebovala neprimerne vzgojne prvine, ki se kažejo v odklonilnem odnosu do materinstva, družine, fantov, moških in tudi do lastne osebnosti. Vulgaren jezik in nasilje naj bi bila po mnenju prizadetih staršev v tem literarnem delu nekaj vsakdanjega in normalnega, če seveda drugih primerov negativnega vedenja ne omenjamo. Podpisniki protestnega poziva so tako med drugim izrazili mnenje, da je vsiljevanje tako negativne vsebine otrokom nesprejemljivo in da je treba bolj paziti na vpliv vsebi-

ne na mladega bralca. Kot je bilo mogoče pričakovati, je protestni poziv staršev naletel na gluha ušesa pristojnih na ministrstvu za šolstvo, znanost in šport (sedaj ministrstvo za šolstvo in šport). Še več, za naslednje šolsko leto je bila znova izbrana knjiga s podobno vsebino, tokrat avtorice Maje Novak z naslovom Cimre, kar je spet izzvalo proteste staršev, njim pa so se

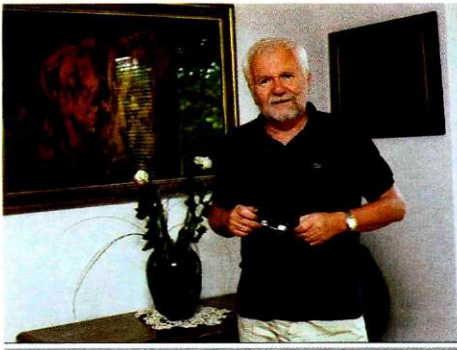

Pozivi staršev glede neprimerne literature na tekmovalju za Cankarjevo priznanje so pri prejšnjem šolskem ministru Slavku Gabru naleteli na gluha ušesa. Bo novi minister za šolstvo in šport Milan Zver bolj prisluhnil civilnodružbenim pobudam glede ustreznosti literature za domače branje?

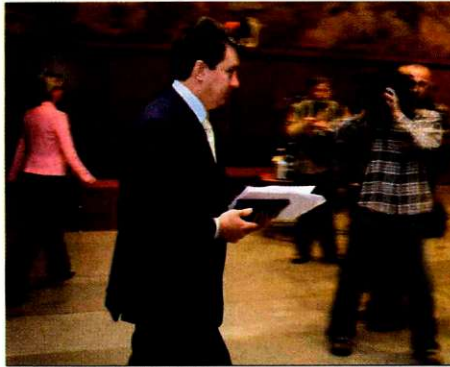
pridružile tudi mentorice z gorenjskih osnovnih šol. Po njihovem mnenju je omenjena kriminalka kljub visoki literarni vrednosti neprimerna, saj opisuje probleme, ki jih trinajst- in štirinajstletniki še niso zmožni razumeti (osebe, ki nastopajo v romanu, so namreč dobrih deset let starejše od bralcev, ki morajo knjigo prebrati za Cankarjevo priznanje). Velik problem je tudi v tem, da je omenjeno knjigo zelo težko dobiti v knjižnicah, zaradi česar so jo morali mnogi starši kupiti, s tem pa se pojavlja sum, da je želel nekdo na račun Cankarjevega priznanja zaslužiti.

Sporni Menuet za kitaro

S tem pa polemik v zvezi s knjigami, primernimi za osnovnošolce, seveda še ni konec. Meseca oktobra je Društvo Pobuda za šolo po meri človeka oblikovalo javni poziv staršem in učiteljem z nekate-

Društvo Pobuda za šolo po meri človeka zavrača očitke, da želi društvo uvajati nekakšen ideološki puritanizem v slovensko šolstvo.

Poslanca Jožefa Školča zaradi imenovanja nove vlade skrbi usoda Zupanovega Menueta za kitaro.

Nekateri laicični krogi imajo poziv Društva Pobuda za šolo po meri človeka za prikrit poseg Katoliške cerkve v šolsko avtonomijo.

rimi izhodišči, ki bi morala biti upoštevana pri šolskem izboru knjig. Po mnenju društva vsako literarno delo pušča sledi pri mladem bralcu, še posebej če ga ni sposoben čustveno predelati in ovrednotiti, zato ni mogoče prezreti vzgojnih učinkov obvezne in priporočene šolske literature. V zvezi s tem je bil omenjen roman Vitomila Zupana Menuet za kitaro kot primer obveznega branja za maturitetni esej. Po pripovedi enega od roditeljev naj bi bil njegov otrok nehal brati omenjeni roman, saj mu njegova vest tega ni dopuščala. S tem se seveda pojavi problem, ker je omenjeni roman po drugi strani obvezna literatura in brez nje ni mogoče opraviti maturitetnega izpita iz slovenščine. Čeprav se je v parlamentarni razpravi ob izvolitvi nove vlade ob "gonjo" zoper Menuet za kitaro obregnil poslanec LDS in nekdanji minister za kulturo Jožef Školč, je jasno, da v tem primeru ne gre za cenzuro nekaterih knjig in njihovih avtorjev, ampak za to, da so starši prvi vzgojitelji svojih otrok in da bi jim morala šolska oblast prisluhniti, kar pa se doslej na žalost ni dogajalo, saj je dosedanja ekipa na ministrstvu za šolstvo in šport pod vodstvom Slavka Gabra na pripombe in želje staršev gledala bolj ali manj zviška.

Mar res puritanstvo?

Ob objavi javnega poziva Društva Pobuda za šolo po meri človeka je najprej kazalo, da bo prišlo do uravnotežene in umirjene razprave o primernosti določene literature za zadnja dva razreda osnovne šole. Žal se je razprava zasukala v drugo smer, saj se je v javnosti hitro začelo podtikanje, da se starši nimajo pravice vtikati v izbiro obvezne in priporočene

šolske literature, da so bili zavedeni, da skušajo uvajati ideološki puritanizem na področju šolstva itd. Vse to je kmalu preraslo v vsesplošno čustveno histerijo, češ da gre za lov na čarovnice, da se uvaja indeks prepovedanih knjig in da se ponavlja prizor iz časov protireformacije, ko so slovenske knjige gorele na grmadi (če seveda ne omenjamo akcije škofa Jegliča proti Cankarjevi Erotiki). Pri tem se neredko pojavljajo tudi namigi, da za "gonjo proti umetniški svobodi" znova stoji Katoliška cerkev, Društvo Pobuda za šolo po meri človeka pa naj bi bilo le njena podaljšana roka.

Pri čustveno obarvanih polemikah sta svoj delež dodali tudi obe avtorici, to sta Janja Vidmar in Maja Novak, ko sta se v debatni kavarni v okviru knjižnega sejma v Cankarjevem domu obregnili ob poziv star-

šev, češ da gre za navadno sprenevedanje. Tako Maja Novak ne more razumeti, da so starše vznemirile kletvice romaneskne junakinje na robu živčnega zloma in opis telesne ljubezni odraslih ljubimcev, "oplemeniten" z verzi iz Visoke pesmi, ki je starši po njenem mnenju niso prepoznali.

V ozadju politični interesi?

Postavlja se torej vprašanje, kaj je v resnici v ozadju zgodbe. Prav gotovo ni naključje, da je zavajajoče in izkrivljeno medijsko poročanje o aktivnosti prizadetih staršev prisililo obe avtorici v čustveno obrambno držo, češ da gre za gonjo proti njima na osebni ravni, kljub zagotovitvi staršev, da pri tem ne gre za presojanje literarne vrednosti obeh del (Princeska z napako in Cimre), ampak samo za primernost literature za osnovnošolce.

Mnenje teologa

"Ko smo zadnje dni poslušali odzive na pritožbe staršev glede obvezne literature, ki je predpisana za maturo, Cankarjevo značko in podobno, smo lahko zaznali dva različna vzgojna pristopa. Do sedaj v šoli uradnega in podpiranega, ki pravi, da je treba otroke soočiti z realnostjo življenja, zato ne sme in ne more biti nobenih tabujev, otroci in mladostniki so dovolj zreli, da znajo razlikovati med dobrim in slabim. Zagovorniki tega vzgojnega modela, ki hkrati vztrajno trdijo, kako so vrednostno nevtralni, razumejo vzgojo na ta način, da je otrokom treba dati piti vino, ko je zanje bolj zdravo še mleko.

Drugi vzgojni model pa zagovarja stališče, da je v vsakdanjem življenju krutost in realnost dovolj vidna in da je otroke treba vzpodbujati v vrednotah, ki to krutost in realnost presegajo in tako tudi v življenju mnogih preprečujejo, da bi sami kdaj postali del krutosti in realnosti, ki je zanimiva za črno kroniko in tudi za pisatelje. To je razumljivo in normalno, ni pa razumljivo za šolarje."

(Iz komentarja na Radiu Ognjišče, 24. 11. 2004)

Dr. Ivan Štuhec

Vprašati se moramo, ali ni ustvarjanje čustvene histerije in navideznega puritanstva staršev dejansko posledica tega, da so prizadeti starši, z njimi pa tudi Društvo Pobuda za šolo po meri človeka stopili mački na rep. Z drugimi besedami: omenjeno društvo je s pobudo za javno razpravo o omenjeni problematiki dregnilo v najbolj občutljivo točko doktrine prejšnjega šolskega ministra Slavka Gabra – to pa je koncept vzgoje, da je treba otroka vreči v vodo, da se bo naučil plavati (gl. mnenje dr. Štuhca).

Druga problematična točka prejšnjega šolskega ministra je odnos do staršev, češ da se nimajo pravice vtikati v vsebine, ki jih mora v šoli predelati njihov otrok. S strani medijev umetno spodbujevan razdor med starši in mladinskimi pisatelji je torej v interesu prejšnje oblastne garniture, ki je iz šolstva sistematično odstranjevala elemente vzgoje, vendar je doslej to spretno prikrivala s krlatico "verouk v šolah", s čimer je pozornost javnosti odvracala od bistva problema. Glede na to, da Katoliška cerkev že od vsega začetka zavrača možnost, da bi se verouk iz župnišč prenesel v šole, in predlaga le priznanje verouka kot obveznega izbirnega (zunanjega) predmeta, je očitno, da "verouk v šolah" ni več privlačna tema za netilce kulturnega boja, zato je bilo treba umetno ustvariti tezo o nekakšni novodobni klerikalni cenzuri. Sedaj je na potezi novi minister za šolstvo in šport Milan Zver, ki bo moral v prihodnje poskrbeti za večjo previdnost pri izbiri obvezne ter priporočene literature za osnovnošolce in tudi za uravnoteženo razpravo o teh vprašanjih. **Gaspar Blazič**

Kapital IBL se odliva v

IBL je primer lastninjenja nekdanjega družbenega premoženja z obvodnimi podjetji in odlivi denarja v tujino, pri čemer so oškodovani tako zaposleni kot drugi upniki.

Podjetje IBL (Inženiring Biro Ljubljana) z Železne ceste 18 v Ljubljani (pred tem je imelo sedež na Titovi cesti 81) je bilo nekdanje družbeno podjetje, ustanovljeno 1. junija 1977. Njegova glavna dejavnost je bilo računovodsko in davčno svetovanje, kar pomeni, da bi se moralo premoženje lastniniti skladno z zakonom o lastninjenju družbenega premoženja, ki je bil sprejet leta 1992. Zaradi očitnih težav s poslovanjem ali samim postopkom lastninjenja (nekateri zaposleni menijo, naj bi bilo to namerno početje vodstva) je podjetje preslo pod okrilje

nekdanjega Sklada za razvoj oziroma današnje Slovenske razvojne družbe v likvidaciji. Še prej pa je ustanovilo podjetje z mešano lastnino, kar glede na obstoječo prakso zadnjega desetletja lahko poimenujemo tudi obvodno podjetje (by pass). No-

va delniška družba se je imenovala IBL Sistemi, d. d., Ljubljana. Po podatkih Ajpesa je bila nova družba ustanovljena 27. marca 1991, prav kmalu pa je tudi ta zašla v večje težave in izgube. Po podatkih iz finančne baze podatkov I-bon je imela

družba največji prihodek v letu 2000, ko je ta znašal skoraj 1,3 milijarde tolarjev in je bil za 72 odstotkov višji od prihodka v letu 1999. V družbi je bilo 6 zaposlenih, ob tolikšnjem prihodu pa so ustvarili le 19 milijonov tolarjev čistega dobička. Poslovanje družbe, ki je v tem času ustanovila svoja predstavništva v Nemčiji, Rusiji in na Hrvaškem, najbolj nazorno kažejo podatki, ki jih objavljamo v posebni tabeli. Družba naj bi bila nato leta 1998 ustanovila novo podjetje IBL Login. Družba IBL Sistemi ima dvainpolkrat večjo izgubo kot prihodek, hkrati pa ima v tujini več svojih povezanih pravnih oseb. Ta čas za IBL Login teče stečajni postopek; družba je svojim upnikom dolžna več 500 milijonov tolarjev, brez dela je ostalo več kot 30 ljudi.

V družbi IBL na Železni cesti 18 v Ljubljani so vodilni znali poskrbeti zase, očitno tudi prek povezanih oseb v Nemčiji, na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini.

Na istem naslovu nova družba

Aprila leta 1998 (po podatkih I-bona) oziroma 25. maja 1998 (po

podatkih Ajpesa) je bila s 6 milijoni dolarjev ustanovnega kapitala ustanovljena družba IBL Logis, d. o. o. Družba v lasti Matjaža Jenka (kot ustanovitelj je naveden v vseh finančnih bazah in Ajpesu) je bila ustanovljena z namenom, da prevzame vse operativne dejavnosti družbe IBL Sistemi, zaposlene in operativno vodi projekte. Družba je bila registrirana za širok spekter dejavnosti, temeljna dejavnost pa je bilo projektiranje in z njim povezano tehnično svetovanje ter izvajalski inženiring. Tudi iz finančne baze podatkov je razvidno, da je dejavnost družbe enaka dejavnosti družbe IBL Sistemi. Leta 1998 naj bi družba po podatkih I-bona poslovala 8 mesecev, zaposlenih je imela 37 ljudi, ustvarili pa so 77,5 milijona dolarjev prihodkov. V tej družbi je do uvedbe stečaja leta 2001 ostalo približno isto število zaposlenih, pri tem pa so se prihodki drastično spreminjali, kar prikazujemo v po-

sebno izvedensko mnenje (3. marca) lani ga je naročil stečajni senat na zahtevo članov upniškega odbora) in ga poslala vsem članom upniškega odbora. Dodajmo, da znašajo vse obveznosti družbe IBL Logis 537 milijonov dolarjev, od tega je 158 milijonov dolarjev kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev. Ob vsem tem imajo le 22 milijonov dolarjev premoženja, kar pomeni, da bo plačilo upnikov skoraj enako ničli. Pri tem je šokantno, da je družba veliko denarja odlila v tujino, in sicer sama ali prek družbe IBL Sistemi.

Odgovorna uprava družbe

Izvedensko mnenje, ki ga je izdelala zasebna družba 3M, d. o. o., iz Ljubljane, razkriva veliko nepravilnosti. Revizorka omenjene družbe je uvodoma poudarila, da so med drugim pregledali celotno računovodsko in finančno dokumentacijo IBL Logis za leti 2001 in 2002 do začetka stečajnega postopka, nekatera pojasnila pa jim je posredoval tudi Ivo Garič, predsednik uprave IBL Sistemi. Za preiskovanje povezanih družb niso imeli pooblastil, zato so jim sledili le po listinah IBL Logis. Izvedensko mnenje je zelo obsirno, med ukrepi posloводства pa je zapisano tudi naslednje: "Za slabe rezultate v letu 2001 in 2002 je odgovorna uprava družbe. Ne le recesija na trgu in nesposobnost posameznikov, tudi osebni interesi posle prenesti v družbe izven sistema IBL, kamor so se nameravali prezaposeliti, so glavni vzroki za vedno slabše poslovne rezultate in posledično stečaj." Iz celote lahko razumemo, da so bile to ugotovitve posloводства samega. Revizorji so v komentarju k poslovanju IBL Logis zapisali, da "se je obseg poslov v letu 2001 in še bolj v letu 2002 močno zmanjšal. Tako je bil v letu 2001 izdan 101 račun, v letu 2002 pa le še 24". Družba je bila nelikvidna, "svoje obveznosti je poravnala z zamudo ali pa sploh ne, prednost so imele plače in nujne obveznosti do dobaviteljev, za najnujnejše izdatke pa so najemali posojila pri IBL Sistemi, d. d.". Revizorji so tudi ugotovili, da so bili vsi projekti, ki so jih izvajali, večinoma donosni, izgubo

Povezane osebe

- IBL Sistemi, gradnja investicijskih objektov, d. d., Ljubljana naj bi bil po podatkih iz revizijskega poročila (baza podatkov Ajpes in I-bon kažeta drugačne podatke, op. av.) 100-odstotni lastnik IBL Logis, d. o. o., ustanovitelj in 100-lastnik IBL Logistik GmbH, IBL Croming, d. o. o., IBL Logis in 51-odstotni lastnik Montmontaže TOM, d. o. o.
- V Nemčiji je družba IBL Sistemi 100-odstotna lastnica družbe IBL Logistik Gesellschaft für Technologie und Industrial Engineering GMBH, München. Družba je bila ustanovljena 24. julija 1991, gre pa za majhno družbo, ki posluje z minimalnim dobičkom.
- Družba IBL Sistemi je 100-odstotna lastnica družbe IBL Croming, d. o. o., iz Zagreba, ki je bila ustanovljena 30. oktobra 1992. Tudi v tem primeru naj bi šlo za majhno družbo z minimalnim dobičkom.
- Družba IBL Sistemi je od leta 2002 51-odstotna lastnica družbe TOM, d. d. Uskoplje iz Gornjega Vakufa v Bosni in Hercegovini, ko je v to družbo vstopila z nakupom deleža bosenskega podjetja.

Strnjene ugotovitve revizorjev o poslovanju družbe IBL Logis, d. o. o.:

- družba je bila ena izmed povezanih družb v sistemu IBL, ki je bila obvladujoča družba,
- kupci in dobavitelji IBL Logis so bili večinoma v sistem IBL povezane družbe,
- poslovni rezultat IBL Logis je bil zaradi prejšnjih dveh ugotovitev vsa leta poslovanja odvisen od obvladujoče družbe,
- IBL Sistemi kot edini družbenik IBL Logis oziroma skupina podjetij IBL, d. d., je iz leta v leto povečevala svoje terjatve do IBL Logis, d. o. o.
- IBL Logis je primarno poravnava obveznosti iz naslova plač in fiksne obveznosti,
- IBL Sistemi je v letu 2002 prevzel in nadaljeval posle na nekaterih še nedokončanih projektih,
- iz dokumentacije IBL Logis ni mogoče ugotoviti vzrokov za primanjkljaj na nekaterih projektih,
- iz primerjalne analize računovodskih izkazov povezanih družb ni mogoče ugotoviti prelijanja dobička iz družbe IBL Logis v druge z njo povezane družbe.

Vpliv obvladujoče družbe je bil na odvisne družbe in tudi na IBL Logis pomemben dejavnik.

- V dopolnjenem mnenju so revizorji zapisali, da je bilo ravnanje IBL Sistemi in povezane družbe IBL Logistik GmbH v letu 2001 in 2002 v škodo IBL Logis, d. o. o., zato je revizorka predlagala, da se postavi zahteva IBL Sistemi, d. d., da izda ustrezne dokumente in na transakcijski račun družbe IBL Logis, d. o. o., v stečaju s pripadajočimi obrestmi nakaže:
- tolarško vrednost 33.338,78 evra, zaračunano s strani IBL Logistik GmbH, že po prevzemu obveznosti po pogodbi s Plivo Krakow,
- tolarško vrednost 91.350 mark, zaračunano 26. septembra 2001 s strani IBL Logistik GmbH za storitve IBL Sistemi,
- 22.435.662,64 tolarja oziroma dokaže osnovo za dobropis IBL Logis z dne 30. julija 2001 na projektu Droga.

Poleg tega je treba od takratnega direktorja Matjaža Jenka pridobiti pojasnilo o vzrokih za leta 2002 izstavljeni dobropis Eisenmannu v višini dobrih 38 tisoč evrov, za neizstavitve računov na projektu Eisenmann za dodatno opravljene storitve v višini dobrih 68 tisoč evrov in nerazumljivo visoke direktne stroške v letih 2001 in 2002 na projektih Eisenmann in Droga Portorož brez ustrezne protipostavke na strani prihodkov.

so prinašali le projekti Eisenmann - zaračunavali. Dodajmo, da je bilo na Scania, Krka NM Notol VRS in Pliva Zagreb; nekaterih projektov v IBL izkazano stanje obveznosti IBL Logisu pa naročnikom sploh niso Logis do matične družbe IBL Sistemi))

tujino

sebni tabeli. 12. julija 2002 je družba objavila stečaj, stečajni postopek pa vodi Okrožno sodišče v Ljubljani. Družba ima veliko dolžnikov, zato je Dida Volk, predsednica senata stečajnega postopka, naročila po-

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

O lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja bi moral veliko vedeti tudi družbeni pravobranilec RS, pa zaposleni tam pravijo, da so nekaj stvari "prezrli".

Bo DURS še pravočasno zagrizel v kislno jabolko, ki se mu reče IBL? Na naše vprašanje, ali bodo pregledali poslovanje družbe, nam je Zvezdana Gržina odvrnila, da gre za podatke, "ki so davčna tajnost".

»155 milijonov tolarjev oziroma je Logis toliko dolgoval družbi IBL Sistemi.

Kratko potegnili upniki in zaposleni

Iz ugotovitev revizorjev, objavljamo jih posebej, je razvidno, da bodo najkrajši konec iz te zgodbe potegnili zaposleni in nekateri upniki. Zaposleni v nekdanjem podjetju IBL Biro, pozneje IBL Sistemi in nato IBL Logis, so pred dobrim mesecem na Davčno upravo Republike Slovenije (DURS), oddelek za davčne preiskave in Zvezdano Gržina, direktorico DURS, naslovili pismo, v katerem so predlagali ustrezen davčni nadzor v letih od 1990 do 2001. Pismo so naslovili Stanje nepravilnosti pri transformiranju, lastninjenju IBL, v njem pa so na kratko opisali vse tiste anomalije, ki so po njihovem mnenju pripeljale do tega, da je danes IBL v razsulu. Pismo so poslali tudi vodji stečajnega postopka, sodnici Didi Vovk, v njem pa med drugim opozarjajo na

možnost pranja denarja. Opozarjajo na neplačevanje davkov pri izvajanju pogodb s tujino, veliko naj bi trgovali tudi z Rusijo. V naše uredništvo je poklicalo tudi nekaj upnikov, ki jim je družba IBL Logis dolžna veliko denarja. Zdi se, da bodo ostali brez vsakršnega plačila. Vse to je, milo rečeno, čudno, če preberemo predstavitevno pismo družbe IBL Sistemi. V njem piše, "da je v zadnjih petnajstih letih, ko se je začelo obdobje gradnje avtomatiziranih logističnih sistemov, IBL projektiral in zgradil trideset večjih logističnih sistemov v skupni vrednosti več kot 300 milijonov mark, kar v povprečju zneso 20 milijonov mark na leto". Preračunano v tolarje bi to pomenilo več kot 2 milijardi tolarjev letno. Ker vsega tega iz bilance poslovanja v družbah IBL Sistemi in IBL Logis ni videti, je dela za kriminaliste in davčne izvedence več kot dovolj. Vendar le, če v družbah ne bo prej končan stečaj, kar pomeni, da bo "izginila" tudi vsa listinska dokumentacija.

Vida Kocjan

Družba IBL Logis je v letih 2000, 2001 in 2002 poslovala z naslednjimi povezanimi strankami:

- IBL Sistemi, d. d., kot kupcem, dobaviteljem in posojilodajalcem,
- IBL Logistik GmbH kot posojilodajalcem in dobaviteljem,
- IBL Droming, d. o. o., kot dobaviteljem,
- Montmontaže TOM, d. d., kot dobaviteljem.

Poslovanje družbe IBL Logis

Leto	Št. zaposlenih	Celotni prihodek	Čisti dobiček
1998	37	77.538	1.785
1999	35	412.306	-45.635
2000	35	1.038.073	8.177
2001	33	254.842	-362.615

Leta 2002 je bil za družbo objavljen stečaj.

Opomba: Podatki o celotnem prihodu in čistem dobičku so v tisoč tolarjih. Minus pred zneskom pomeni izgubo.

Vir: I-bon

Poslovanje družbe IBL Sistemi, d. d., Ljubljana

Leto	Št. zaposlenih	Celotni prihodek	Čisti dobiček
1994	50	907.627	5.380
1995	48	715.477	4.377
1996	41	809.696	-92.052
1997	33	852.308	5.059
1998	27	894.318	3.072
1999	7	739.659	35.055
2000	6	1.275.373	19.056
2001	7	1.062.242	17.122
2002	14	883.252	-682.828
2003	11	139.450	-300.206

Opomba: Podatki o skupnem prihodu in čistem dobičku so v tisoč tolarjih.

Vir: I-bon

Prva obvodna družba v težavah

Po podatkih Agencije za javnopolračilne evidence Slovenije (AJ-PES) je bila delniška družba IBL Sistemi, gradnja investicijskih objektov vpisana v register pravnih subjektov pri Okrožnem sodišču v Ljubljani 27. marca 1991. Ustanovitveni kapital je domači kapital, vrsta lastnine pa zasebna. Danes je zakoniti zastopnik družbe Boštjan Kralj. Glavna dejavnost družbe je drugo projektiranje. Lani je bila izguba družbe dvainpolkrat večja od prihodkov.

Drugo obvodno podjetje v stečaju

Družba IBL Logis, logistični sistemi, d. o. o. (skrajšano IBL Logis, d. o. o.), je bila v register vpisana 25. 5. 1998, ustanovitelj družbe je bil Matjaž Jenko, zakonita zastopnica oziroma stečajna upraviteljica pa je odvetnica Mojca Breznik. Družba je v stečaju, njena dejavnost je bila ista kot pri IBL Sistemi, to je drugo projektiranje (šifra: 74.204). Zakoniti zastopniki družbe so bili naslednji: od 6. marca 1998 do 30. junija 1999 Ivo Garič, od 1. julija 1999 do 31. oktobra 2001 Matjaž Kolenc in od 1. novembra 2001 do 12. 7. 2002 Matjaž Jenko.

Igor Šimenc je v bolniškem staležu, sklep o prenehanju delovnega razmerja je sprejel, vendar še vedno prejema plačo, zmanjšano za odstotek bolniškega staleža. Osnovna brutoplača znaša 1,3 milijona tolarjev.

Po tistem, ko je bil na miklavževu z mesta generalnega direktorja Slovenskih železnic razrešen Blaž Miklavčič in je vodenje sistema začasno prevzel Boris Živec, takratni

Foto: SAFO

Šimenc je še zaposlen

predsednik nadzornega sveta SŽ, so se stvari v javnosti nekoliko pomirile. Nič več ni slišati niti o Igorju Šimencu, generalnem sekretarju sistema in človeku, ki se je na to delovno mesto povzpел s ponarejeno diplo-

mo Ekonomsko poslovne fakultete Maribor. Pretekli teden smo tako na vodstvo naslovili nekaj vprašanj. Odgovoril nam je Aleksander Salkič, pomočnik izvršnega direktorja za strateško trženje in razvoj ter vodja služ-

be za organizacijsko komuniciranje pri SŽ. Pozneje smo ga vprašali še o tem, ali je novi direktor pretrgal sodelovanje s svetovalci, ki jih je Miklavčič najel drugi dan po svojem imenovanju za generalnega direk-

torja (na to mesto je bil imenovan 1. septembra 2002), vendar do oddaje prispevka odgovora s strani Slovenskih železnic nismo prejeli. V nadaljevanju objavljamo vprašanja in odgovore. **Vida Kocjan**

SŽ stvari rešujejo po polže

Tiskovni predstavnik SŽ Aleksander Salkič o diplomah in Igorju Šimencu

Kakšno je zdajšnje stanje okrog Igorja Šimenca (ali je še zaposlen, ali se je pritožil na izredno odpoved, ali je izpraznil pisarno, ali še prejema plačo in kakšno)?

Igor Šimenc je še zaposlen na Slovenskih železnicah, vendar teče uradni postopek za izredno prekinitev pogodbe o zaposlitvi. Pravni postopki so zakonsko zelo natančno postopkovno in časovno določeni, zato ta postopek še ni končan. Zaposleni je ta čas z vsemi dokazili v bolniškem staležu. Plačo prejema glede na določila v tem primeru. Ker pa je pravni postopek v teku, vam zaradi pravne varnosti udeleženi ne moremo posredovati več podatkov.

Ali je gospod Šimenc sklep o prenehanju sploh prejel glede na to, da je še v bolniškem staležu?

Sklep je že prejel (ne glede na to, da je na bolniški), seveda pa so

s tem povezani določeni zakonsko določeni roki za odgovore.

Ali so SŽ znotraj služb sprejele kakšne ukrepe zoper tistega, ki ni preveril lažne diplome?

Gospod Igor Šimenc je pri prijavi za delovno mesto generalnega sekretarja na Slovenskih železnicah priložil vsa potrebna dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in s tem tudi zakonsko odgovarja za resničnost svojih navedb. Kadrovska služba SŽ je pregledala dokazila, ki jih je priložil, in ugotovila, da izpolnjuje pogoje za zasedbo delovnega mesta. Ne obstaja pa nikakršna formalna oziroma zakonska obveza, da bi podjetja preverjala verodostojnost vseh diplom – dokazil o uspešnem končanju šolanja. Za pravilnost kazensko odgovarja tisti, ki je takšno listino prinesel. Takšna praksa velja tako rekoč v vseh ustanovah in podjetjih pri nas.

Igor Šimenc še vedno vsak mesec prejema okrog milijon tolarjev plače.

Ali so SŽ že pregledale vse druge diplome zaposlenih in kakšne so ugotovitve?

Postopek pregleda vseh diplom še ni končan, saj še vedno prejemo obvestila in dokazila, ki nam jih pošiljajo iz najrazličnejših visokošolskih ustanov. Gre za več sto oseb, o katerih preverjamo njihova dokazila o izobrazbi, pri tem pa smo odvisni predvsem od ažurnosti fakultet.

Ali so SŽ zoper Igorja Šimenca in kogar koli drugega zaradi teh dogodkov podale kazensko prijavo?

Zoper Šimenca je postopek po uradni dolžnosti sprožila Republika Slovenija, proti njemu torej po uradni dolžnosti teče kriminalistična preiskava. Kriminalisti so pri svojem delu obiskali tudi SŽ in odnesli nekaj dokumentacije o tem primeru.

Ali so SŽ že izdale zahtevek za vračilo neupravičeno prejetih plač g. Igorja Šimenca v zadnjih dveh letih?

Ker je pravni postopek v teku, vam zaradi pravne varnosti udeleženi ne moremo posredovati teh podatkov. Bomo pa o ukrepih SŽ lahko obvestili javnost, ko bodo pravni in policijsko-kriminalistični postopki glede potrdila o opravljeni diplom končani.

Ali so SŽ že objavile javni razpis za zasedbo sproščenega delovnega mesta generalnega sekretarja?

Ne, SŽ niso objavile razpisa za zasedbo tega delovnega mesta.

Koliko gre v voziček?

Kdaj se bomo po kupni moči približali sosedi Avstriji, ki sodi med najbolj razvite Evropske države?

Slovenija se je letos po lestvici Eurostata, ki kaže uspešnost posamezne države po njeni kupni moči na prebivalca, s svojimi 77 odstotki uvrstila med članice, ki imajo bruto družbeni proizvod (BDP) pod povprečjem Evropske unije.

Pod povprečjem EU

Nekateri analitiki menijo, da bi morali biti z doseženimi odstotki zadovoljni, drugi pa so prepričani, da bi se dalo postoriti veliko več. Če je naš cilj čim prej priti med najbolj razvite, potem se moramo vsekakor strinjati z mnenjem slednjih. Za zgled si lahko vzamemo kar našo severno sosedo Avstrijo, ki sodi med najbolj razvite evropske države. Letos je

namreč spet pristala na zavidljivem četrtem mestu in tako uživa status četrte najbogatejše države v Evropski uniji. In kaj nam pravzaprav predstavlja Avstrija? Če nam predstavlja cilj, ki bi ga kot "uspešno in rastoče gospodarstvo" radi dosegli, se moramo približati politiki gospodarstva, ki ga vodi. Dejstvo pa je, da so med

Slovenijo in Avstrijo še vedno velika razhajanja. Še posebej kar se tiče plač, vendar tudi glede cen. Razvrstitev vseh članic za leto 2003 je bila takšna: Luksemburgu, ki ima najvišji BDP (dvakrat večji od povprečja EU), sledi Irska (133 odstotkov povprečja), tretja je Danska (123 odstotkov), četrta Avstrija z eno točko

manj, peta Nizozemska (121 odstotkov), šesto mesto pripada Belgiji in Veliki Britaniji (118 odstotkov), osma je Švedska (115 odstotkov), deveta Finska (113 odstotkov), deseta Francija (111 odstotkov), enajsta je Nemčija (108 odstotkov), Italija pa dvanajsta z enim odstotkom manj. Iz razvrstitve Eurostata je razvidno, da imajo enega izmed najvišjih BDP po kupni moči tudi vse tri skandinavske države (Danska, Švedska, Finska). Vse druge članice so pod povprečnim BDP Evropske unije, med njimi Slovenija, ki je dosegla 77 odstotkov povprečnega BDP. Vsekakor si Slovenija želi, da bi stopala po poti severne sosede Avstrije. A dokler to ostaja le želja, stori pa nič ali premalo za doseganje tega cilja, se situacija ne more izboljšati. Seveda je jasno, da smo s svojimi 77 odstotki še daleč od zelenega. Za uresničitev cilja bo treba še veliko korekcij, predvsem pa je potrebno uspešno uravnoteženje tako

Avstrijci imajo 2,5-krat višje plače, a samo za 16 odstotkov višje cene.

cen kot plač. In prav s tem korakom se lahko bolj približamo svoji severni sosedu, ki je vsaj ta čas in v tem stanju videti kot oddaljena dežela.

Slovenija in primerjave

BDP po kupni moči je temeljni kazalec dosežene razvojne ravni držav, ki posredno dobro prikazuje tudi povprečno raven življenjskega standarda. In v kakšno smer gre razvoj pri drugih državah, še posebej pri tistih, ki jih domači analitiki najraje primerjajo s Slovenijo, četudi je upravičenost primerjav pogosto vprašljiva?

Najprej omenimo Česko, katere gospodarstvo cveti. Češka nam je po razvitosti že tik za petami, četudi je v tranzicijo stopila z mnogo slabšim izhodiščem kot Slovenija.

Plače so v Sloveniji višje kot na Češkem, toda razlika med povprečno plačo v Sloveniji in na Češkem znaša le še malo več kot 50 tisočakov. Poleg tega je iz raziskave mariborskega Inštituta za ekonomsko diagnozo in prognozo razvidno, da so cene v Sloveniji za 31 odstotkov višje kot na Češkem. Pri nas so dražje še storitve, in sicer kar za 41 odstotkov; izmed storitev na tej točki izstopajo predvsem finančne storitve, izobraževanje in kultura. To pomeni, da je dejanska razlika v življenjski ravni že zelo majhna. Kupna moč je v Sloveniji sicer še višja, vendar nas utegnejo Čehi po povprečnem standardu kmalu prehitevi. Kdor bi si kaj takega mislil pred nekaj leti, bi ga pri nas gotovo imeli za umsko bolnega, še posebej ker so še vedno zelo žive šale o nizkem standardu Čehov. Vendar krivda ni na strani Čehov, temveč pri nas oziroma v prenizki gospodarski rasti Slovenije.

In kakšne so razmere pri naši južni sosedu Hrvaški? Naj omenim, da so razlike med Slovenijo in Hrvaško manjše kot razlike med Slovenijo in Česko. Povprečna plača naših južnih sosedov znaša malo več kot štirideset tisočakov manj kot slovenska povprečna plača. Hrvaška sicer v primerjavi s Slovenijo nazaduje, saj se zadnja leta kupna moč slovenske plače v primerjavi s Hrvaško povečuje. V primerjavi s Hrvaško v Sloveniji "premoredemo" tudi dražje storitve; edine storitve, ki so pri nas ce-

nejše, so storitve PTT. In kaj še je cenejše na Hrvaškem? Cenejša so živila, oblačila, električna energija, zdravila, avtomobili, motorji in kolesa. Cenejši so tudi nekateri tehnični predmeti (televizorji, aparati GSM).

Obljubljena dežela Avstrija

Avstrija se uvršča na četrto mesto na lestvici najbogatejših držav EU, saj je njen BDP na prebivalca, merjen po kupni moči, leta 1999 presegal 10-odstotno povprečje EU. Najpomembnejša gospodarska dejavnost v Avstriji so prav storitve, ki zaposlujejo dve tretjini aktivnega prebivalstva. Če primerjamo Slovenijo in Avstrijo, lahko ugotovimo, da so storitve tisto, česar Sloveniji primanjkuje. Če stvar strnemo, lahko ugotovimo, da sta glavni prednosti Avstrije tudi usposobljena delovna sila in dobri odnosi med delodajalci in delojemalci, kar skupaj prinaša tudi veliko višjo produktivnost od slovenske. Zato imajo Avstrijci veliko višji življenjski standard, četudi sestava avstrijskega

gospodarstva ni tako zelo drugačna od sestave slovenskega. Res pa se Avstrijci precej bolj intenzivno trudijo s prestrukturiranjem gospodarstva v smeri najbolj razvitih tehnologij.

Raziskave mariborskega Inštituta za ekonomsko diagnozo in prognozo so pokazale, da je slovenski standard kar za polovico nižji od avstrijskega. Raziskave so bile narejene leta 2002, vendar se v dveh letih stvari niso bistveno spremenile. Kupna moč v Sloveniji se je v preteklih letih povečevala za manj kot odstotno točko na leto. Leta 2002 smo dosegli komaj 46,8 odstotka kupne moči Avstrijcev. Razlogi za razlike med Slovenijo in Avstrijo so v cenah in plačah. Raziskave so torej pokazale, da je bila avstrijska plača 2,5-krat večja kot slovenska, medtem ko so bile cene v istem času v Sloveniji le za 16 odstotkov nižje kot v Avstriji. Slovenske plače so torej prenizke, cene pa previsoke. Glavni razlog prenizkih plač je prenizka produktivnost in neprestrukturiranost gospodarstva.

Vzroke za previsoke cene lahko iščemo predvsem v pomanjkanju konkurence oziroma v slovenskih monopolih, oligopolih in kartelih.

Neskladje je očitno in vsekakor skrb zbujajoče; četudi se nam dozdeva, da nam bo nekoč zares uspelo in se bomo približali vsaj državam, ki imajo BDP nad povprečjem EU, bomo morali postoriti še veliko več, da bi uspešno nadaljevali začrtano pot.

Reforme in monopoli

Vedno bodo obstajali uspešnejši od nas in tisti, ki so manj uspešni. Meritev Eurostata nam je jasno pokazala, kje je naše mesto med državami. Zdi se, kot da nas je ob 77 odstotkih zajel nekakšen misteriozen konformizem, saj smo se z njimi sprizajznili. Kaj pa drugega. Po drugi strani se želimo spogledovati z Avstrijo in z drugimi najbolj razvitimi, vendar v tejsmeri ne naredimo odločnega koraka, vsaj prejšnja vlada je ravnala po tem načelu. To, da smo (daleč) pred Hrvaško, je bolj slaba in predvsem močno zavirajoča tolažba. Kolikor želimo skupaj z Evropo postati cvetoče in uspešno gospodarstvo, moramo k temu prispevati tudi svoj košček. Da bomo postali vsaj približek temu, kar je danes Avstrija, bo od nas zahtevalo veliko sprememb in kar nekaj časa. Velika škoda je, da smo veliko dragocenega časa že zapravili. Zdad nas dohitejajo celo tisti, ki so se jim nekateri še pred nedavnim smejali.

Nova vlada bo morala hitro in odločno ukrepati. Treba se je lotiti reform: prestrukturirati gospodarstvo v smeri najbolj razvitih tehnologij, povečati delež storitev v bruto domačem proizvodu, močno okrepiti produktivnost in zmanjšati obdavčitev dela. Vse to bo omogočilo, da bodo Slovenci prejeli mnogo večje plače kot doslej. Da pa bi bil slovenski standard tudi v resnici višji, bo treba povečati konkurenco na domačem trgu in razbiti domače monopole ter tako zaježiti previsoko rast cen. V nasprotnem primeru bo vse koristi gospodarskega prestrukturiranja pobrala peščica privilegiranih monopolistov. Višje plače namreč bore malo pomagajo, če se cene povisajo enako ali nemara še bolj.

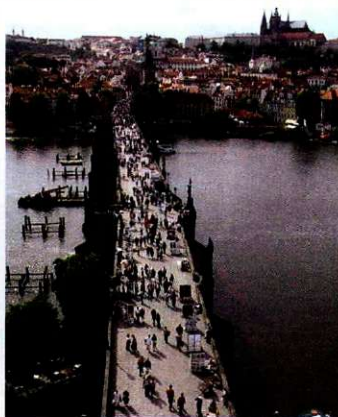
Denis Vengust

Primerjave s Hrvaško so zavajajoče.

Cenejši računalniki, fotoaparati in smuč

Čehi so nam tik za petami, čeprav so imeli precej slabše izhodišče.

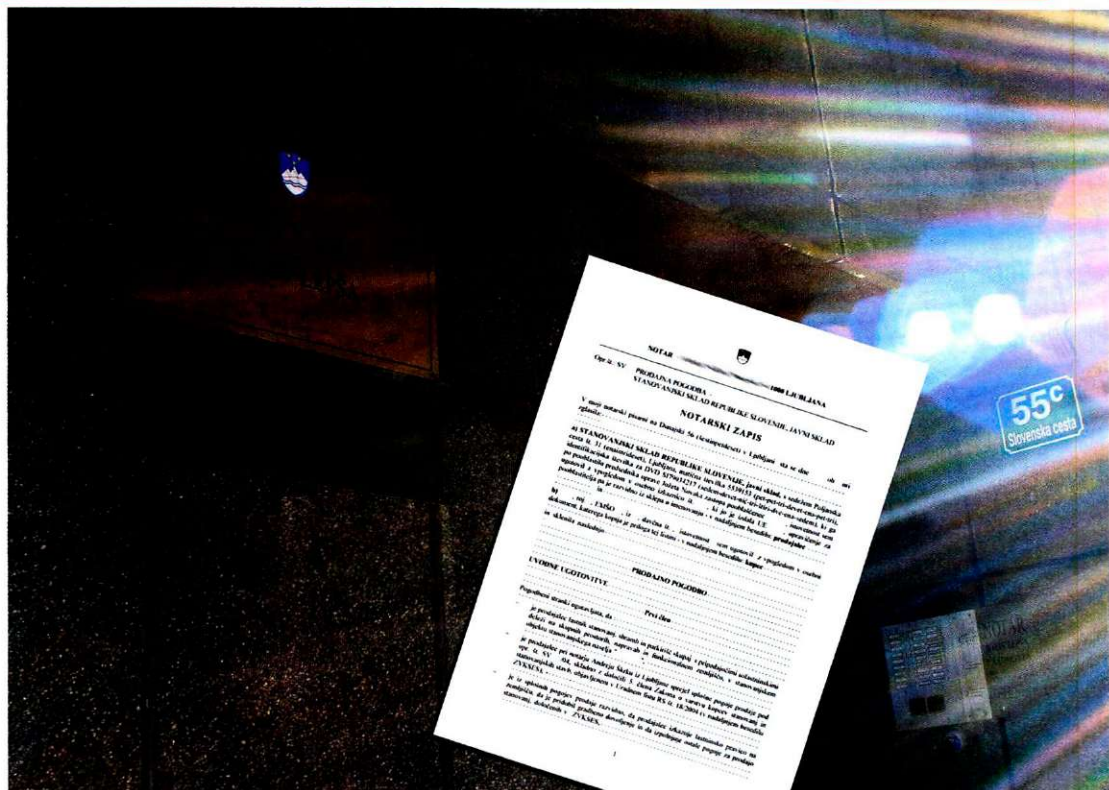

Sodni razplet v zadevi Zbiljski gaj v zvezi z odgovornostjo notarja Borisa Lepše in počasnost disciplinskega postopka pri Notarski zbornici Slovenije glede afere Orion sta razlog za resen premislek o prihodnosti notariata.

O tem razmišlja tudi nova vlada, ki je že v koalicijski pogodbi nakazala potrebo po reformi sedanje zaprte oblike notariata. Toda pojdimo po vrsti in si najprej osvežimo spomin na zgodbi, ki sta v slovenski javnosti postavili pod vprašaj smiselnost sedanjega sistema delovanja notarjev.

Opeharjeni kupci

Začelo se je lansko poletje, ko je javnost presenetil primer Zbiljskega gaja. Na lokaciji v bližini Medvod je

Nujna reforma notariata

podjetje Mebles začelo graditi vrsto stanovanj. V stanovanja v idilčni okolici je svoje prihranke vložilo približno 150 kupcev, ki so večinoma računali na mirno preživljanje starosti. Toda Mebles je šel v stečaj, preden so stanovanja dogradili oz. so dobila vse priključke. Kupci, ki še niso v celoti plačali stanovanj oz. jih še niso vpisali v zemljiško knjigo, so se obrisali pod nosom, saj so njihova stanovanja ne glede na visoke vložene vsote končala v stečajni masi. Pri tem so se pojavila vprašanja glede vloge notarjev, ki so sodelovali pri sklepanju pogodb med stanovalci in Meblesom.

Posebna komisija Notarske zbornice Slovenije (NZS) po pričakovanju ni ugotovila odgovornosti notarjev. V obravnavanih primerih namreč niso bili podani zakonsko določeni zadržki, ki bi notarjem sploh omogočali zavrnitev sestave notarske listine. Naloga notarja ni, kot so tedaj ugotavljali na zbornici, da pri sestavljanju listin zastopa določeno stranko in preverja ter opozarja na nezanesljivost in morebitno finančno nesposobnost katere od strank. Toda kje je potem

zavarovanje pred tveganjem, ki naj bi ga notarska listina zagotavljala?

Lepši niso mogli do živega

Najbolj na udaru med notarji je bil Boris Lepša, ki se je "proslavil" še z drugimi aferami, med katerimi je Orionova zaradi števila primerov le najzloglasnejša. Kupci stanovanj v Zbiljskem gaju so notarja obtožili, da jih ni opozoril na dejstvo, da so stanovanja, ki jih kupujejo, pod hipoteko.

Lepšev vlogo sta kasneje vzela pod drobnogled tako pravosodno

ministrstvo kot notarska zbornica, in sicer zaradi suma, da notarski zapisi niso bili sestavljeni skladno z zakonom. Disciplinsko sodišče NZS je na sum, da Lepša ni ravnal tako, kot mu nalaga zakon, to je, da strank ni pisno opozoril na posledice sklenitve pravnega posla, po pregledu 51 notarskih zapisov lahko obravnavalo le enega, kajti pri drugih se je že iztekel zastaralni rok. V edinem obravnavanem primeru je disciplinsko sodišče septembra ugotovilo, da je bilo notarjevo ravnanje v skladu z zakonom

o notariatu, da torej ni kršil dolžnosti pri opravljanju poklica, saj ni opustil zakonite opozorilne dolžnosti o vsebini in posledicah pravnih poslov.

Prejšnji teden pa je zaradi izjemne odmevnosti afere Zbiljski gaj senat vrhovnega sodišča pripravil tiskovno konferenco, na kateri je predstavil sklepni del pritožbe na prvostopenjsko odločbo, ki ga je na pobudo pravosodnega ministrstva vložil disciplinski tožilec NZS Vojko Pintar. Senat je lahko ugotovil le, da Pintar v pritožbo ni vnesel novih

Boris Lepša (desno) je bil v zadevi Zbiljski gaj oproščen na podlagi edine notarske listine, ki ni zastarala. Ali bo imel podobno srečo tudi pri zadevi Orion?

NZS ni odgovorna za morebitno sodno zastaranje zadev, je pričrta njena predsednica Erika Braniselj, čeprav le-to povzroča zavičevanje njenih predstavnikov.

dokazov oz. ni navajal ničesar, kar ne bi bilo navedeno že na prvi stopnji. Tako je senat vrhovnega sodišča sodbo disciplinskega sodišča samo potrdil, s tem pa dokončno oprostil Lepšo v zadevi Zbiljski gaj.

Bo Orion zastaral?

Predstavniki za stike z javnostjo pri vrhovnem sodišču Gregor Strojini pa je na tiskovni konferenci po drugi strani opozoril tudi na nevarnost zastaranja v zadevi Orion. Pri tem naj bi imeli sodni organi zvezane roke, saj preiskave znotraj NZS še potekajo. Po eni strani je res, da je približno tisoč primerov notarskih listin za najem posojil, ki jih je večinoma sestavil Lepša, precejšen zalogaj. Vendar bodo prvi primeri zastarali že marca, je opozoril Strojini, poleti pa naj bi se isto zgodilo še z večino drugih. Predsednica disciplinskega sodišča Barbara Zobec, ki vodi postopek zoper Borisa Lepšo in notarko Nevenko Tory v zadevi Orion, je konec prejšnjega meseca na to nevarnost opozorila zbornico.

Orionovi opeharjeni posojilojemalci so Lepši očitali, da je na vsa njihova vprašanja glede vsebine pogodb odgovarjal, da gre samo za formalnosti, s čimer naj bi jih bil seveda zavedel. Kljub dejstvu, da je afera Orion dvignila mnogo prahu in se je preiskava znotraj NZS začela že maja, tudi tukaj, kot rečeno, mnogim spornim posojilnim pogodbam grozi zastaranje.

NZS ne bo odgovorna

Za opravljanje posameznih procesnih dejanj disciplinskega sodišča sta bili določeni notarki Sonja Kralj in Marta Malič, katerima pa gre stvar izredno počasi od rok. Razlog naj bi bil izreden obseg dela, s katerim se ukvarjata poleg omenjenega primera. Če je senat vrhovnega sodišča v zadevi Zbiljski gaj odločal le na podlagi enega primera izmed 51, se tu lahko zgodi podobna, če ne celo hujša zgodba.

Zaradi nenavadnega zavlačevanja je disciplinska sodnica Zobčeva zaprosila obe notarki za odgovor. Kraljeva odgovora ni podala, Maličeva pa je poleg drugih razlogov kot vzrok za počasno delo navedla celo morebitno poslabšanje vremenskih in voznih razmer, do kate-

rih lahko pride v decembru, zaradi česar naj v tem mesecu ne bi mogla začeti s preiskovalnimi dejavnimi.

Predsednica NZS Erika Branislje je pri tem zavrnila, da zbornica ne prevzema odgovornosti za morebitno zastaranje. NZS naj bi ukrepala takoj, ko so se pojavile informacije o vlogi notarjev v zadevi Orion. Tako je NZS januarja letos pozvala vse notarje, naj sporočijo svoje morebitno sodelovanje pri zadevi. Februarja je posebna komisija pregledala večino notarskih listin, ki zadevajo poslovnanje Oriona. Na podlagi vmesnih ugotovitev komisije je izvršni odbor zbornice zadevo odstopil disciplinskemu tožilcu, notarju Pintarju. Končno poročilo je komisija izdelala aprila, ko sta bili tudi vloženi zahtevi disciplinskega tožilca za uvedbo postopka zoper Lepšo in Toryjevo. Naslednji mesec sta zagovornika obeh notarjev vložila odgovor na zahtevo, predsednica disciplinskega sodišča Zobčeva pa je za izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj določila Sonjo Kralj in ji na njeno prošnjo zaradi obsežnosti zadeve za izvedbo procesnih dejanj dodelila še Maličevo.

Medtem ko se je razvpiti Branko Lužar vrnil iz tujine, pa notarja v zadevi Orion ne bo treba emigrirati; morda bo dovolj čakanje na zastaranje posojilnih pogodb.

Po besedah Branisljeve bo NZS zadevo odstopila disciplinskemu sodišču, brz ko bodo preiskovalna dejanja opravljena. Kdaj bo to in ali bo še mogoče kaj storiti, pa je seveda drugo vprašanje. K sreči je le nekaj dni po tem, ko je ta absurda situacija prišla na dan, posredoval minister za pravosodje Lovro Šturm in zahteval pripravo izčrpnega poročila o ukrepih proti zastaranju zadeve Orion. Pripravo poročila je Šturm zahteval od predsednice NZS Branisljeve, od disciplinskega tožil-

ca Vojka Pintarja in zborničnega disciplinskega sodišča prve stopnje. Minister je na pogovor poklical tudi Sonjo Kralj in Marto Malič.

Potrebna je konkurenca

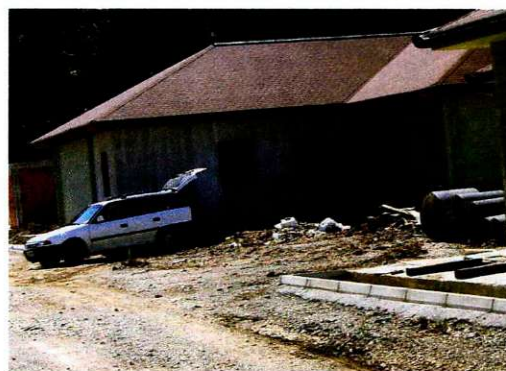
Mnogi se po vsem tem upravičeno sprašujejo kako naprej. Predlog vladne koalicije v zvezi z notariatom ponuja zanimivo rešitev. Zaprta oblika notariata, kot ugotavljajo v besedilu koalicijske pogodbe, "brez nadzora države nad podeljenimi javnimi pooblastili se ... ni izkazala kot učinkovita". Zato predlagajo odprtje konkurence na tem področju, tako da bo lahko notarsko dejavnost "opravljaj vsakdo, ki bo izpolnil stroge pogoje in pridobil licenco". Cene notarskih storitev naj pri tem ne bi bile fiksno določene niti omejene navzdol, kar bi med notarji omogočilo konkuriranje tudi s cenami. Nadzor naj bi izvajalo ministrstvo za pravosodje, ki bo "v primeru slabega dela in napak licenco začasno ali trajno odvzelo". Poleg tega se nova vlada zavzema za primerno informiranje javnosti o funkcijah notariata, posebej "v luči pravne pomoči in pravnega svetovanja". **Mitja Volčansek**

Pravosodni minister Lovro Šturm se je urno odzval na nevarnost zastaranja v zadevi Orion. Bo predvidena reforma notariata zmanjšala možnosti kršitev in zavezala notarje k večji odgovornosti?

Gregor Strojini je razložil, da glede Zbiljskega gaja sodišče ni imelo novih dokazov, na podlagi katerih bi ovrglo prvostopenjsko oprostilno sodbo.

Zbiljski gaj: kupci so ostali brez stanovanj in denarja. So bili pri sklepanju pogodbe lahkomiselni ali zavedeni?

Ljudje se pogosto zgražajo nad nerazumno visokimi cenami notarskih storitev. Uvedba konkurence na tem področju bo poleg nadzora nad kakovostjo storitev vsekakor dobrodošla.

Skoraj vse Drnovškove vlade pa tudi zadnja Ropova v vseh 12 letih vladavine niso imele kaj prida posluha za Slovence po svetu, saj so jih povečini, predvsem zaradi drugačne politične provinience, obravnavale kot nekakšne drugorazredne Slovence. Nova vlada napoveduje, da bo ta odnos spremenila.

Nič več drugorazredni?

Glavni razlog za to, da je večina dosedanjih vlad – z izjemo Demosove, ki je imela za področje Slovencev po svetu posebnega ministra brez listnice, in vlade Andreje Bajuka, ki pa je imela kratek mandat – Slovence po svetu (predvsem tiste, ki niso živeli v zamejstvu, ampak v Argentini, Kanadi, ZDA itd.) jemala kot drugorazredne državljane, je bilo dejstvo, da so bili drugačne politične provinience. Večinoma so bili namreč ti ljudje politični emigranti, ki so po drugi svetovni vojni v strahu pred maščevanjem revolucionarjev emigrirali v tujino, in kot taki seveda niso bili volivci strank naslednic nekdanje partije, ki so bile na oblasti. Zaradi tega so jih vse dosedanje leve vlade večinoma ignorirale oziroma so jim zagotovile samo najnujnejše, da so navzven še dajale vtis demokratičnosti. Tako so

ustanove, ki so se ukvarjale s Slovenci po svetu, največkrat dobile le nekaj skopo odmerjenega denarja. Zatikalo se je tudi pri volitvah, ko so zaradi prekratkih volilnih rokov glasovnice volivcev iz tujine v Slovenijo največkrat prispale prepozno, v parlamentu pa večina, ki sta jo imeli LDS in ZLSD, ni bila za to, da bi z ustreznimi spremembami

zakonodaje te roke podaljšali. Prav tako v vladajočih strankah ni bilo posluha, da bi se ustanovila posebna parlamentarna komisija, ki bi skrbelo za Slovence po svetu. Dokončen udarec pa jim je zadala lanska odločitev vlade, da bo skupaj še nekaterimi vladnimi uradi v imenu racionalizacije odpravila urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Pukšič napoveduje spremembe

Če je bil torej odnos dosedanjih levih vlad do Slovencev po svetu mačehovski, po prihodu Janeza Janše na čelo vlade ne bo več tako. Slednje je Janša delno dokazal že s tem, ko je enega izmed treh državnih sekretarjev, ki bodo po novem delovali v vladi, zadolžil posebej za področje Slovencev po svetu in v zamejstvu (to je

Vse vlade, z izjemo Demosove in Bajukove, niso imele veliko posluha za Slovence po svetu. Z Janševo naj bi bilo drugače.

Koprsko pristanišče je v zadnjem času soočeno s problemom črne gradnje na drugem pomolu; vprašljiva pa je gradnja tretjega pomola.

Koprski gordijski voz

Če bo republiški inšpektorat za okolje in prostor uresničil svojo odločbo, da mora Luka Koper porušiti skladišča s cestno in železniško povezavo, ki jih je na črno zgradila na drugem pomolu, se temu največjemu slovenskemu pristanišču ne obeta nič dobrega.

Celotna naložba, v okviru katere je Luka Koper pred leti na okoli 30.000 kvadratnih metrih površine zgradila obširna skladišča in jih z zaledjem povezala s cesto in železnico, je Luka Koper stala dobrih 10 milijard tolarjev. Graditev skladišč naj bi bila nujna, ker bi drugače pristanišče izgubilo lep del svojega posla, imela pa je veliko napako, da je bila zgrajena brez ustreznih dovoljenj. Ker republiški inšpektorat za okolje in prostor že dlje časa napoveduje, da namerava v prihodnjih letih enkrat za vselej opraviti s črni gradnjami, je inšpektor vzel pod drobnogled tudi Luka Koper in seveda ugotovil, da so stavbe in infrastruktura na drugem pomolu zgrajeni na črno. Na podlagi tega je izdal odločbo, da mora Luka Koper v treh mesecih na drugem pomolu porušiti vse, kar je v zadnjih letih na njem zgradila. V Luka koper so se na to odločbo pritožili, vendar pa je

ministrstvo za okolje in prostor pretekli teden njihovo pritožbo zavrnilo, kar pomeni, da je odločba inšpektorja postala izvršljiva.

Tu pa nastopi pravi problem. Ker na odločbo ni več pritožbe (mogoče je le, da Luka Koper zoper odločbo na upravnem sodišču sproži upravni spor, kar pa ne zadrži njene izvršbe), bi morala Luka Koper vse na črno zgrajene objekte porušiti, drugače bo to storil inšpektorat. Pri tem se postavlja vprašanje, ali naj gradnjo, vredno 10 milijard, sploh podrejo. Če bi namreč vse to podrli, potem bi pristanišče ostalo brez lepega dela storitev, ki jih zagotavlja na drugem pomolu, s tem

Eden največjih razlogov za črno gradnjo na drugem pomolu koprškega pristanišča naj bi bil, da država Luka Koper noče podpisati koncesijske pogodbe (drugi pomol je v lasti države), ki bi jo potrebovali za gradbeno dovoljenje. Zapletalo naj bi se zlasti pri višini koncesijske dajatve, ki naj bi jo koprsko pristanišče plačalo državi.

pa bi tudi zelo verjetno izpadlo iz konkurenčne bitke z italijanskim Trstom in hrvaško Reko; če tega ne bodo podrli, pa bo to slab zgled vsem drugim črnograditeljem, saj bodo mislili, da je mogoče legalizacijo črnih gradenj tudi izsiliti. Novo vlado vsekakor čaka pravi gordijski voz. **Aleš Kocjan**

postal Franc Pukšič, vodja parlamentarne komisije za Slovence po svetu, ki je delovala v prejšnjem parlamentarnem sklicu), s čimer je izpolnil zavezo, zapisano v koalicijski pogodbi, da bo nova vlada posebno skrb namenjala Slovincem po svetu in v zamejstvu. Da slednje drži, potrjuje tudi Pukšič. Kot pravi, bo v vladi kot državni sekretar skrbel za povezovanje, koordiniranje in za ustrezno pravno in zakonsko varstvo slovenske skupnosti zunaj državnih meja. Dela se bo lotil nemudoma. Ena prvih njegovih nalog je, da bo dokončal nujno potreben zakon o Slovincih, ki živijo zunaj Slovenije. Zakon je sicer že v prejšnjem mandatu pripravila parlamentarna komisija za Slovence po svetu, vendar ga je zdaj treba dokončati in spraviti skozi

postavljeni dvojezični napisi. Pri tem vprašanju bo, kot pravi Pukšič, Slovenija vztrajala, da se odločba avstrijskega ustavnega sodišča spoštuje.

Spremembe volilne zakonodaje

Pukšič seveda ne pozablja niti na problem volilne zakonodaje. Kot je znano, Svetovni slovenski kongres pa tudi posamezni Slovenci, ki živijo zunaj meja Slovenije, že dlje časa opozarjajo, da so sedanji roki, ki jih za volitve Slovencev po svetu predvideva volilna zakonodaja, prekratki, zaradi česar se nemalokrat zgodi, da njihove glasovnice nazaj v domovino prispejo prepozno, oziroma potem ko državna volilna komisija že razglasi uradne izide volitev. Pukšič pravi, da so na ta problem opozarjali osem let, vendar v vladajočih stran-

Franc Pukšič bo kot vladni sekretar skrbel za povezovanje, koordiniranje in skrb slovenske države za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Nobeni dosedanjí levi vladi ni bilo v interesu, da bi s popravki zakonodaje ustrezno podaljšala roke za volitve Slovencev po svetu. Če bi katera to storila in bi bili roki za volitve daljši, je vprašanje, ali bi Jelincič leta 1996 prišel v parlament.

tri parlamentarne obravnave. Po Pukšičevih besedah bo treba hitro pripraviti tudi razpis za sofinanciranje programov in projektov za Slovence po svetu, vso skrb pa bo treba posvetiti tudi slabi medijski medijski oskrbi Slovencev, ki živijo zunaj meja. V ta namen nameravajo na vladi pripraviti razpis za izdajanje posebne revije za Slovence po svetu, kar naj bi dolgoročno razrešilo ta žgoči problem. Posebno obvravnava zahteva problematika neizvajanja zakonodaje v sosednjih državah, kjer živijo Slovenci. Kot je znano, gre pri tem predvsem za problem, ki ga ima slovenska manjšina v Avstriji, kjer jim tamkajšnje lokalne oblasti ne dovolijo postaviti dvojezičnih krajevnih napisov, čeprav je avstrijsko ustavno sodišče že pred časom odločilo, da morajo biti na območjih, kjer že dlje časa živi vsaj 10 odstotkov Slovencev,

kah nikoli ni bilo poslušna za to, da bi se roki podaljšali. "Zdaj bomo to poskušali narediti, čeprav se je treba zavdati, da je treba za spremembo zakona o volitvah zagotoviti glasove vsaj dveh tretjin poslancev v državnem zboru, kar pa bo težko." Pukšič še pravi, da bi bilo po njegovem mnenju veliko težav, ki se nanašajo na to vprašanje, mogoče urediti že v okviru zdajšnje zakonodaje, če bi se le posvetovali z državno volilno komisijo.

Če torej sodimo po izjavah Franca Pukšiča in tudi izjavah predsednika vlade Janeza Janše, ki je že pred Pukšičem napovedal, da bo Slovenija v primeru dvojezičnih napisov v Avstriji zahtevala spoštovanje odločbe avstrijskega ustavnega sodišča, lahko sklepamo, da je za Slovence, ki živijo zunaj meja matične domovine, zavel nov veter. Kako močan bo in na kakšne ovire bo naletel, bomo seveda še videli.

Aleš Kocjan

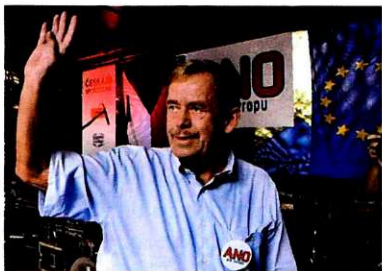

Beli čudež

Francoski predsednik Jacques Chirac je pri kraju Millau odprl najvišji cestni viadukt na svetu, ki je dolg 2,5 kilometra, na najvišji točki pa se vzpenja na višini 343 metrov nad dolino Tarn. Gradbeniška mojstrovina je delo britanskega arhitekta Normana Fosterja, z njo pa naj bi se končale kilometrske kolone na avtocesti med Parizom in krajem Beziers na poti proti Barceloni, do katerih prihaja praktično vsako poletje. Najvišji od sedmih ogromnih nosilnih stebrov je visok 343 metrov in je s tem tudi 23 metrov višji od Eifflovega stolpa. Nekateri že govorijo o belem čudežu nad oblaki, viadukt pa je še pred odprtjem pritegnil velike množice turistov. Gradili so ga tri leta in zanj porabili 394 milijonov evrov.

Havel v New Yorku

Na festivalu, ki ga v New Yorku pripravljajo ob 70-letnici nekdanjega češkega predsednika Vaclava Havla, bodo leta 2006 v tem mestu uprizorili njegova dramska dela. Gre za eno najboljše predstavitev Havlovih del. Festival v organizaciji newyorské družbe Untitled Theatre

Company No. 61 bo ljubiteljem gledališča ponudil 17 del, ki jih je Havel podpisal kot avtor ali soavtor. Vse igre bodo izvedli v angleščini. Več iger doslej namreč še ni bilo nikoli prevedenih. Vaclav Havel, od leta 1989 predsednik Čkoslovaške, nato od leta 1993 predsednik Češke, je med drugim napisal gledališke igre Vrtna zabava, Avdiencia, Otežena možnost koncentracije, Obvestilo, Protest, Peticija. Enodejanki Avdiencia in Protest je v prejšnji sezoni v Havlovem večeru v režiji Dušana Mlarkarja uprizorilo Slovensko stalno gle-

dališče iz Trsta. Havel je bil v času komunizma več let v zaporu, njegova dela pa so bila prepovedana.

Načrtujeta poroko

Britanski prestolonaslednik princ Charles naj bi se pripravjal na poroko s svojo dolgoletno prijateljico Camillo Parker Bowles. Princ Charles verjame, da bo, ko bo preiskava končana, lahko naredil naslednji korak, saj naj bi bilo s tem vprašanje Diane dokončno rešeno. Drugih ovir menda nima. Njegova sinova William in Harry naj bi bila poroki naklonjena, prav tako kraljica Elizabeta II. in An-

glikanska cerkev. Charles in Camilla naj bivala svojo romanco začela že daljnega leta 1972, ko sta bila stara 23 let. Ker je Charles ni zasnubil, se je Camilla naslednje leto poročila z njegovim prijateljem Andrewom Parkerjem Bowlesom. Od svojega moža se je razvezala leta 1995, Charles pa leto dni kasneje.

Oproščen obtožb

Milansko sodišče je italijanskega premierja Silvia Berlusconija oprostilo vseh obtožb glede podkupovanja. Trije sodniki so razsojali več kot 24 ur in razsodili: premierja so po eni točki obtožnice oprostili, glede druge točke obtožnice pa so ugotovili, da je zastarala. Gre za končno sodbo v štiriletnem in izredno politično obarvanem sojenju. Tožilci so za Berlusconija zahtevali osemletno zaporno kazen in prepoved opravljanja javnih funkcij, obramba pa si je prizadevala za oprostilno sodbo. Berlusconi je ves čas sojenja

vztrajal, da je nedolžen, in trdil, da je žrtev levičarskih tožilcev. Italijanski premier je bil obtožen, da je leta 1985, ko je bil predsednik družbe Fininvest, ki je kupovala italijanski državni živilski koncern SME, skupaj s svojim bližnjim sodelavcem Cesarom Previtijem podkupil sodnike. Zadeva je prišla na dan leta 1995, ko je milansko sodišče preiskovalo delovanje Fininvesta, pri čemer je v zadevi pričala sodelavka Berlusconijevega odvetnika Stefania Ariosta in spregovorila o podkupovanju sodnikov.

Odprta Kitajska

Na Kitajsko se je v prvih 11 mesecih letos steklo 57,6 milijarde dolarjev tujih neposrednih naložb, kar je

za petino več kot v istem obdobju lani. Samo v prvem letošnjem polletju se je priliv tujih naložb povečal za slabo četrtino, na 53,8 milijarde dolarjev. Novembra se je na Kitajsko steklo 3,8 milijarde dolarjev tujih neposrednih naložb. V obdobju od januarja do konca novembra letos je Kitajska odobrila ustanovitev 39.291 podjetij s tujim kapitalom, kar na letni ravni pomeni 7,3-odstotno rast. Kitajska je leta 2003 postala najbolj priljubljena država za tuje neposredne naložbe in na prvem mestu spodrinila ZDA.

Čudežna flavta

Arheologi iz univerze v Tübingenu na jugozahodu Nemčije so odkrili flavto iz kosti mamuta, staro 35.000 let. Gre za najstarejši glasbeni instrument na svetu. Flavto so rekonstruirali iz 31 delčkov, ki so jih našli v neki jami v nemških gorah. Instrument bo vodja arheologov Nicholas Conard kmalu predstavil javnosti. Mamut, bližnji sorodnik azijskega slona, je izumrl pred manj kot 10.000 leti.

Nesreča zaradi napake

Po štiriletni preiskavi je francosko sodstvo ugotovilo, da sta bili za nesrečo nadzvočnega letala concorde leta 2000 blizu Pariza odgovorna resna napaka na letalu in kovinska ploščica na vzletni stezi z letala DC-10 ameriške letalske družbe Continental Airlines. V nesreči je 25. julija

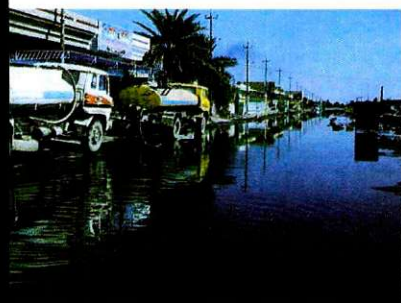
2000 umrlo 113 ljudi. Sodišče je presodilo, da so napako na krilu letala postopno ugotavljali že med komercialnimi poleti concorda, vendar pa je pristojni niso v zadostni meri upoštevali. Tehnične rešitve za utrditev notranjosti krila letala so namreč začeli iskati že leta 1979, vendar pa so jih uresničili šele po nesreči, leta 2001.

Smrtonosno neurje

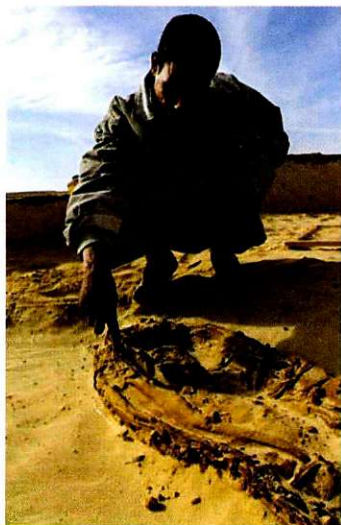
Zaradi štirih viharjev, ki so v zadnjem mesecu pustošili po Filipinih, je število umrlih in pogrešanih oseb v tej državi naraslo že na 1.800, pri tem pa število žrtev še narašča. Največ ljudi je umrlo v zemeljskih plazovih in poplavah ob pustošenju tropskega viharja Winnie, ki je divjal po mestih Real, In-

fanta in General Nakar. Gmotna škoda zaradi viharjev naj bi presežala 82 milijonov ameriških dolarjev.

Zlate mumije

Egiptovski arheologi so v oazi Baharija, 400 kilometrov jugozahodno od Kaira, odkrili še dvajset mumij, prekritih z zlato folijo. V t. i. dolini zlatih mumij so doslej odkrili že 214

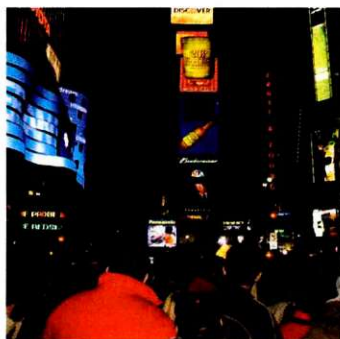

mumij s pozlačeno masko. Arheologi so poleg tega odkrili tudi 50 bakrenih novčičev, ki so jih pokojniki shranili za prevoz s pogrebnim čolnom v onostranstvo. Stari Egipčani so namreč verjeli v posmrtno življe-

nje, zato so pokojnike balzamirali, da bi jih njihove duše lahko našle. Ob pokojniku so običajno puščali prav tako mumificirano hrano in predmete iz vsakdanjega življenja, če bi jih pokojni potreboval. Prvih 105 pozlačenih mumij so odkrili po petih letih arheoloških izkopavanj, leta 1999 v t. i. dolini zlatih mumij. Gre za velikansko grobišče, v katerem je najbrž okoli 10.000 grobov, so prepričani egiptovski arheologi.

Črni prazniki

Božični prazniki so za Američane najbolj smrtonosni prazniki, saj takrat zabeležijo za 12,4 odstotka več smrtnih primerov zaradi bolezni kot običajno. Za božič, dan kasneje in na silvestrovo zaradi posledic bolezni umre več Američanov kot kateri koli drugi dan v letu. Razlog naj bi bil v

prezaposlenosti in prazničnem razpoloženju pa tudi v tem, da ljudje med prazniki kljub slabšemu počutju nočejo oditi v bolnišnico. Strokovnjaki so tako ugotovili, da je med božičnimi in novoletnimi prazniki stopnja smrtnosti zaradi srčnih obolenj višja za 4,5 odstotka, drugih bolezni pa za pet odstotkov. V te številke niso vključeni samomori, umori, nesreče ali smrti zaradi podhladitve.

Najdražji kos pohištva

Edinstven kos pohištva, imenovan Badminton Cabinet, ki so ga izdelali v Firencah v 18. stoletju, so na dražbi hiše Christie's prodali za 27,5 milijona evrov, kar je rekorden izkupiček, stara omara pa najdražji kos pohištva na svetu. Kupil ga je Hans-Adam II. Lichtensteinski, ki je eden najbogatejših evropskih princev, in je med štirimi potencialnimi kupci ponudil najvišjo ceno. Badminton Cabinet

je umetniško delo fine izdelave, okrašeno z ebenovino in slonovino, visoko 3,7 in široko 1,8 metra. Po naročilu ga je leta 1726 izdelalo 30 mojstrov, sedaj pa bo stal v muzeju Lichtenstein na Dunaju.

Genomi riža

Mednarodna skupina strokovnjakov je razbrala genom riža, z 99,99-odstotno natančnostjo naj jim bi bilo uspelo dekodirati 370 milijonov delcev od 390 milijonov delcev genskega zapisa, torej 95 odstotkov celotnega genoma. Ta delež pa je najvišja mogoča meja, ki jo tehnično zmoremo doseči, za dosežek pa so strokovnjaki potrebovali kar šest let.

Na podlagi tega odkritja bi lahko razvili nove vrste riža, ki bi bile odpornejše na bolezni in podnebne spremembe; poskušali bodo tudi ugotoviti, kateri geni so odgovorni za odpornost na mraz in bolezni, boljši okus in podobno. To bi lahko uporabili za razvoj novih vrst pa

tudi za izboljšanje kakovosti podobnih vrst, kot sta koruza in pšenica.

Direktor odstopil

Ameriška vesoljska agencija NASA je sporočila, da je njen direktor Sean O'Keefe odstopil s položaja. Na položaju bo ostal, dokler ameriški predsednik George Bush ne najde zamenjave. Uradni razlog za O'Keefov

odstop je, naj bi si želel postati vodja državne Univerze Louisiana. 48-letni O'Keefe je v odstopni izjavi med drugim napisal, da je NASA edina agencija, kjer ljudje lahko sanjajo velike sanje in jih celo uresničijo, zato je bil vesel priložnosti, da je lahko bil del ustvarjanja zgodovine.

Preveč krofov

Ameriški predsednik George Bush želi shujšati. Ameriški predsednik, ki redno teče, kolesari in igra golf, se je po pisanju New York Timesa od zadnjega zdravniškega pregleda, ki ga je opravil poleti 2003, zredil za 2,5 kilograma. Njegova telesna teža je sedaj 90,5 kilograma, v višino pa meri 1,83 metra. Doslej so med rednimi zdravniškimi pregledi pri Bushu odkrili le manjše slušne slabosti, daljnovidnost in medtem že ozdravljeno pretrgano mišico v mečih. Od svojega 40. rojstnega dne Bush ne pije več alkohola. Je nekadilec, le zelo redko pokadi kaksno cigaro.

Vojna s krastačami

Leta 1935 so v Avstralijo iz Južne Amerike, natančneje s Havajev, pripeljali 102 volovski žabi z namenom, da bi uničili hrošče, ki so pustošili po avstralskih poljih sladkornega trsa v Queenslandu. Kmalu je postalo jasno, da velike krastače hroščev na steblih trsa sploh ne morejo doseči, zato pa se lahko širijo s hitrostjo 30 kilometrov na leto. Danes so krastače dosegle že sever Avstralije in nacionalni park Kakadu, kar je z okoljskega vidika močno zstrašujoče. So namreč smrtno sovražnice številnih živali, ki živijo samo v Avstraliji, in jih lahko celo iztrebijo. Poleg tega je strup, ki ga izločajo iz žlez na hrbtu, zelo močan in lahko v 15 minutah paralizira psa, paglavci volovske krastače pa s strupom ubijajo ribe, ki si jih drzne pogoltniti. Od poletja že teče ekološka vojna proti tem strupenim dvoživkam, ki že ogrožajo mesto Darwin. Čakajo jih pasti in patrolje, sistematično jih bodo iskali in pobijali. Toda najverjetneje bodo njihovo napredovanje težko preprečili za več kot eno sezono. Avstralski znanstveniki upajo, da bodo nekoč nasli proti njim kakšno ekološko orožje, morda virus.

Kajenje in možgani

Če upoštevate dejstvo, da kajenje resno škoduje zdravju in povzroča hude okvare dihalnega sistema, bi bilo res neumno, če ne bi takoj nehali kaditi. Tem bolj tudi zato, ker ob kajenju dokazano postajate čedalje bolj neumni. Tako kaže raziskava edinburske univerze, v kateri so spremljali spoznavne sposobnosti 465 ljudi. Polovica od njih so bili kadilci. Prvič so jih testirali že leta 1947, drugič pa v letih od 2000 do 2002, ko so bili stari 64 let. Rezultati kadilcev so bili v petih testih za spoznavne sposobnosti veliko slabši kot pri tistih testiranih, ki niso nikoli kadili oziroma so dovolj zgodaj opustili kajenje. Verjetno je vzrok za take rezultate dejstvo, da notranji organi kadilca, vključno z možgani, dobivajo premalo kisika in zato začno predčasno in pospešeno odmirati.

Alkohol in najstniki

Nekoč je družba z neodobravljanim gledala na ženske, ki so hodile ven in pile. Od predstavnic lepšega spola so pričakovali, da bodo sedele v salonu in srkale svetlo pivo, medtem ko so moški pohajkovali. Revolucija ženskega življenja je pripeljala k temu, da so dekleta v pitju alkoholnih pijač prekosila fantere. Tako se alkoholizem ne omejuje več na tiste, ki so stari okoli 40 let, celo najstniki prihajajo v šole in k popoldanskim dejavnostim "veseli". Med mladimi močno naraščajo obolenja jeter, ki so posledica alkohola. Starostna meja obolevnosti za boleznimi jeter se je spustila na 30 in celo 20 let. V Veliki Britaniji na presaditev jeter čaka tudi 17-letno dekle, ki je začelo piti pri 12 letih. Po raziskavi, v kateri je sodelovalo dva tisoč najstnikov, starih 15 let, iz 35 evropskih držav, je opijanje med dekleti naraslo z 20 na 29 odstotkov, v istem času pa je pri fantih naraslo s 24 na 26 odstotkov. Največ mladostnikov je pilo žgane pijače leta 1999, ko jih je tako odgovorilo 33 odstotkov.

Bolj zdravi

Poročeni odrasli so tako telesno kot duševno bolj zdravi v primerjavi z ločenimi, ovdovelimi, koruzniki in tistimi, ki niso bili nikoli poročeni. O tem priča nova raziskava, ki so jo naredili v ZDA. Neodvisno od starosti, spola, rase, izobrazbe, dohodka in narodnosti poročeni redkeje trpijo zaradi bolezni, srčnih in duševnih pretresov, manj kadijo in pijejo, tako trdijo podatki, ki so jih zbrali od leta 1999 do 2002 med 127 tisoč ljudmi. Edina kategorija, pri kateri se poročeni pari niso dobro odrezali, je telesna teža, saj so večinoma težji kot njihovi "nesrečnejši" vrstniki. Ni še pojasnjeno, zakaj so poročeni ljudje bolj zdravi od samskih, velja pa, da je zakon zaščitni efekt. Poročeni so odgovorni zase in za partnerja in se včasih celo prepirajo zato, ker je eden preveč zaskrbljen za drugega. Ugotovili so tudi, da ljudje, ki jih nekdo - ponavadi je to mož/žena, ves čas opozarja na to, naj kaj naredijo za svoje zdravje, tudi v resnici naredijo več za zdravje. Tisti pari, ki samo živijo skupaj, po zdravstvenem stanju spominjajo na ločence.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Kongres Krščansko-demokratske unije (CDU) v Döselldorfu

Fotografije: Reuters

Prezgodnji boji za oblast?

Še v začetku letošnjega leta se je zdelo, da bo v Nemčiji na naslednjih zveznih volitvah zanesljivo prišlo do zamenjave na oblasti. Vladajoči socialdemokrati kanclerja Gerharda Schröderja so doživljali poraz za porazom na deželnih volitvah, prednost opozicijskega bloka CDU-CSU pred vladajočo stranko pa se je povzpela preko fantastičnih 20 odstotkov. Toda notranji spori so CDU oslabili in njen kongres v Döselldorfu naj bi bil priložnost za vnovično strnitev vrst okrog voditeljice Angele Merkel.

Opozicijski koaliciji Krščansko-socialne unije (CSU), ki deluje na Bavarskem, in Krščanskodemokratske unije (CDU), ki deluje v drugih nemških zveznih deželah, je na zadnjih zveznih volitvah leta 2002 le za las ušla zmaga. Gospodarska (ne)uspešnost Nemčije pod Schröderjem je že takrat govorila v prid zmagi opozicije, toda kancler je dovolj spretno preusmeril pozornost od notranjih in gospodarskih tem k zunanji politiki. Izkoristil je naraščajoči protiamerikanizem in ostro nasprotoval ameriškemu posegu v Iraku. S tem je sicer poslabšal odnose z ZDA, vendar je očitno presodil, da je to zanj še sprejemljiva cena volilne zmage. Deloma je vladajoče Schröderjeve socialdemokrate (SPD) takrat rešil tudi njihov manjši koalicijski partner - Zeleni, ki so pod vodstvom priljubljenega zunanjega ministra Joschke Fischerja dosegli razmeroma visok volilni izid in s tem koaliciji pomagali do tesne večine.

Veliki obeti

Bavarski ministrski predsednik Edmund Stoiber, ki je takrat nastopal kot kanclerski kandidat opozicije, bi si glede na tako tesen poraz zelo verjetno želel še eno priložnost. Toda veliko bolj naravna izbira za kanclersko kandidatko je predsednica CDU Angela Merkel, ki je na zadnjih zveznih volitvah

kanclersko kandidaturo sicer prepustila Stoiberju, zelo malo verjetno pa bi bilo, da bi se kanclerskim ambicijam odrekla tudi tokrat.

In te ambicije še nikoli niso bile tako realne kot prav v začetku letošnjega leta. Schröderjeva vlada se je morala lotiti nepriljubljenega krčenja socialne države, s katerim je dolgo odlašala, saj v svojem prvem mandatu ni izvedla skoraj nobenega večjega premika. Reformam se zdaj ni mogla več izogniti, prejšnje odlašanje pa je kvečjemu še podaljšalo nemško gospodarsko stagnacijo. Reforme, ki so bile hkrati pozne in nepriljubljene, so imele nesporno uničujoče učinke na vladajočo stranko. Na deželnih volitvah so socialdemokrati doživljali poraz za porazom. Ankete javnega mnenja so kazale podobno. Marca letos so ankete SPD kazale komaj 23 odstotkov glasov, kar je eden najnižjih rezultatov v zgodovini te stranke. Opozicijska CDU/CSU se je v tem

času povzpela na neverjetnih 50 odstotkov. Čeprav je bilo do volitev še več kot dve leti, se je zdela zmaga opozicije skoraj zanesljiva.

Toda prav ti podatki so verjetno zavedli nekatere opozicijske voditelje, da so se začeli prehitro spopadati za rezultate zmage, ki je še ni. Po eni strani se je predsednica stranke Angela Merkel trudila, da čim bolj utrdi svoj položaj, po drugi strani pa se je začelo med nekaterimi vodilnimi strankinimi politikami krepi nezadovoljstvo glede voditeljice in dvomi o njeni sposobnosti, da prevzame kanclerski položaj. To nezadovoljstvo in dvomi so bili v veliki meri povezani tudi z ambicijami teh politikov, ki jim na poti stoji odločna voditeljica, v kateri pa težko vidijo svojo tipično predstavnico.

• Angela Merkel: bo protestantka iz nekdanje Vzhodne Nemčije postala prva ženska na kanclerskem položaju?

“Nemška železna dama”

Angela Merkel je namreč vse prej kot tipična voditeljica CDU. Vsi njeni predhodniki na čelu stranke so bili moški. Če bo kdaj v resnici postala kanclerka, bo prva ženska na tem položaju, zato jo nekateri že zdaj primerjajo s prav tako konservativno nekdanjo britansko premierko Mar-

• Gerhard Schröder: njegova socialdemokratska stranka (SPD) je na zadnjih volitvah za las porazila kršćanske demokrate - zelo ji je pomagal protiamerikanizem.

• Joschka Fischer, nemški zunanji minister in voditelj Zelenih: tudi njegova priljubljenost je pred dvema letoma rešila Schröderjevo koalicijo na volitvah.

• Merklova in njeni strankarski kolegi bodo odločno nasprotovali polnopravnemu članstvu Turčije v EZ.

» garet Thatcher in jo označujejo za "nemško železno damo".

Poleg tega je velika večina dose-danjih voditeljev nemške kršćanske demokracije izhajala iz katoliškega okolja, medtem ko je Merklova protestantka. Pri tem izhaja Merklova iz nekdanje Vzhodne Nemčije in bi bila v primeru volilne zmage tudi prva nekdanja Vzhodna Nemka na čelu združene Nemčije. Za njo je ločitev in nato vnovična poroka, otrok nima. Za konservativnejše člane svoje stranke tako ni ravno najprimernejša ženska za vodenje stranke, ki zagovarja tradicionalne vrednote.

Vendar nič od tega za zdaj za Merklovo ni bila usodna ovira. Za njo je namreč bliskovit politični vzpon, za katerega se lahko deloma zahvali svojemu političnemu mentorju kanclerju Helmutu Kohlu, deloma pa lastnim političnim sposobnostim in odločnosti. Ko so izbruh-nile finančne afere, ki so Kohla politično praktično pokopale, je najprej zagovarjala svojega starega zaveznika. Toda kmalu je spoznala, da je ta boj izgubljen in da mora reševati stranko, ne pa Kohla. Distancirala se je od napak starega vodstva in praz-

nino, ki je nastala s Kohlovim odhodom, uspešno izkoristila za vzpon na najvišjo funkcijo v stranki.

Zarota proti Merklovi?

Toda ko je poskušala Merklova letos z nekaterimi kadrovskimi potezami utrditi svoj položaj v vodstvu stranke, je naletela na precejšen odpor. Oktobra je s svojega položaja odstopil Friedrich Merz, ki je za stranko v parlamentu pokrival ključno področje financ in bi bil lahko eden od morebitnih tekmecev Merklove. Merklova je izpraznjeno mesto ponudila Wolfgangu Schöublu, nekdanjemu notranjemu ministru in prav tako enemu od najvplivnejših članov stranke. Toda ta je ponudbo gladko zavrnil in dal s tem njej in drugim članom stranke posredno vedeti, da o Merklovi kot voditeljici nima najboljšega mnenja. Prav verjetno je v ozadju tudi osebna zamera, saj Merklova Schöubla, ki velja za enega od najvplivnejših politikov v CDU, pred tem ni podprla kot strankinega kandidata za predsednika republike. Schöubl sicer ostaja v parlamentu glavni predstavnik CDU za zunanjo politiko.

Nekateri zavezniki Angele Merkel so v teh dogodkih videli znake "zarote" proti predsednici stranke, za katero naj bi stali ljudje z močnimi lastnimi ambicijami, ki na kanclerskem položaju ne želijo videti odločne ženske in protestantke iz nekdanje Vzhodne Nemčije. Potencialni tekmeči, ki jih je v svoji analizi pred časom navedel nemški Der Spiegel, bi lahko bili tako imenovani zvezni principi, voditelji posameznih nemških dežel, kot so Roland Koch, Christian Wulff in Peter Müller. Merklovi pa je najnevarnejši tekmeč v boju za kanclersko kandidaturo vsekakor bavarski predsednik vlade in voditelj partnerske CSU Edmund Stoiber.

Pravs potencialno napetostjo med Merklovo in Stoiberjem je verjetno vsaj deloma povezan tudi nedavni spor med CDU in CSU glede reforme zdravstvenega sistema. Tradicionalna harmonija med partnerjema, ki na zvezni ravni sicer nastopata skoraj kot ena stranka, je bila tako ogrožena.

Izgubljanje prednosti

Posledice notranjih sporov so bile očitno večje, kot so pričakovali vpleteni. Čeprav so na to verjetno

vplivali tudi drugi dejavniki, je zanimiv že podatek, kako je od pomladi do jeseni 2004 splahnela prej impresivna prednost CDU/CSU pred glavno tekmičico SPD. Jeseni so se deleži SPD po večini anket že gibali okrog dobrih 30 odstotkov, medtem ko je bila podpora CDU/CSU večinoma okrog 40 odstotkov. V nekaterih raziskavah je bila prednost CDU/CSU samo še petodstotna. Če temu negativnemu trendu za opozicijo dodamo še dejstvo, da bodo volitve šele leta 2006, je še vedno mogoče, da se zgodi to, kar je še pred pol leta veljalo za eno od najbolj nemogočih stvari v Evropi: tretji vladni mandat za Schröderjevo rdeče-zeleno koalicijo.

Kongres CDU ta mesec v Döselldorfu je pokazal na precej jasno željo vodstva stranke, da premaga nastale delitve in se vse vsaj pred javnostjo spet pokaže kot enotna stranka. Govorice o "zaroti" proti Merklovi so nekoliko potihnille, voditeljica stranke pa se je odločila za izbiro tem, ki naj bi stranko čim bolj povezale in hkrati znova mobilizirale volivce. Klasičnim kritikam Schröderjeve gospodarske politike se je na kongresu pridružil močan poudarek na vrednotah.

• Prizor s kongresa nemške opozicijske CDU v Döselldorfu: vrednote kot tema, ki združuje

• CDU zavrača multikulturalizem in zagovarja integracijo priseljencev.

“Za integracijo, proti islamizmu”

Velik del razprave se je tako vrtel okrog patriotizma in vprašanja nemške prevladujoče kulture (“Leitkultur”), ki pa ni bilo tako abstraktno, kot bi se morda zdelo, ampak je bilo povezano z zelo praktičnimi vprašanji odnosa med večinskim narodom in priseljenci, predvsem priseljenci iz

dati širjenje idej, ki nasprotujejo načelu enakopravnosti med spoloma in temeljnimi človekovim pravicam.

Deloma je s tako izraženimi skrbmi glede premalo integriranih priseljencev povezano tudi zunanjepolitično vprašanje glede članstva Turčije v Evropski zvezi. Angela Merkel vztraja pri svojem dosedanem sta-

je bila tudi priložnost za skupno izjavo, ki sta jo Merklova v imenu CDU in Stoiber v imenu CSU naslovila na kanclerja Schröderja in v kateri ga pozivata, naj ne podpre začetka pristopnih pogajanj s Turčijo. Ta poteza sicer ni vplivala na nemškega kanclerja, ki poleg britanskega premierja Tonyja Blaira velja za enega od najodločnej-

zagovarjata tako kot Merklova le “privilegirano partnerstvo”.

Merklova na kongresu ni imela protikandidata, kar naj bi demonstriralo strankino enotnost. Podprlo jo je 88 odstotkov delegatov, kar je manj kot ob njeni prejšnji izvolitvi. Njen položaj je torej nekoliko načet, še vedno pa ostaja najresnejša

• Edmund Stoiber: kot kanclerski kandidat je bil leta 2002 tesno poražen: ima še vedno kanclerske ambicije?

• Helmut Kohl, nekdanji nemški kancler, je bil glavni politični mentor Merklove.

• Wolfgang Schäubl: Merklova se ni mogla zanesti na enega od najvplivnejših politikov v nemški krščanski demokraciji.

islamskih držav, do katerih se je - predvsem po umoru režiserja van Gogha na Nizozemskem s strani islamskega skrajneža - nezaupanje še povečalo. Merklova je zavrnila politiko multikulturalizma, kakršno zagovarja kancler Schröder, kot zgrešeno. Kot alternativo temu je CDU sprejela dokument z naslovom “V interesu Nemčije: spodbujati integracijo, boriti se proti islamizmu”, v katerem zagovarja, da bi se morali priseljenci (bolj) prilagajati kulturi države, v katero so prišli. Pri tem gre tako za učenje nemščine kot tudi za sprejemanje demokratičnih vrednot in splošnih človekovih pravic, na katerih temelji današnja Nemčija, in jasno distanciranje od idej islamskega šeriatnega prava. Islamskim voditeljem bi morali tako strogo prepove-

lišču, da polnopravno članstvo Turčije v EZ ni ustrezna rešitev, in namesto tega zagovarja koncept “privilegirane partnerstva” te države z EZ. Pri tem tudi opozarja, da bo njena stranka, ko bo prišla na oblast, storila vse, da Turčiji prepere članstvo v EZ.

Proti Turčiji v EZ

Odnos do turškega članstva v EZ

ših zagovornikov turškega članstva v EZ. Bolj naj bi pokazala javnosti, da sta si Merklova in Stoiber spet enotnejša.

Njuno stališče pa je hkrati tudi odraz nemškega javnega mnenja. Le tretjina nemških državljanov, po nekaterih raziskavah pa celo še precej manj, namreč podpira polnopravno turško članstvo v EZ, medtem ko mu približno dve tretjini nasprotujeta ali

kandidatka CDU/CSU za kanclersko mesto na volitvah leta 2006. Nekatero raziskavo namigujejo, da se je trend v javnem mnenju po kongresu spet nekoliko obrnil v korist opozicije, ki naj bi tako spet povečala svojo prednost pred SPD. Toda do volitev je še daleč, zato so na obeh straneh še mogoča presenečenja.

Gjyle Vishaj

VESEL BOŽIČ IN SREČNO 2005

SLOVENIJA-TEL

RUMENE STRANI

* v knjigi
* na zgoščenki
* na internetu

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografiji: Dane Kastric

Javnosti je postala znana kot voditeljica tožilske skupine za posebne zadeve. Generalna državna tožilka konec devetdesetih let prejšnjega stoletja ni mogla postati, ker ni bila po meri vladajoče opcije. V času Bajukove vlade je bila pravosodna ministrica. Leta 2002 je kandidirala za predsednico republike, a jo je v drugem krogu premagal Janez Drnovšek. Angažirala se je v civilni pobudi Nekaj je treba storiti, da bo v Sloveniji končno zaživela demokracija. Zadnja leta je vrhovna državna tožilka. Kljub drugačnim pričakovanjem je v prvi polovici tega leta kandidirala za slovensko nacionalno predstavnico v Eurojustu in bila v drugem krogu v državnem zboru tudi potrjena. Zadnje mesece tako slušbuje v Haagu.

Gospa Brezigarjeva, pred dnevi ste bili izbrani med deset najplivnejših slovenskih pravnih za leto 2004 po izboru obiskovalcev spletnega portala www.ius.info. V vašo družbo so uvrščeni še Miro Cerar ml., Peter Čeferin, Šime Ivanjko, Miha Juhart, Marijan Kocbek, Miro Senica, Lovro Šturm, Tomaž Vesel in Gregor Virant. Očitno je, da vas cenijo tako v strokovni kot laični javnosti.

Tega priznanja sem vesela, čeprav se zavedam, da je v Sloveniji še veliko odličnih pravnih, ki bi zaslužili uvrstitev med najplivnejše. Žal se srečanja in okrogle mize nisem mogla udeležiti, ker sem se v domovino vrnila šele dan po tem. Priznanja ne razumem dobesedno in si ne domišljam, da je moj neposredni vpliv na kakšnem področju zares velik. Razumem ga kot podporo svojim dolgoletnim prizadevanjem za dobro in korektno delo pravosodja in za to, da bi tožilstvo s kakovostnim delom v družbi pridobilo ugled in da bi imeli čim več pokončnih, suverenih ljudi na tožilskih mestih, ki bi tako s svojim poklicnim kot javnim življenjem pokazali, da so ljudje odprtega duha in pokončne države ter se zavedajo odgovornosti svojega poklica. Zelo sem vesela, ker sem danes na srečanju tožilcev na Bledu zaznala, da je med mladimi tožilci velika želja in ambicija delati dobro.

za izobraževanje pri Ministrstvu za pravosodje, predstavili delovanje Eurojusta. Kakšen je namen te ustanove?

Najprej bi rada povedala, da sem zelo vesela, ker so se predstavitve Eurojusta na tožilskih izobraževalnih dnevih udeležili ministra Lovro Šturm in Dragutin Mate ter predsednica odbora za notranjo politiko in poslanka Mojca Kucler Dolinar. S tem so pokazali, da delo Eurojusta ocenjujejo kot pomembno orodje v boju s hudim kriminalom. Eurojust je prvi stalni pravosodni organ Evropske unije, ki pristojnim institucijam v državah članicah pomaga pri zatiranju resnega čezmejnega kriminala tako, da koordinira njihovo delo pri preiskavah in pregonu, jim pomaga pri sodelovanju ter odstranjuje ovire, ki preprečujejo sodelovanje zaradi različnih pravosodnih sistemov in zaradi nepoznavanja postopkov in pristojnosti v državi, od katere pričakujejo pomoč. Pospešujemo tudi izvrševanje zahtev za mednarodno pravno pomoč, ki so brez našega posredovanja pogosto dolgotrajne in včasih tudi neuspešne. Pristojni organi držav članic so Eurojust dolžni obveščati o vseh evropskih nalogah za izročitev in prijete, ki so znotraj EU zamenjali postopke za izročitev osumljencev kaznivih dejanj, če izročitev ni bila izvršena v za to predvidenih rokih, hkrati

no in da je pri tem vloga Eurojusta nenadomestljiva. V Haagu lahko zelo hitro pomagamo domačim pristojnim organom, saj je vseh petindvajset nacionalnih predstavnikov, ki tvorimo kolegij Eurojusta, lociranih na istem mestu, kar omogoča takojšnjo komunikacijo in takojšnjo pomoč pri pregonu in preiskavah. Mojih štiriindvajset kolegov je visoko izobraženih, izhajajo iz vrst najbolj izkušenih tožilcev in sodnikov. Vsi po vrsti pa se zelo dobro zavedamo, da je naša naloga pomagati domačim kolegom pri njihovem delu.

Kot ste rekli na predavanju v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa konec novejembra, delo v tem organu poteka na treh ravneh. Kako je to videti v praksi?

Ja, takrat sem imela inavguracijski referat na srečanju Inštituta za evropsko, ustavno in mednarodno pravo, ki so ga pred nedavnimi ustanovili mladi slovenski intelektualci, in to prvo srečanje posvetili dr. Jožetu Pučniku, ki smo ga prežgodaj izgubili. Z veseljem sem mladim ljudem, ki so pokazali zelo veliko zanimanje, predstavila Eurojust. Delo na prvem nivoju predstavljajo sestanki kolegija Eurojusta, ki ga tvorijo vseh petindvajset nacionalnih predstavnikov. Na teh sestankih odločamo, katere konkretne kazenske primere bo Eurojust obravnaval, sprejemamo interne predpise, potrebne za naše delovanje, se odločamo, katere seminarje in strateške sestanke bomo organizirali za praktike v domačih državah in podobno. Ti sestanki so dvakrat tedenski. Delo na drugem nivoju predstavljajo srečanja tistih predstavnikov, katerih države so vpletene v reševanje konkretnega kazenskega primera. Na teh srečanjih se dogovorimo, kako bomo pomagali domačim oblastem, kakšni koraki tujega pravosodnega orga-

Onemogočili so me pri mojem delu na tožilstvu

Pogovor z Barbaro Brezigar

Maja letos vas je slovenski državni zbor v drugem poskusu potrdil za slovensko predstavnico v Eurojustu s sedežem v Haagu. Danes (pogovor je bil v petek, op. p.) ste na Bledu v okviru XI. tradicionalnih izobraževalnih dnevov državnih tožilcev – ITD 2004, ki jih pripravlja slovensko vrhovno državno tožilstvo v sodelovanju s Centrom

pa lahko Eurojust zaprosijo za nasvet, kako ravnati pri tem še zelo novem pravnem instrumentu. Oblasti posameznih držav so Eurojustu dolžne sporočiti tudi primere terorističnih kaznivih dejanj in podobno. Na kratko, evropski politiki razumejo, da se proti resnemu čezmejnemu kriminalu ni mogoče bojevati izolirano, da je hitro in učinkovito sodelovanje nuj-

na so potrebni, da bo naš pravosodni organ lahko pomagal pri reševanju konkretnega kazenskega primera, drug drugemu pojasnjujemo svojo zakonodajo na konkretnem področju in podobno. Na tretjem nivoju pa poteka pravo operativno delo, ki je potrebno za uspešen pregon čezmejnega kriminala. Tu se namreč ob sodelovanju nacionalnih članov srečuje- »

» jo tožilci in preiskovalci in se povsem konkretno dogovorijo o načinu sodelovanja pri obravnavi določenega primera čezmejnega kriminala. Pri tem tudi izmenjajo podatke in informacije. Eurojust za potrebe takšnih srečanj zagotovi prostore, in če je treba, tudi simultano prevajanje.

S čim konkretno se ukvarjate? Verjetno ste pristojni za točno določeno področje?

Ukvarjam se z vsemi primeri, v katere je vpletena Slovenija, pa naj bo to kot država, ki prosi za pomoč druge, ali kot država, ki je zaprosena za sodelovanje in pomoč. V Eurojustu imamo določene skupine, ki za konkretna vsebinska področja pripravljajo gradivo za obravnavo na kolegiju, saj mora priti gradivo na sestanke kolegijev že pripravljeno, predlogi morajo biti izdelani, da se vseh petindvajset članov ne bi do potankosti ukvarjalo z vsakim posameznim področjem, saj bi bilo tako delo kolegija premalo učinkovito. Sodelujem v skupini, ki se ukvarja s problematiko nedovoljene trgovine z mamilami, v skupini, ki skrbi za strategijo dela Eurojusta pri načrtovanju strateških sestankov praktikov iz držav članic EU, in v skupini, ki skrbi za povezave in sodelovanje z državami zahodnega Balkana.

Eurojust ima vsako leto več dela. Zakaj?

Eurojust je nova institucija EU, saj je bil formalno ustanovljen šele leta 2002, čeprav je prve korake naredil že v letu 2001. Zato je normalno, da se število primerov, ki jih obravnava, iz leta v leto povečuje. Na začetku ta institucija med domačimi pravosodnimi organi še ni bila dovolj znana in se zato niso obračali po pomoč k njej, marsikatera država na začetku tudi še ni imela urejene zakonodaje za sodelovanje z Eurojustom, pa tudi politiki mu na začetku še niso pripisovali dovolj velike pomembnosti. Ob grozečih terorističnih napadih in povečanju EU za deset novih članic ter z odpravljanjem meja pa postaja tako strokovnjakom kot politikom čedalje bolj jasno, da za uspešno delo nujno potrebujemo pomoč Eurojusta. Tudi zaradi večanja zavesti o pomembnosti tega organa v Sloveniji sem zelo vesela, da sem danes na Bledu slovenskim tožilcem lahko predstavila delo Eurojusta. Tako postaja Eurojust čedalje prepoznavnejši, mnoge države so prilagodile svojo zakonodajo in tako se seveda povečuje tudi število primerov, ki jih Eurojust obravnava.

Kako se počutite v Haagu glede na to, da je to nekakšno mesto sodišč, saj ima v njem svoj sedež vrsta pomembnih mednarodnih sodnih ustanov?

V Haagu se počutim zares dobro. Mesto je prijetno, izkušnja življenja v tujini pa daje clo-

V Haagu lahko zelo hitro pomagam domačim pristojnim organom, saj je vseh petindvajset nacionalnih predstavnikov, ki tvorimo kolegij Eurojusta, lociranih na istem mestu, kar omogoča takojšnjo komunikacijo in takojšnjo pomoč pri pregonu in preiskavah. Mojih stiriindvajset kolegov je visoko izobrazenih in izhajajo iz vrst najbolj izkušenih tožilcev in sodnikov.

veku novo širino, ki te bogati. Pozitivna stran tega, da je Haag evropska pravosodna prestolnica, je tudi v tem, da se lahko pogosto srečujem s svojimi kolegi iz Slovenije, ki službeno prihajajo na Nizozemsko. Dobro se počutim tudi zato,

Zdi se mi, da bi se moj način predsednikovanja zelo razlikoval od načina aktualnega predsednika. Kot prvo je pomembno, da sem ženska, te pa v slovenski politiki nikoli niso imele zares vodilne vloge.

ker so moji kolegi v Eurojustu izkušeni in suvereni ljudje z vso potrebno integriteto, ki poznajo kulturo dialoga in spoštujejo drugačna mnenja.

Ali iz Haaga vidite Slovenijo kaj drugače kot prej z domače perspektive?

Malo distance nikoli ne škodi. Seveda spremeljam dogajanje doma, kolikor le morem. Danes ob internetnih povezavah to ni težko.

Od zadnje predsedniške tekme, v kateri ste sami zelo uspešno nastopili, je minilo dve leti. Kako danes gledate nanjo?

Spomini na to kampanjo so res lepi. Tudi osebno mi je kampanja ogromno dala. Izredni so spomini predvsem na moj volilni štab, ker smo delovali kot eden, zares smo imeli neizmerno željo in energijo stanje v Sloveniji pre-

makniti na bolje. Nobenemu od nas ni šlo za oblast, ampak za stvar. Bili smo amaterji, kampanjo pa smo izpeljali odlično. Ta entuziazem, ki je bil v nas, mi še danes daje energijo. Na prvem mestu se moram zahvaliti svoji družini – brez njene opore te kampanje nikoli ne bi speljala –, ki je svoje življenje v tistem letu popolnoma podredila kampanji, pa ji tega ni žal. Med člani mojega volilnega štaba je bilo veliko odličnih ljudi, na prvem mestu sta tu žal že pokojna Jože Pučnik in Rudi Šeligo pa Tomaž Miklavčič, današnji minister za kulturo Vasko Simoniti kot vodja, Aleksander Zorn, Janez Vajevc, Manca Košir, Matej Makarovič ... in naše debate. Visoko cenim vso podporo Nove revije z Nikom Grafenauerjem na čelu in pomoč Draga Jančarja. Veliko sta mi z nasveti pomagali moji prijateljici Sanja in Savica. Ne smem pozabiti Branka Grimsa, ki je poleg drugega vložil ogromno truda v zbiranje podpisov za mojo kandidacijo. Tu so še Gaja, Patricija, Darja, Sašo ... Nadvse cenim tudi podporo predsednikov SDS in NSi, Janeza Janše in Andreja Bajuka. Ne nazadnje je neprecenljivo delo vseh članov teh dveh strank, ki so pomagali tako s svojim delom kot s finančno in moralno podporo moji kandidaturi. Kot najbrž veste, smo finančna sredstva za kampanjo dobili predvsem od posameznikov. Nekateri so prispevali tisočaka, drugi več. In to dejstvo je bilo ne glede na velikost zneska nadvse dragoceno. Pridobila sem veliko novih prijateljev. To štejem za izredno naporno, pa vendarle res lepo obdobje v svojem življenju. Vesela sem, da smo ponu-

dili alternativo, drugačen pristop in srčnost, kar sem v politiki pogrešala. In čeprav nismo zmagali, se mi zdi, da smo slovenski politični sceni s svežim in srčnim pristopom dali pečat, ki je ostal. Lahko bi pravzaprav rekla, da smo zmagali. Res sem zadovoljna. Bila je dobra kampanja.

Šele v drugem krogu vas je premagal Janez Drnovšek in tako na mestu predsednika republike nasledil Milana Kučana. Kako ocenjujete Drnovškovo predsednikovanje, ki se nedvomno razlikuje od predsednikovanja njegovega predhodnika?

Vsak človek da funkciji, ki jo opravlja, svoj pečat. Tako se seveda razlikuje tudi način opravljanja funkcije zdajšnjega predsednika od njegovega predhodnika. Zdi se mi, da bi se moj način delovanja kot predsednice zelo razliko-

val od načina aktualnega predsednika. Kot prvo je pomembno, da sem ženska, te pa v slovenski politiki nikoli niso imele zares vodilne vloge. Za dolgo ero moških predsednikov se mi je zdel leta 2002 prav gotovo čas za ženski princip predsednikovanja. Kot drugo pa se mi zdi pomembno to, da v nasprotju z aktualnim predsednikom, ki je že dolga leta profesionalni politik, sama nikoli nisem bila politična profesionalka, čeprav so me vedno zanimala vprašanja, kako bomo skupaj živeli, kar je bistvo politike. Vse svoje profesionalno življenje sem se dokazovala na strokovnem področju. Ti dve okoliščini se mi zdita ključni za trditev, da bi bilo moje predsednikovanje drugačno. Vendar tega ne bomo nikoli vedeli, ali ne? Seveda pa je najpomembnejše, da so se za način predsednikovanja odločili ljudje, ko so izvolili predsednika. In to je tisto, kar šteje. Zato najbrž ni treba, da še jaz ocenjujem delo našega predsednika. Želim mu uspešno vodenje države.

Ko ste se v začetku leta odločili za odhod v Haag, na delo v tujino torej, ste delovali nekoliko razočarano. Dejali ste, da v Sloveniji očitno še ni prišel čas za nove ljudi. Kaj je po vašem mnenju v naslednjih mesecih prineslo tako velik politični preobrat, ki ga v začetku tega leta še ni bilo niti slutiti?

Najprej naj povem, da sem tega preobrata res vesela. Upam in verjamem, da bo nova vlada delovala v našem skupnem interesu in k odločanju brez predsodkov pritegnila različne ljudi, ki so med nami, pa do sedaj niso dobili priložnosti pri upravljanju naše skupne države. Želim si, da se ne bi ponovilo, da bi kdo iz parcialnih interesov deloval proti skupnemu dobremu, in upam, da je bila lekcija v zvezi s tem v preteklosti dovolj poučna. Na koncu se takšno ravnanje nikoli ne izplača.

Teško bi rekla, da je pri tisti moji izjavi šlo za razočaranje. To je bila ugotovitev dejanskega stanja, ki nikakor ni bilo dobro. Po svoji predsedniški kampanji sem dobila vtis, da v slovenski politiki res še ni prostora za nove ljudi. Ne samo to, tudi moje angažiranje v javnem življenju in mojo skrb za demokratične standarde odprte družbe, kar je temeljna pravica vsakega svobodno mislečega človeka, so preprečevali tako, da so me poskušali diskreditirati pri mojem strokovnem delu, čeprav s svojim ravnanjem nikoli nisem škodovala ugledu tožilske službe. Predvsem so me v veliki meri onemogočili pri delu na tožilstvu, ko me je zaradi moje drže neodvisne intelektualke takratno vodstvo tožilstva šikaniralo. Več o tem ne mislim razlagati. Gre le za pojasnilo moje takratne izjave. Tako sem edino možnost, da strokovno ne

nazadujem in da na svojem področju naredim še kaj dobrega, videla v odhodu v Haag.

Leta 2003 ste se močno angažirali pri državljanski pobudi Nekaj je treba storiti, da bo v Sloveniji končno zaživela demokracija. Nekatere izmed zahtev te pobude še vedno niso uresničene. Nedvomno ima nova vlada priložnost, da pobudo zdaj v celoti uresniči.

Verjamem, da bo nova vlada to tudi storila. Pri naši pobudi je šlo takrat v veliki meri za podporo zahtevam takratne opozicije in njeni podpisniki tega nikoli nismo skrivali.

Kaj pa na drugih področjih? Kaj pričakujete od nove vlade?

Povsem preprosto rečeno, pa vendar zelo zahtevno – da bo delovala v našem skupnem interesu. Vem in verjamem, da je veliko problemov, ki so pričakali novo vlado, zato njeno

Ne vem, ali bo do tretjega razpisa prišlo. Kot veste, se na nobenega od obeh razpisov nisem prijavila. Če bo do novega razpisa kdaj prišlo, bom o tem razmišljala takrat.

delo ne bo lahko. A če bo imela pred očmi naš skupni interes in bo brez predsodkov povabila k sodelovanju kompetentne ljudi, bo prav gotovo obrnila trend v pravo smer. S tem seveda nočem reči, da je bilo do sedaj vse slabo, marsikaj pa je vendarle treba spremeniti.

V Bajukovi vladi ste bili pravosodna ministrica. V sedanjih vladi je pravosodni minister postal dr. Lovro Šturm, ki je nedvomno velik pravni strokovnjak. Pred kakšnimi izzivi je?

Dr. Lovra Šturma cenim kot odličnega pravnika svobodnega duha. Zato sem prepričana, da bo dobro delal kot minister. To pa ne pomeni, da bo njegovo delo lahko. Kot vidim iz medijev, je v zadnjem času veliko podedovanih težav. Tu so problemi v zvezi z domnevnimi kršitvami pri notarjih. Dolgoročneje je prav gotovo potrebna odločitev o pripravi novega zakona o kazenskem postopku. Z novim letom se začne uporabljati nov zakon o prekrških, ki uvaja povsem nov sistem, pa slišim, da je tu ogromno problemov. In če se obrnem na svoje zdajšnje delovno področje, je potrebna tudi odločitev o tem, ali ne bi bilo dobro razmisliti o zakonu, ki bi na enem mestu urejal vso materijo mednarodne pravne pomoči, sodelovanja z evropskimi institucijami in čezmejnega sodelovanja. Še vedno so aktualna vprašanja sodnih zaostankov in učinkovitega delovanja pravosodja na sploh. To je seveda samo nekaj misli in ne domišljam si, da lahko ocenjujem, kaj vse je treba storiti. Minister to prav gotovo najbolje ve.

Kot sem že rekla, ministrovo delo ne bo lahko, predvsem zato ne, ker se je na tem področju v preteklosti delalo brez jasne strategije in se je včasih brez potrebnih analiz in preudarka na vrat na nos spreminjala zakonodaja, kar nikoli ni dobra popotnica za izvajanje zakona. Ob vsem tem pa so strokovnjaki na ministrstvu po meni znanih podatkih zelo obremenjeni.

Vrhovno državno tožilstvo še vedno kotčasni vodja vodi Franc Mazi. Je kaj možnosti, da bi za mesto generalne državne tožilke kandidirala Barbara Brezigar, če bo prišlo do tretjega razpisa za to mesto, saj vemo, da se je pri prejšnjih dveh zelo zapletlo?

Moram reči, da ne vem, kaj se dogaja z obema razpisoma za generalnega državnega tožilca. Neresnost, aroganca in lahkotnost, ki jo je pri izbiri prvega človeka tožilske organizacije pokazala prejšnja vlada, se mi zdi vsega obsojanja

vredna. Takšno ravnanje je tudi neodgovorno in kaže na pomanjkanje občutka za interese te države. Ne vem, ali bo do tretjega razpisa prišlo. Kot veste, se na nobenega od obeh razpisov nisem prijavila. Če bo do novega razpisa kdaj prišlo, bom o tem razmišljala takrat. Zdaj se s tem na noben način ne obremenjujem in z vso resnostjo opravljam svoje delo v Eurojustu.

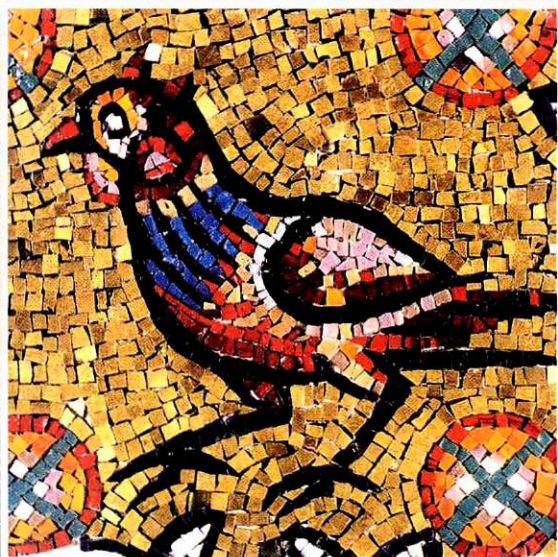
Ali kaj veste, kakšno je sedanje stanje na državnem tožilstvu?

S svojimi kolegi na tožilstvu sem kljub svoji odsotnosti v stalnem stiku. Moram pa reči, da je po mojem trdnem prepričanju ob vsej zavezanosti transparentnemu delu za ugled institucije nadvse pomembno, da se o notranjih razmerah ne razpravlja v javnosti in da se ta praksa, ki je prevladovala v zadnjih nekaj letih, neha. Enako velja tudi za to, da tožilci že zaradi svojega etičnega kodeksa ne bi smeli javno ocenjevati dela sodišča. To lahko storijo le v pritožbah zoper sodne odločitve in z drugimi pravnimi sredstvi, ki jim jih daje zakonodaja.

Je torej kaj možnosti, da bi se predčasno vrnil v Slovenijo?

Že čez dva dni se vračam na delo v Haag, kjer bom še naprej pomagala svojim slovenskim in drugim kolegom v državah Evropske unije pri boju s hudim kriminalom. Ko bo in če bo prišlo do kakšnega razpisa za kakšno mesto v Sloveniji, bom o tem razmišljala, ko bo čas za to. Kot sem že rekla, s tem se zdaj res ne obremenjujem.

Metod Berlec

Ravenski mozaiki

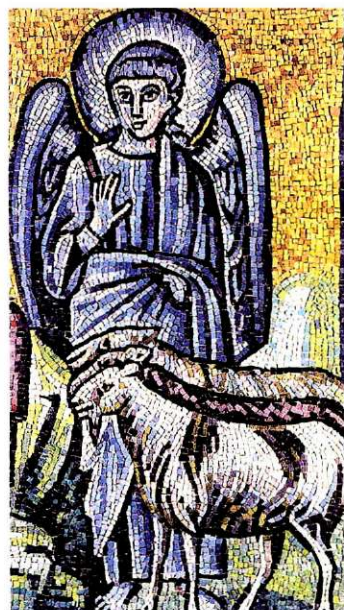
V veliki sprejemni dvorani Can-carjevega doma je od 21. decembra odprta razstava z naslovom Antični ravenski mozaiki.

Predstavljena je zbirka kopij najlepših in najznačilnejših ravenskih mozaikov iz mavzoleja Galle Placidie, bazilik San Vitale, Sant'Apollinare Nuovo in Sant'Apollinare in Classe, baptisterija arijancev ter nadškofijske kapele.

Ravena, staro mesto ob severni obali Jadranskega morja, je bilo pred tisoč petsto leti prestolnica Zahodnega rimskega cesarstva, mesto prvega kralja Gotov Teodorika in prestolnica bizantinskega imperija v Evropi. Razkošje tistega obdobja je v Raveni za bogato dediščino pustilo sledi, to je veliko število sakralnih objektov, okrašenih z mozaiki. V tem mestu hranijo najbogatejšo svetovno zupuščino mozaikov iz 5. in 6. stoletja, ki po umetniški vrednosti in ikonografskem pomenu prekašajo vsa antična mesta tako na vzhodu kot na zahodu. To so bili razlogi, zaradi katerih je Unesco leta 1997 vseh osem ravenskih sakralnih objektov, v katerih so izvirniki tukaj razstavljenih mozaikov, razglasil za kulturno dediščino

človeštva. Umetnost izdelave mozaika ne izvira iz Ravene, kljub temu pa v tem mestu najdemo najlepše primerke tovrstne umetnosti. S temi mozaiki se je rodila krščanska ikonografija, v kateri sta združena realizem in simbolizem in iz katere so razvidni tako rimski kot bizantinski vplivi. Prav to ikonografijo lahko štejemo za začetek zgodovine umetnosti.

Občina Ravena ima v lasti 60 kopij mozaikov. Njihov izbor, v nekaterih primerih pa kar cela zbirka, so v zadnjih petdesetih letih razstavljali po Evropi in drugod v svetu, prvič so bile kopije mozaikov razstavljene leta 1951 v Parizu.

Zbirka kopij

Razstavljeni zbirka kopij izvirnih antičnih mozaikov je bila ustvarjena na začetku petdesetih let prejšnjega stoletja. Z njo naj bi se v svetu predstavila Ravena in njeni neprecenljivi mozaiki. Mozaiki, ki zbirko sestavljajo, so kopije izvirnikov, ki jih še danes hranijo v različnih spomenikih v Raveni. Kopije mozaikov je oblikovala skupina izdelovalcev mozaikov z akademije za likovno umetnost, ki zvesto ohranja to antično ročno spretnost. Za izdelavo celotne zbirke so uporabili zahtevne in zelo natančne metode, ki zagotavljajo popolno podobnost izvirnikom. Na izvirnik so najprej pritrdili prosojnico, na katero so natančno prerisali obrise vseh mozaičnih kamnov, nato so vzeli vzorce vseh barv v njihovih

številnih odtenkih. Tako so lahko v steklarskih delavnicah v Benetkah in na Muranu naročili potrebne steklarske mase, iz katerih so z natančnim in dolgotrajnim ročnim rezanjem izdelali mozaične kamne. Mozaik so nato s tako imenovano posredno metodo sestavili na začasno podlago iz apna, na katero je bila natisnjena risba s prosojnico. Po končanem delu so mozaik odlepili z začasne podlage, ga očistili in postavili na končno mesto.

Zbirko sestavljajo kopije mozaikov iz mavzoleja v Galli Placidii, bazilik San Vitale in Sant'Apollinare Nuovo, baptisterija Battistero Neoniano in nadškofijske kapele. Razstava omogoča, da si lahko podrobno ogledamo mozaikov od blizu, kar bi pri izvirnikih težko naredili s prostim očesom. B. K.

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

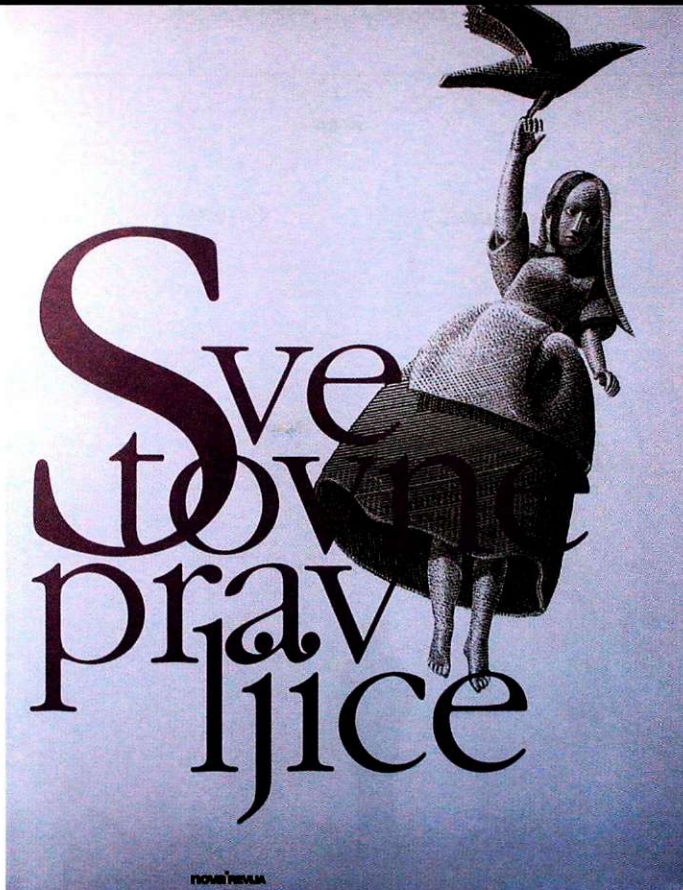
www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

V svetu tehnologije je knjiga še vedno nenadomestljivo darilo.

V knjižni zbirki Pravlјice založbe Nova revija so izšle Svetovne pravljice. Knjigo je pripravila Jana Unuk, ki je 105 pravljic izbrala iz kar 90 različnih knjig. Po besedah urednika Nika Grafenauerja zbirka Pravlјice še zdaleč ni sklenjena, saj želi Nova revija zapolniti vrzel, ki je nastala po čedalje redkejšem izdajanju pravljic v zbirki Zlata ptica.

Svetovne pravljice so eden najobsežnejših izborov ljudskih pravljic z najrazličnejših koncev sveta.

kateri je osvetlila svoje videnje in poznavanje pravljicnega gradiva. Na teoretski ravni je Unukova sledila misli Vladimirja Proppa, ki je po njenem mnenju napisal zelo konsistentno teorijo pravljice.

Ilustracije

Posebnost knjige so tudi črne bele ilustracije slikarke Alenke Sotler, ki so v tovrstnih založniških programih prava redkost. Slikarka je izrazila posebno hvaležnost Novi reviji, ki ji je omogočila, da je pravljice ilustrirala v omenjeni tehniki, ki ji je predstavljala poseben izziv. Pri ustvarjanju je izhajala iz abstraktnega prostora, v katerem je nato "zagledala motiv, ki jo je asociiral na pravljico".

Spomnimo se časov, ko smo bili majhni in so pravljice burile našo domišljijo ter nam ponujale za-

Pravljice sveta

Avtorica je iskala raznolike motive in izkušenske sestavine, ki pripadajo ljudskemu izročilu, iz katerega prihajajo. V izboru se je opirala na objavljene prevode različnih prevajalcev, kar 50 jih je priobčila iz zbirke Mladinske knjige

Zlata ptica, pri čemer je zlasti starejše med njimi tudi jezikovno popravila, dodala pa še tretjino na novo prevedenih pravljic. Pri samem izboru je težila k temu, da bi bile Svetovne pravljice predvsem "dobra literarna knjiga". Pr-

vo tretjino obsežnega dela sestavljajo krajše, igrive pravljice, namenjene mlajšim otrokom, tem pa sledijo resnejše, zahtevnejše in daljše pravljice. Jana Unuk je napisala obširno spremno besedo, v

točišče pred velikim svetom. In – roko na srce – včasih se še vedno radi skrijemo v pravljice. Nova izdaja pravljic je lahko dragoceno darilo v teh prazničnih dneh.

Barbara Kavtčnik

Na kratko

Božanska komedija na Radiu Slovenija

Radio Slovenija bo na tretjem programu, programu ARS, v soboto, 25. decembra 2004, ob 18. uri začel predvajati ponovitev radijske priredbe Božanska komedija. Znamenito pesnitev je napisal italijanski srednjeveški pesnik Dante Alighieri, v slovenščino jo je prevedel Andrej Capuder, za radio pa priredil in zreziral Sergej Verč. Poslušalci bodo nadaljevali v štiridesetih delih, ki je nastala v sodelovanju z Deželnim sedežem italijanske Radiotelevizije RAI za Furlanijo Julijsko krajino, postajo Radio Trst A in Radiem Slovenija, lahko prisluhnili vsako soboto do 24. septembra 2005. Dante nas v Božanski komediji popelje skozi grozote pekla in vic do končnega cilja – raja, saj je celotna pesnitev zamišljena kot religiozno-alegorična prispodoba človeške duše, ki jo razum, ljubezen in vera vodijo k spoznavanju smisla življenja in božjega bstva. V delu je mogoče najti veliko filozofskih in literarnih vplivov, hkrati pa je celotno dogajanje prikazano popolnoma konkretno in nazorno, saj so vanj vključene številne pripovedne epizode ter življenjske zgodbe ljudi tedanjega časa. Tako si lahko še danes osebe v Božanski komediji zaradi njihovih tipičnih človeških slabosti predstavljamo kot vzorčne primere skopuhov, razsipnežev, brezdelnežev, lažnivcev, nasilnežev, prevarantov, podkupljivcev, izdajalcev in vseh drugih grešnikov, ki jih je Dante porazdelil po svojih devetih krogih pekla.

Radi smo radio.

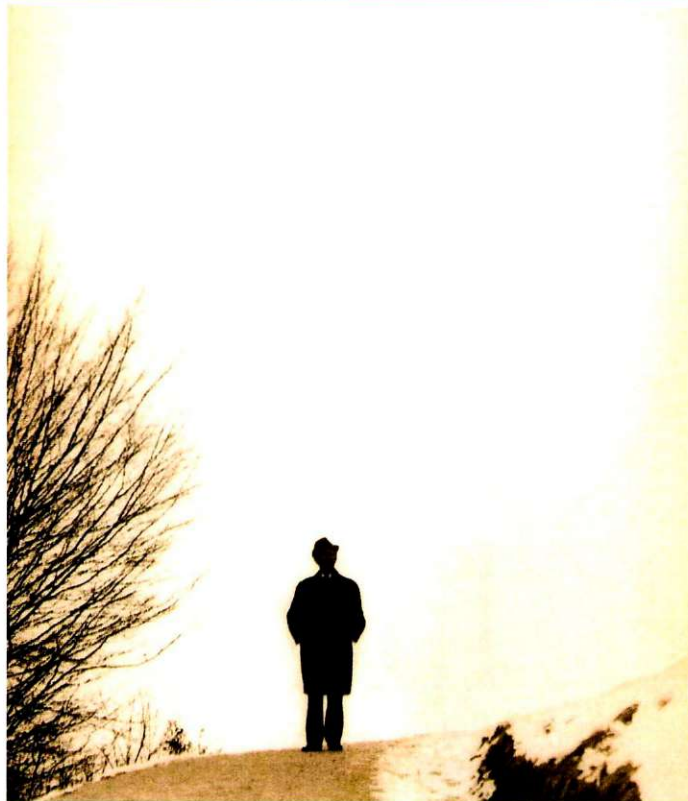
... in to kar počnemo, počnemo zato, ker je to naša dolžnost in smo prepričani v to, kar počnemo.

Matjaž Merljak, urednik oddaje Slovincem po svetu in domovini
Prisluhnite njegovi oddaji vsako nedeljo ob 17h.

Potem ko je Založba Nova revija pred leti v zbirki *Feniks* izdala Prešernove *Poezije*, nato lani Balantičevo zbirko *Muževna (sem) steblika*, je zdaj pred nami še prva pesniška zbirka Edvarda Kocbeka *Zemlja*. Komplet vsebuje tri sklope: faksimile, zbirko in spremno študijo Andreja Inkreta, slednji dve v samostojnih knjižnih enotah.

Prvo pesniško zbirko je Edvard Kocbek objavil decembra 1934, ko mu je bilo trideset let. Burni časi, ki so sledili, v katerih je Kocbek odigral pomembno vlogo, najprej kot sopotnik komunistične revolucije, od začetka petdesetih

Kocbekova Zemlja

let pa le še kot upokojenec, kakor ga je določila njegova "tovarišija", so vplivali, da je naslednjo pesniško zbirko izdal skoraj trideset let pozneje, leta 1963 pod naslovom *Groza*.

Razhod s Cerkvijo

Kocbek je prve verze napisal pri sedemnajstih. Ostali so raztreseni v dijaških in mladinskih listih. Teh v prvi pesniški zbirki *Zemlja* Kocbek ni objavil. Šele postumno jih je zbral in objavil kot *Rane pesmi* njegov sošolec iz mariborskega semenišča in prleški rojak Anton Trstenjak. Šolal se je na mariborski klasični gimnaziji, nekaj časa je bil gimnazijec na Ptuj, zadnja dva gimnazijska letnika je končal spet v Mariboru. Že to je napovedovalo njegov nestanovitni značaj. Po maturi se je odločil za študij bogoslovja, vendar je še pred koncem drugega letnika demonstrativno obesil teologijo na klin, navzven razglašeno kot znamenje protesta nad krivico, ki se je zgodila v semenišču. S tem je pretrgal z institucionalno Cerkvijo, do katere je posej ostal v kritičnem odnosu. Hkrati je to pomenilo, da je postal dovteten

za leporečje levičarskih siren. Med poletnimi počitnicami je s tovariši organiziral dijaško zborovanje v Veliki Nedelji, na katerem so že zavele levičarske sapice. Jeseni je odšel v Ljubljano, kjer je v štirih letih končal študij na filozofski fakulteti. Diplomiral je oktobra 1930 iz francoskega jezika in književnosti s primerjalno gramatiko romanskih jezikov ter primerjalno književnostjo s književno teorijo. Kmalu, marca 1931, je dobil državno službo, vendar na oddaljeni Državni realni gimnaziji v hrvaškem Bjelovarju. V tem času si je dopisoval z Antonom Trstenjakom, zato je znana njegova stiska s samoto in oddaljenostjo od Slovenije. 1. novembra 1931, med obiskom v Franciji, je začel pisati svoj (znameniti) dnevnik, ki mu je ostal zvest skoraj vse življenje, do konca leta 1978. S prošnjo po premestitvi je pristal na Državni realni gimnaziji v Varaždinu. Tam je srečal ljubezen svojega življenja in se leta 1936 poročil.

Pri Domu in svetu

Že kot študent je nekaj pesmi objavil v osrednji katoliški reviji *Dom*

in svet. Zdele so se mu dovolj dobre, da je nekatere uvrstil v prvo pesniško zbirko *Zemlja*, v uvodni cikel pod naslovom *Prve pesmi*. Mladi kritik Anton Ocvirk jim je v liberalnem *Ljubljanskem zvonu* s pridržkom priznal, da dajejo slutiti "notranjo moč", da pa niso "nad povprečno religizno izraznostjo". Bili so prvi drobci, iz katerih je bilo očitno, da se pes-

nik postopoma osvobaja zunanjih vplivov, v prvi vrsti karizmatične poduhovljenosti Antona Vodnika. O tem pa ni bilo več nobenega dvoma oktobra 1932, ko je v *Domu in svetu* objavil cikel *Jesenske pesmi*. Z njimi si je naredil ime. Javni in zasebni odmevi so mu vlili samozavest. Prav otroško se je razveselil kratke recenzije v katoliškem *Slovencu*. V dnevniku si jo je obnovil v znamenju "čiste radosti, pojmovane kot zadoščenje". V dnevniku si je oblikoval nekakšen osebni idejni in estetski program: "V svojih liričnih izpovedih moram doseči spoj distanče in bližine, subjektivnosti in objektivnosti, aktualnosti in brezčasnosti, bliskovite nerodnosti in mirnosti, bohemske in klasičnosti ... pretresljivo aro aromo današnjega jedra. Neko diagonalnost." Malo naprej pa: "Danes je pesnik bližje filozofije, nego religije ... Na koncu koncev se vendarle moram zavedati, da stoji danes naraven člo-

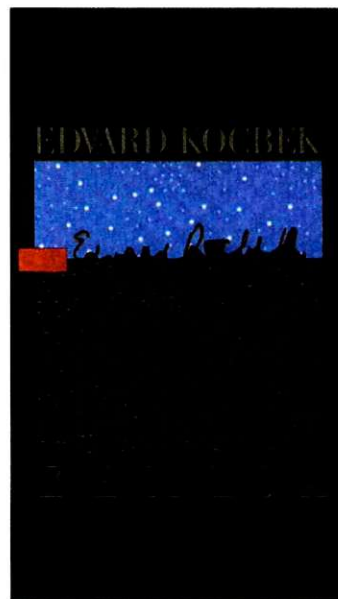
vek proti duhovnemu človeku. Ta igra sme le do ravnotežja, dalje ne."

Do kod je Kocbek v prihodnjih letih igral to igro, je mogoče razumeti le ob upoštevanju mnogih okoliščin, dejanj in besed.

Magični realist

Naslednje leto je Kocbek te pesmi poglobil s ciklusom *Dnevne in nočne pesmi*. Nadaljeval je s ciklusom šestih liričnih enot pod naslovom *Iz ljubezenskih pesmi*, objavljenih v *Domu in svetu*. Bile so plod močne ljubezni do njegove bodoče žene Zdravke Koprivnjak, ki jo je spoznal v Varaždinu. Vse tri cikluse je uvrstil v zbirko *Zemlja*. V letih 1932—1933 se je Kocbekovo pesniško samoodkrivanje zaokrožilo in dopolnilo, njegova "kozmogonija" se je izrazila v avtentični lirični govorici. Zaslovel je kot eden najvidnejših pesnikov svoje generacije. Anton Vodnik ga je sprejel v antologijo *Slovenska sodobna lirika*. Nabirala so se mu še nova besedila v skladu z njegovo zamisljivo poezije kot lirične reportaže.

Šlo je za poezijo, ki je v temelju zavračala rigidne tradicijske obrazce,

predvsem ekspresionistično abstrahiranje stvarnosti, in se navdihovala v zamaknjemem, slovesnem čudenju nad dogajanjem starodavne (ruralne) nature, nad polno in varno človeško zadoščenostjo v njenih trdnih snovnih mejah. V svojem jedru je bila ena sama hvalnica čudežni in brezčasni "zemlji", v kateri je tako rekoč na vsakem koraku odkrivala neizrekljivo živo sled stvarnikovega – Božjega – duha. Šlo je za poskus kolikor mogoče strnjene artikulacije celovite človeške resničnosti, tako njene čudežno žive telesnosti kakor in – šele v tem – tudi njenega magičnega izvira v neki prvobitni "metafizični" resnici. Šlo je za poezijo kot igro negotovega ravnotežja med naravnim in duhovnim človekom. Tega človeka se zgodovina še ni dotaknila, v *Zemlji* Kocbek še verjame, da je človek starejši od zgodovine in njene – oziroma svoje lastne – subjektivne podjetnosti in samovolje. V naslednjih letih je zajahal vranca, ki je zdiral čez pokrajino in ni se dosti oziral, kje stopa. Zasanjan jezdec, ki je verjel, da bo spreminjal svet.

France Pibernik je za poezijo v *Zemlji* uporabil izraz magični realizem. Čez nekaj let se je na to magičnost že cepila ideologija. Bil je izrazit otrok ene od mnogih utopij, ki so se pojavljale v novoveški zgodovini. Bistvo njegove utopije je bilo cepljenje evangelija s komunistično revolucionarno doktrino. To pa je bila zmes, ki je uničevala vse okoli sebe – ene prej, ene kasneje. Odvisno od moči in iz nje izhajajočega obvladovanja okolja

z nasiljem. Kocbeka je ta "magični realizem" pokosil že čez nekaj let, v začetku petdesetih, njegovo "tovarišijo", ki je svet okoli sebe obvladovala s totalitarno močjo, pa nekaj desetletij kasneje. Vsi so propadli. A nekaj vendarle ostaja – to pa je Kocbekov magični realizem.

Prodor z Zemljo

Že kmalu po novem letu 1934 je dobil priložnost, da njegove pesmi izidejo tudi v knjižni obliki. Vzdrževal je redne pisemske stike z urednikom *Doma in sveta* Frančetom Koblarjem, gimnazij-skim profesorjem, vplivnim katoliškim laikom in kritikom z veliko avtoriteto. Koblar je bil tudi predsednik konzorcija ljubljanske Nove založbe (pred koncem prve svetovne vojne jo je ustanovil Janez Evangelist Krek). Nova založba je bila ugledna založba, ki je med drugim izdala dvajset knjig *Zbranih spisov* Ivana Cankarja. 1. marca 1934 je Kocbek v pismu Koblarju zapisal: "Videti in imeti svoje pesmi zbrane, to je moja tiha želja, ki sem jo sam ali po drugih previdno izražal, jasno pa tuintam povedal o božiču v Ljubljani. /.../ Jaz sem torej pripravljen /.../."

Potem je šlo dokaj hitro in brez zapletov. Založnica je načrtovala izid v dnevih pred božičem 1934. Kocbek se je držal dogovora in je Koblarju oktobra izročil dokončni rokopis. Bil je na 84 črtastih listih, iztrga-

Močna rdeča junca gresta počasi
po cesti, kakor da ne vesta, da vlečeta
breme. Kola se pregibljejo s počasnimi
sunki, veriga visi pred levim zadnjim
potaçem in se maje brezglasno in
v enakih zamahih, kakor bi ne hotela
motiti soglasja. Juncema kapa skozi
nagobčnik peneča se slina in pušča
tanko mokro sled z okroglimi vozli.
Rdeče blesteča se koža jima toplo diši.
in ko s sanjajočim voznikom stopata
v gozd, se zdi, da izginjata za večno.

Čez nekaj časa vidim rdeča junca,
kako kimata iz gozda po hribu navzgor.
Nič se nista spremenila, v tej mirni
zemlji ni časnosti.

nih iz šolskega zvezka večjega formata, s skrbno prepisanimi besedili, kazalom in naslovnim listom: *Edvard Kocbek, Zemlja (Pesmi)*. Besedila je razdelil v sedem ciklov, označenih z rimskimi številkami, ki jim je samo v kazalu določil tematske naslove: *Prve pesmi, Dnevne in nočne pesmi, Jesenske pesmi, Ljubezenske pesmi, Tovariške pesmi, Pesmi o zemlji in Velike pesmi*. Zbirka *Zemlja* je obsegala oseminšestdeset besedil.

"Moj mit"

Tik po izidu 22. decembra 1934 se je Kocbek v božični voščilnici že lahko zahvalil Koblarju: "Gospod profesor – prijetno vrtoglavo občutim, Zemlja je v mojih rokah. Zdaj ta prvi hip Vam ne vem ničesar reči, tako me nosi, le to: moja najlepša in največja

hvala Vam, ki ste vse to omogočili – tudi denar je prišel, hvala."

Čez pol leta si je v dnevnik zapisal: "Ko sem po šestih mesecih vzel v roke svojo Zemljo in jo nekega popoldneva mirno prelistal, sem začutil prvokrat sproščeno veselje. Glavno, kar mi je zažarelo v očeh in začelo odmevati v duši, je kompletna individualnost, knjiga mi je razodela, da se mi je posrečil moj mit. Moje pesmi imajo svoj lasten, enkraten, samonikel in neposnemljiv mit."

Vse to so značilne Kocbekove misli. V njegovih dnevnikih jih nenehno srečujemo, izražene v različnih niansah. Že čez leto in pol je – očitno skupaj s svojim dobrotnim urednikom Koblarjem – dokončno spustil svojega vranca v dir. Koblar mu je v *Domu in svetu* objavil besedilo *Premišljevanje o Španiji*, ki ga – kako zanimivo, predvsem pa poučno – nekateri še vedno zagovarjajo. Kljub strašni resnici. Kljub strašnim smrtim, ki so jih povzročila tovrstna razmišljanja. Lirik in revolucionar? "Komot"!

Faksimile

Škatla z naslovom *Edvard Kocbek* vsebuje: faksimile rokopisa zbirke *Zemlja*, zbirko *Zemlja*, ki ni reprint, vendar je natis v celoti ohranil vsebinsko in jezikovno podobo prve izdaje iz leta 1934, in še tretjo enoto, knjižico, v kateri je pod naslovom *Kako je nastala Zemlja in kaj so govorili odmevi* Andrej Inkret, velik poznavalec Edvarda Kocbeka, saj ureja tudi njegovo *Zbrano delo*, podrobno osvetlil okoliščine nastanka Kocbekove prve pesniške zbirke. Natančno je tudi citiral številne odmeve, objavljene po izidu *Zemlje*. Ko je citiral negativni odmev Iva Brnčiča, se mu je zapisalo, da je šlo za kulturni boj, kar je seveda izrazito negativna oznaka, uporabljena v današnjem času. Ali je drugačno razmišljanje ali nestrinjanje z nečim res mogoče diskreditirati z oznako "kulturni boj"? Kako nekritično uporabljamo historične izraze. Mihael Glavan je dodal podroben opis faksimilirane izdaje *Zemlje*, Niko Grafenauer pa je objavil krajše razmišljanje z naslovom *Pesnik na konfinu*. Faksimili v zbirki *Feniks* so zahtevni projekti. Odlikuje jih tudi zelo lepo oblikovanje Matjaža Vipotnika. V. M.

Ljubljanski nastop ob desetletnici ljubljanske univerze leta 1929: Edvard Kocbek, Bogomil Horvat, Slavko Grum, Anton Ocvirk, Josip Vidmar, Vladimir Bartol

Edvard Kocbek kot študent

Največje število pobitih žrtev po drugi svetovni vojni v Sloveniji predstavljajo hrvaški begunci. Njihova grobišča so razsejana po Sloveniji od hrvaške do avstrijske meje in delno tudi v Avstrijo do tam, do koder so prodrle jugoslovanske partizanske enote. Po pričevanju članov društva Domobran iz Zagreba je pred komunistično vojsko zbežalo okoli 600.000 Hrvatov.

250.000 jih je zbežalo s čolni in jadrnicami čez morje, drugi prek naše severne meje proti Avstriji,

Grobišča Hrvatov

manjšina pa proti Italiji. Centralni komite KPJ je po pričevanjih članov društva svojim ubijalskim enotam dal načelno nalogo, da morajo v Sloveniji Hrvate pobijati Srbi in Črnogorci s pomočjo Slovencev, na hrvaškem Hrvatje Hrvate, v Sloveniji pa Slovenci Slovence. To načelno navodilo oziroma naloga se mi zdi eden ključnih idejnih temeljev komunistov v boju za oblast in ohranitev oblasti. Na podlagi pričevanj bom skušal opisati tista grobišča, katerih lokacijo je objavila komisija Demos v Celju.

Grobišče pri Rogatcu

Od Rogatca proti hrvaški meji je tik pred meddržavnim prehodom naselje Dobovec. Med slovensko in hrvaško carinarnico je na desni strani Sotle, tukaj še majhnega potoka, speljana železnica in cesta proti zaselku Trlično. Nekaj sto metrov od državnega prehoda, kjer se križata cesta in železnica, je proti Sotli njiva, na kateri je na skrajnem robu proti potoku več kot deset metrov dolgo

grobišče. Njiva z grobiščem vred je stalno orana in obdelovana, tako da je grobišče težko opazno. Lastnik njive je Davorin Bele iz Trličnega.

Na pobudo notarja iz Šmarja pri Jelšah Pavla Rojsa sva se s prijateljem Oskarjem odpravila k njemu, da naju je vodil do grobišča. Pavel Rojs pripoveduje: "Doma smo bili v Dobovcu. Tako sem kot otrok vojni in povojni čas preživel na slovensko-hrvaški meji. Hrvaški poglavnik Ante Pavelić se je iz Hrvaške umaknil 26. aprila 1945. Prespal je v Rogoški Slatini pri svojem prijatelju odvetniku dr. Rosandiču. 6., 7. in 8. maja 1945 so partizani v Dobovcu razorožili veliko število hrvaških domobranov, samih mladih fantov. Zaprli so jih v velik zamrežen prostor na zgornji strani ceste. Ko je bil prostor poln, so si morali fantje izkopati grob na njivi na slovenski strani Sotle in tam so jih postrelili in zakopali. Verjetno jih je bilo več kot 200.

Na Kalu pri Jurjevcu v Maclju, ki leži zahodno od Velike bukve, je velika ploščad. Hrvaške begunce, ki so

jih do Đurmanca pripeljali z vlakom in jih vodili do Dolnjega Maclja, so pred Veliko bukvi pobili in zakopali. Pobijali so jih vso noč. Pravijo, da jih je bilo več kot 4.000. O teh pobojih hrvaških beguncev ob cesti proti Mariboru bi vedel veliko povedati avtoprevoznik iz Hromca Pavlič. Dobro se spominjam tudi kolon banatskih Nemcev, ki so mimo naše hiše s konjskimi vpregami in zvrhano naloženimi vozovi nekaj dni hiteli proti Celju. Kam so izginili?

Prav tako vem, da so bolgarski partizani mobilizirali veliko mladih fantov, posebno v Međimurju, in jih nato vse pobili. Pri nas v šmarski občini, v kraju Lesično, kjer so medvojni partizanski grobovi in povojna grobišča hrvaških beguncev, se je zgodilo, da so grobove zamešali. Tako so borci dolgo časa krasili grobišča hrvaških beguncev, sorodniki hrvaških beguncev pa grobove partizanov. To so mi povedali borci ob neki priložnosti na veselici. Saj veš, da se pri nas ob vsaki priložnosti rado kaj popije, takrat pa se razvežejo tudi jeziki."

Celjska voda iz grobišč

Pavlu Rojsu sem razložil, da so banatski Nemci verjetno končali v bližini letališča Levec in v Medlogu pri Celju. Tu so jih partizani ustavili, jim odvzeli konje, vozove in kar je bilo na njih uporabnega, ljudi pa imeli nekaj časa zaprte v letališkem hangarju in letaliških poslopjih. Kmetje so si jih kar nekaj časa izposojali kot delovno silo. Nato so izginiti. Verjetno pod oznako "ustaši", saj so komunistične oblasti v Celju to oznako rade uporabljale kot opravičljiv razlog za poboje. Takih "ustaških" grobišč je v bližini letališča Levec in v sosednjem Medlogu veliko. So dobro zavarovana s tablami, na katerih piše: Vodovarstveno območje za pitno vodo. Nas, Celjane, mestne oblasti, podprte z visoko strokovnostjo Zavoda za zdravstveno varstvo, že skoraj trideset let navajajo na kanibalizem prek "neoporečne" pitne vode, ki nam teče iz mestnih pip.

Komisija Demos je dobila sporočilo, da je veliko grobišče hrvaških beguncev tudi pred Rogatcem, tam, kjer

je zdaj smetišče tik ob novi obvozni cesti Rogaška Slatina—Rogatec. Poznejših sporočil nismo dobili, tako da je to grobišče ostalo nezabeleženo. Gotovo pa so ga opazovali miličniki nekdanje postaje milice iz Rogatca tako kot grobišča okoli gradu v Rogatcu.

Ob cesti Podsreda—Senovo je naselje Veliki Kamen. Tudi tu so bili poboji hrvaških beguncev. Eno grobišče je v Šerbečevem gozdu, ima obliko črke T. Drugo je tik ob cesti Veliki Kamen—Brestanica, 500 metrov zračne črte od vogala Šerbečevega gozda, kjer je grobišče. To grobišče je v zamocvirjeni veliki jami, porasli z grmovjem in ostro travo. Okrog in okrog je pašnik. Tudi kraj se imenuje Okrog.

Gospod in gospa Maruša sta me skupaj z gospo Vodopivčevo in mozem peljala na ogled teh grobišč. Na kraju samem nam je g. Maruša povedal: “Ob koncu vojne sem tu odrasčal. Okoli 9. maja 1945 so bežali hrvaški begunci pred partizani. Partizani so jih tukaj ustavljali. Pri medsebojnem obstreljevanju jih je kar nekaj padlo. Druge so partizani zajeli in nato pobili. Očetu sem pomagal vlačiti mrliče v jamo, izkopano v obliki črke T. Mrtvi so bili oblečeni v črne jakne, vendar brez hlač, ki so jim jih slekli partizani, samo v belih spodnjicah. V to jamo je bilo zakopanih najmanj 50 žrtev. V drugem grobišču, kamor nisem hodil, je bilo zakopanih od 300 do 500 beguncev. Bili so civilisti in tudi ženske.”

Grobišča v Lesičnem

Ob poti proti Velikemu Kamnu smo se oglasili še pri župniku Jožetu Hriberniku na Pilštanju. Že leta 1991 me je klical kot predsednika komisije Demos, češ da šmarska občina nima komisije za medvojne in poveljne poboje, čeprav je župan in poslanec Franc Potočnik, član SLS in tudi Demosa, skoraj sosed iz Gubnega. Takrat sem Potočnika poklical in ga vprašal, ali je to res. Dejal mi je, da take komisije ne namerava ustanoviti in da naj jaz zabeležim grobišča, kolikor mi bodo ljudje sporočali.

Moj nekajletni zapozneli obisk pri župniku Hriberniku skupaj z mojimi sopotniki iz Celja ni v ničemer

spremenil njegove prijaznosti. Bila sva telefonska znanca, njegovo sporočilo iz leta 1991 pa zapisano. V njegovo verodostojnost sem od prvega trenutka verjel, saj sem o njem slišal samo dobro. Iz župnišča na Pilštanju smo se kmalu odpravili v nekaj desetmetrov niže ležeče Lesično, kjer so grobišča. Župnik je začel pripovedovati: “Po 9. maju 1945 so se hrvaški domobranci začeli umikati proti Avstriji. Tudi v našem kraju so jih partizani prestrezali in ubijali. Rezultat tega so pri nas tri grobišča. Prvo grobišče je tukaj ob koncu pločnika, na levistrani ceste, ki pelje v hrib, kjer je vrba žalujka, nasproti nje pa potok. Ob potoku je nasutje odpadnega materiala, tu je grobišče. Drugo grobišče je v smeri Virštanja ob potoku Sušnica, v dolinici, kjer je drog električne napeljave; to območje se imenuje Drensko Rebno. To je le slab kilometer pred domačijo Franca Potočnika, dipl. inž. agronom., v Gubnem, našega nekda-

nje župana, poslanca SLS, zdaj sekretarja na ministrstvu za kmetijstvo. Njegov oče je bil partizan.

V tej dolinici so jih, razorožene, streljali. Vendar so slabo streljali, saj je zelo veliko teh žrtev ranjenih in na pol živih skušalo zbežati po gozdnatih vzpetinah, ki so levo in desno. Partizani so jih nato lovili in brez strelav pobijali. Ljudje govorijo, da so bili partizani pijani. Akcijo je vodil Jakob Borštner. Kaj več o tem pa bi lahko povedali pričevalci Martin Lupša, Kolar, Debelak in Franc Amon iz Virštanja. Vsega skupaj je bilo verjetno pobitih med 300 in 400 hrvaških domobranov. Veliko grobišče je tudi v Kozjem, na desni strani ceste, ki pelje proti Podsredici, tam, kjer zdaj stoji obrat Steklarne (brusilnica stekla) iz Rogaške Slatine. Več o tem bi zvedeli v Kozjem.”

Za tretje grobišče v Lesičnem mi je povedal Pavel Rojs. Leži na desnem bregu potoka Bistrica, kjer je zdaj trgovina. Tam je tudi medvojni parti-

zanski grob. Svoji mrtvih so lokacije zamešali. Tako so partizanski krasili grob hrvaških beguncev, hrvaški pa grob partizanov. Politični funkcionarji prejšnjega režima nekdanje šmarske občine so naredili problem iz tega, predvsem kako so Hrvatje izvedeli za grobišče. Sama zamenjava je bila najbrž posledica neprimerne neposredne bližine gostilne, ki so jo postavili zmagovalci za svoje potrebe.

Osnovna šola maršala Tita na grobišču

Za grobišča v Bistrici ob Sotli (nekdanji Sv. Peter pod Svetimi Gorami) mi je leta 1990 v poslanskih klopeh zbora občin povedal moj poslanski kolega Marko Stadler, dipl. inž. agr., eden najbolj korenitih poslancev SLS in Demosa, ki ga je politika SLS osamila, tako da zdaj samo še obdeluje svoje vinograde, hrani živino in skrbi za otroke, ki so se izsolali najprej na Škofjiški gimnaziji, nato pa na Univerzi v Ljubljani. Razložil mi je, da občina Šmarje pri Jelšah ni ustanovila komisije, ki bi popisala grobišča, čeprav je bila pri njih po koncu vojne prava morija. Pobitih je bilo vsaj 1.000 beguncev, med njimi ženske in otroci. Zajeli in pobili so jih v sadovnjakih na ravnici pred naseljem Bistrica, kjer je bil tudi protitankovski jarek. Tam so kasneje zgradili šolo maršala Tita in športna igrišča.

O teh grobiščih me je kasneje obvestil tudi Anton Verbančič iz Bistrice. Povedal mi je, da so grobišča tudi zunaj prostora, kjer so danes šola in športna igrišča. Da pa so takrat, ko so delali zemeljska dela za šolo in igrišča, odvečno zemljo s kostmi vred odvažali v Prišek. Ta leži ob cesti proti Bizelskemu nasproti Skale, kmalu za naseljem Bistrica in blizu odcepa ceste za Svete Gore. Povedal mi je tudi, da so bili žrtve poleg hrvaških beguncev tudi kočevski Nemci. Med njimi so bile ženske in otroci.

To grobišče je s pomočjo takratnega župana evidentirala tudi vladna komisija za Teharje in Kočevski rog, ki so jo sestavljali Viktor Blažič, Tine Velikonja in dr. Mitja Ferenc. Niso pa evidentirali nasilnega, delnega prekopa posmrtnih ostančkov.

Nadaljevanje prihodnjic
Janez Črnej

Osrednji celjski spomenik, posvečen revoluciji

Kraška hiša

Štanjel, biser Krasa

Kras so poleg edinstvene narave tudi ljudje, njihova govorica in zaverovanost v kamen. Ta kamen, s katerim so zgrajeni kraški domovi in je bistveni element arhitekturne ustvarjalnosti ljudi na Krasu, je z njimi povezan že od antične dobe. Takrat je pokrajina po njem dobila tudi ime.

Kras, pokrajina na planoti med Vipavsko dolino, Jadranskim morjem, reko Sočo, Brkini in Istro, ki jo v največji meri označujejo posebnosti narave, ima v vse smeri svoja prehodna območja. Tudi človek je v stoletjih bivanja v tej pokrajini puščal svoje sledi. Zagotovo je sled arhitekture – v svojem najširšem pomenu – temeljno zaznamovala pokrajino in jo na najbolj svojski način ločila od vseh drugih.

Pomen Krasa

Pomen zavedanja lastne kulture postaja čedalje večji. Slovenija je z

vstopom v novo združbo držav na posebni preizkušnji. Obstoje kulture in vloga naše države v novi skupnosti bosta odvisni – poleg prodornosti domačega gospodarstva, znanja in vizij – tudi od razvitosti naše kolektivne zavesti, lokalne in nacionalne. Če se kot narod in država ne želimo utopiti v na novo rastočo skupnost, ki nima več pravih meja, moramo okrepiti pripadnost lastnemu prostoru in lastni kulturi. Prav krhka kraška pokrajina s svojimi naravnimi in kulturnimi lepotami leži na zelo “prepišni” obmejni legi, ki je bila pred nedavnim že predmet ozemeljskih težnej sosed.

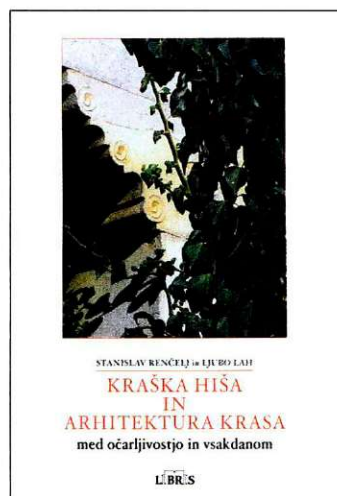
Kras je kot sinonim iz kamna zrastle pokrajine močno navzoč v mozaiku kulturne podobe Slovenije. Posamezne sestavine te podobe so bile že zajete in predstavljene v nekaj knjižnih izdajah. A to podobo je treba vedno znova oživljati in lastno samozavedanje dopolnjevati z novimi spoznanji. Arhitektura, ta samobitni in nerazdružljivi del oživljanja Krasa, doslej še ni bila dovolj

celovito raziskana, pojasnjena in ustrezno predstavljena. Pri koprski založbi Libris je zato zdaj izšla obsežna monografija *Kraška hiša* in arhitektura Krasa med očarljivostjo in vsakdanom, ki sta jo napisala dva dobra poznavalca Krasa Stanislav Renčelj in Ljubo Lah. Prvi je doktor živilskotehnoških znanosti in avtor številnih knjig s področja slovenske kuhinje. Kot velik ljubitelj in poznavalec Krasa, rojen v Seza-

ni, je leta 2002 izdal knjigo *Kras, kamen in življenje*. Lani je izšla tudi njegova *Knjiga o notranjski kuhinji* in drugih rečeh. Ljubo Lah je bil rojen v Postojni in je doktor znanosti s področja arhitekture. Tudi za njim je že več knjižnih izdaj. Prekaljena avtorja sta združila moči in nastala je izvrstna monografija.

Arhitektura Krasa

Avtorja posegata v knjigi v samo srž kraške arhitekture, ki že stoletja zlahtni življenje Kraševcev. Arhitektura na Krasu se je razvila na sebi lasten način. Postala je pomemben del kulturne podobe Krasa. Tako pomemben, da skupaj z drugimi posebnostmi privablja vselej nove in nove obiskovalce. V bližnji preteklosti dediščine stavbarstva nismo znali dovolj poglobljeno razumeti in ceniti. V arhitekturi domačij in zasnovi naselij nismo bili sposobni prepoznati izjemnosti in domiselnosti, ki še danes v marsičem prekaša sodobne stvaritve. V čedalje bolj globaliziranem svetu

pomenijo te izjemnosti enkratnost, tipika kraške pokrajine pa ni samo del kulturne identitete, temveč je lahko izziv in vzpodbuda za nove ustvarjalne dosežke. Arhitekture ne gre le prenavljati, iz nje je mogoče črpati navdih za njeno nadgradnjo in za zapolnitve v njej nastalih vrzeli. Preseči moramo modno, marsikdaj neprilagojeno in samo univerzalno oblikovano arhitekturo.

Avtorja sta skušala združiti izkušnje, znanje in različna hotenja pri celoviti obravnavi kraške hiše in arhitekture Krasa. Menita, da je pot do cilja na tak način lažja in rezultat lahko boljši. Upoštevala sta številno literaturo in vsa dosedanja dognanja. Če je bilo le mogoče, sta se izognila strokovnemu jeziku in pisala poljudno. V opise in razlage sta vključevala poimenovanja oziroma kraške narečne izraze. Gotovo pa bo tudi zelo bogata govorica objavljenih slik pripomogla k vnovičnemu odkrivanju lepote in bogastva tega, kar Kras ponuja.

Pomen kamna

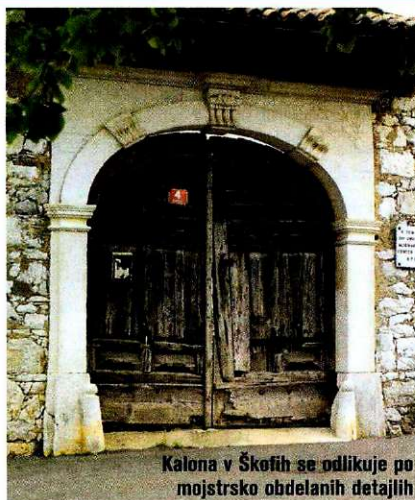
Knjiga govori o arhitekturni ustvarjalnosti ljudi na Krasu iz različnih obdobij in prikazuje dosežke, ki so avtohtoni, izvimi ali značilno prilagojeni razmeram bivanja na Krasu. Avtohtono arhitekturo Krasa je nekdanj označeval predvsem racionalen in funkcionalen odnos do stvaritev, ki je skupaj z enotnostjo v uporabi gradiv dal arhitekturi poseben čar. Ljudje so nekdanj lahko gradili samo s tistimi materiali in gradivi, ki so jih imeli v bližini in ki jim jih je uspelo iztrgati naravi. Kamna je bilo v izobilju, les, potreben za graditev, pa je bil nekdanj redek in dragocen.

V monografiji avtorja posvečata dve zaokroženi poglavji grajski, utrdbeni in cerkveni arhitekturi, ki so najvrednejši in najpomembnejši del kulturne dediščine. Dve svetovni vojni sta vasi na dolnjem Krasu tako opustošili, da je bila stavbna dediščina v veliki meri uničena. Vztrajnim in klenim Kraševcem prizadetih vasi gre priznanje za obnovo porušeni in požgani domov. Nemogoče pa je bilo ob hitrih povojnih pozidavah vrniti tudi nekdanjo bogatost dediščine.

Življenje z dediščino

Poseben poudarek sta avtorja dala razlagam kraške domačije in vasi, najvidnejšima pojavnima oblikama arhitekturne stavbne dediščine Krasa. Z razčlenjevanjem njenih sestavin želita predvsem pojasniti temeljne zakonitosti v njenem vzajemnem razvoju. Avtorja si nista zadala za cilj predstaviti najbolj znanih, dragocenih in spomeniško že ovrednotenih dosežkov stavbarstva na Krasu. Namenoma sta želela, kot pojasnjujeta uvodoma, v "zgodbo o arhitekturi Krasa" vključiti tudi primerke, ki so prvič objavljeni in lahko povsem enakovredno prispevajo svoje pripovedi v celovito zgodbo. Razlage in opise sta skušala povezovati z nekdanj vsakdanjim življenjem, posebej tistim, ki je še živo v spominu ljudi.

Knjiga naj bi bila vzpodbuda za naklonjen odnos do še ohranjenih celot dediščine, v njej nakazujeta možnosti njenega preživetja. Z dediščino je namreč treba živeti tako,

Kalona v Škofijah se odlikuje po mojstrsko obdelanih detajlih

da se ne počutimo ob njej utesnjene. Z aktivnim odnosom jo lahko vključimo v razvojna prizadevanja, da bo postala predmet upravljanja, kajti ko jo enkrat uničimo, je ni več.

Raznolikost in temeljitost

Kratek prelet vsebine. Uvodoma knjiga predstavi arheološke sledi o poseljevanju Krasa v pradavnini. Sledi poglavje o gradovih in utrdbah na Krasu (gradovi in dvorci Štanjel, Senožeče, Švarcenc, Školj, Štjak – Stari grad, Socerb, Lipica

itd.). Kamen je posebej vplival tudi na sakralno stavbarstvo. Del življenja na Krasu so krojile trgovske poti, sejmi, obrt, furmanske gostilne in železniške povezave. Za podeželje Krasa je značilno prilagajanje posebnostim kraškega podnebja (naselja, kmetijstvo, živinoreja). Prikazane so kali in lokve, mlini in zage ter pastirske hiške in zidovi. Glavnina knjige je namenjena kraški hiši. Prikazani so vsi njeni deli, stanovanjski, gospodarski in

borjač, ter značilnosti gradbenih tehnik. Pri tem sta avtorja podrobneje prikazala nekaj značilnih kraških domačij. Zadnji del knjige je namenjen prihodnosti arhitekture Krasa.

Knjigo *Kraška hiša in arhitektura Krasa* je izdala založba Libris, Prešernov trg 9, Koper (05/627 – 4165), ima 230 strani velikega formata (24 x 30 cm) in vsebuje več kot 400 barvnih fotografij, razlagalne načrte arhitekture kraških domačij, slovar narečnih besed in pregledno karto obravnavanega območja.

Krajna vas ob cesti Dutovlje–Komen. Naselje se je razraslo na nizkih vzpetinah tik ob najplodnejših zaplatah zemlje.

Skopo. Naselje se je na Krasu prilagajalo obdelovalni zemlji.

Bogato oblikovan pilastrski vhod v cerkveno ogrado v Divači

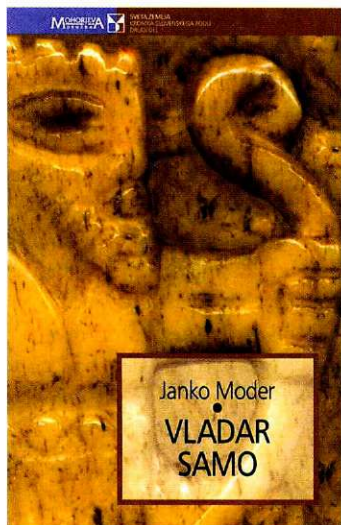

Obnovljena Škratelnova hiša v Divači

Vladar Samo

Mohorjeva družba Celje

Pisatelj in znameniti prevajalec **Janko Moder** se je na začetku druge svetovne vojne odločil, da bo napisal nadaljevanje Finžgarjeve povesti davnih dedov *Pod svobodnim soncem*. Zaril se je v studij tedanje materialne in duhovne zgodovine in

do konca vojne napisal dve knjigi in pol. V prvi knjigi z naslovom *Neznano ljudstvo se budi* je zajel obdobje pred preselitvijo Slovencev. Pod naslovom *Sveta zemlja* je izšla leta 1952. Drugi del, ki mu je dal naslov *Vladika*, mu je obležal "v predalu". Zdag ga je pod naslovom *Vladar Samo* kot 154. knjigo *Slovenskih večernic* izdala celjska Mohorjeva, s čimer je počastila avtorjevo 90-letnico. Pripoved je postavljena v zgodovinski okvir burnih preselejanj ljudstev čez slovensko ozemlje. Knez Samo je otrok slovenskega vojvode, a ga Langobardi zajamejo. Postopoma se reši suženjstva.

Ob Soči

Založba Karantanija

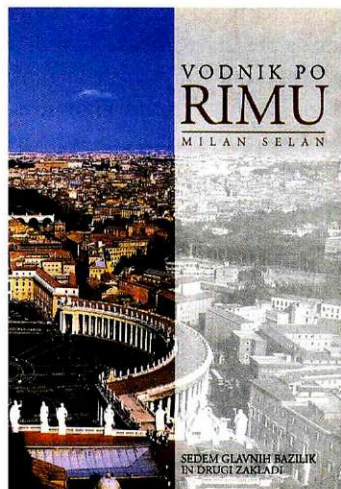
V knjigi *Ob Soči* so zbrana vojna poročila, ki jih je **Alojzij Res** od maja do septembra 1915 pod različnimi naslovi objavljaval v časopisu *Slovenec*. Ta poročila so hkrati dokumenti, ki pričajo o usodi in trpljenju beguncev v času italijanske agresije na slovensko ozemlje med prvo svetovno vojno. Res jih je leta 1916 izdal pri založniku Štoki v Trstu v nakladi 3.000 izvodov, ki je hitro pošla, zato so naslednje leto do-

tisnili 2.000 izvodov. Izkupiček od prodaje je namenil goriskim beguncem. Delo, založba Karantanija ga je ponatisnila v zbirki *Sledi*, dopolnjuje daljši zapis Marka Klavore, ki obravnava problematiko slovenskega begunstva v tistem času. Res je bil rojen leta 1893 v Gorici, umrl je leta 1936 in je pokopan na Sveti gori.

Vodnik po Rimu

Založba Tangram

Verjetno je Rim najlepše mesto na svetu. Po znamenitih zgodovinskih ostalinah to zagotovo je. Zato je opisati zgodovino več kot 2750 let starega mesta zahteven zalogaj. Za slovenskega bralca se ga je lotil **Milan Selan** in nastal je obsežen *Vodnik po Rimu*. V njem je Rim dokaj izčrpno predstavljen od mi-

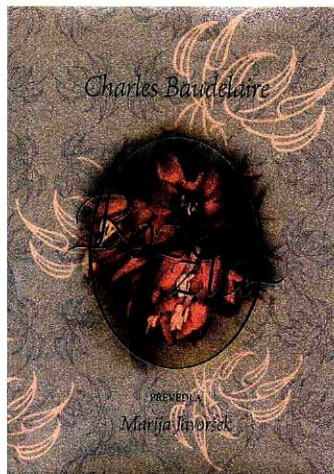

tolškega nastanka do danes. Z vodnikom bodo poslej poti po sledovih srednjeveških romarjev lažje (podrobno je opisanih sedem bazilik), bogati so opisi kulturnih, zgodovinskih in drugih znamenitosti, posebno poglavje je namenjeno osebnostim, vodnik pa postreže tudi s številnimi koristnimi nasveti (kako do Rima, restavracije in bari, prenočišča, prevozi po mestu, vreme, zdravstvena pomoč itd.). Vodniku, ki je opremljen z množico skrbno posnetih barvnih fotografij, je dodan zemljevid Rima.

Rože zla

Cankarjeva založba

Prevod Marije Javoršek prinaša prvo integralno predstavitev znamenite in pomembne zbirke

Charlesa Baudelaira *Rože zla* v slovensščino. Nadgrajuje jo izčrpna spremna beseda Borisa A. Novaka z zgodovinskim pregledom recepcije Baudelaira, predvsem v luči dileme, ali je pesnik, ki je imel samega sebe za romantika, dekadent ali simbolist. Analiza, ki ob svetovnih poznavalcih Baudelaira – Marie-Jeanne Durry, Hugu Friedrichu, Sartru in drugih enakovredno upošteva tudi Pirjevca, Kosa in Udoviča, pripelje do sklepa, da je le Baudelairova raba pesniškega jezika kriterij za definiranje simbolizma in njegovo razlikovanje od drugih literarnozgodovinskih pojavov. Plodna napetost med dekadentnim senzualizmom in simbolistično poduhovljenostjo se v poetiki in življenjski usodi znamenitega pesnika kaže na najbolj dramatičen način. Najboljši dokaz nerazdružljive prepletenosti simbolističnih in romantičnih prvin so prav *Rože zla*: Tu se izrazito simbolistične pesmi nenehno menjujejo z besedili, ki izkazujejo "zgolj" dekadentno čutnost.

Iz koledarske zbirke

Prešernova družba

V okviru Prešernove koledarske zbirke za leto 2005 je izšlo devet knjig. Med njimi tudi slikanica *Žabji kralj in zvesti Henrik* bratov J. in W. Grimm, ki jo je ilustrirala Andreja Peklar. **Bogdan Novak** je napisal novo mladinsko pripoved *Lovci na petardarje*, prav tako **Slavko Pregl** z naslovom *Usodni telefon*. V zbirki so tudi trije romani za odrasle: *Medeno mesto* **Polone Škrinjar** pripoveduje o usodi kmečkih žena, v psihološko-socialnem romanu *Temna sila* **Mila Jakopič** obravnava umsko zavrtoga mladeniča, **Franček Rudolf** pa

pod naslovom *Jahta med drevjem* podaja zabavno pripoved o junakih treh generacij, ki neprestano iščejo bolj telesne kot čustvene stike.

Koledar 2005

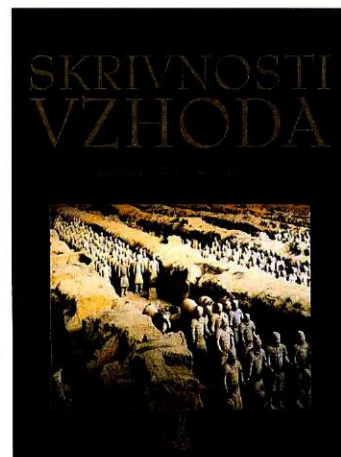
Goriška Mohorjeva družba

Koledar za leto 2005 predstavlja 80-letno navzočnost Goriške Mohorjeve družbe in zvestobo mohorjanski misli. Zbornik, uredil ga je dr. Jože Markuža, med vrsto zanimivih zapisov prinaša: *Sledi sakralne umetnosti v Posočju v Tolminskem muzeju* (Silvester Gabršček), *Raziskovalna postaja ZRC SAZU v Novi Gorici* (Branko Marušič), *Peter Medvešček, učitelj, politik, župan, pisec (1859–1932)* (Jurij Rosa), *Stoletnica čunpnije v Ricmanjih–1905–2005* (Angel Kosmač), *Izobraževalno društvo Idrinja pri Bači* (Vlasta Tul), *Kosovelovi v Tomaju* (Mira Cencič), *Usoda slovenske knjige pod fašistično Italijo* (Marijan Breclj), *Jozko Bratuž in Janko Kralj, 60. obletnica njune smrti* (Jozko Kragelj).

Skrivnosti Vzhoda

Založba Mladinska knjiga

Knjiga *Skrivnosti Vzhoda* je bogato ilustriran kulturnozgodovinski pregled azijskega prostiranja z njegovimi svetimi kraji, raznolikimi ver-

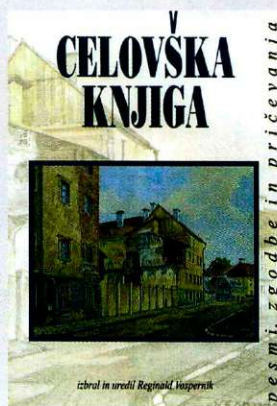

stvi in skrivnostnimi legendami, ki spadajo k velikim ugankam svetovne zgodovine. Predstavlja razkošno paleto duhovnega življenja v Aziji, odkriva različno iskanje božanskega v naravi in razne oblike verskega poglobljanja. Knjiga, ki prinaša zanimive opise in izjemne barvne fotografije, je izšla v zbirki *Enigma*.

Celovška knjiga

Potem ko je Slovenska matica izdala že štiri knjige, ki so posvečene glavnim slovenskim mestom, Ljubljansko, Mariborsko, Celjsko in Tržaško knjigo, se ji je zdaj pridružila še *Celovška knjiga*.

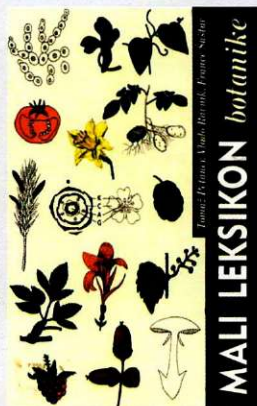
Celovec je na poseben način (tudi) slovensko mesto. Zgodovinske okoliščine so določale, da je mesto danes skoraj povsem ponemčeno, čeprav je npr. pred 150 leti tam nastala in delovala prva slovenska založba Družba svetega Mohorja, ki je odločilno budila narodno zavest vseh Slovencev. *Celovsko knjigo* je njen urednik **Reginald Vospernik** uredil nekoliko drugače, kot so bile njene štiri predhodnice, čeprav je tudi ta sestavljena iz množice predvsem literarnih in spominskih besedil, v katerih avtorji opisujejo mesto. Besedila si ne sledijo po kronološkem vrstnem redu, ampak so razdeljena v pet tematskih sklopov. Prvo *Od Karantanije do Carinthie* se začne s pripovedjo Franceta Bevka, nadaljuje s Florijanom Lipušem, Franom Ellerjem, Pavlom Zablaticnikom, Primožem Trubarjem, zaokroži pa z Reginaldom Vospernikom in Wilhelmom Baumom. Drugo je posvečeno slovenskemu kulturnemu prebujanju v Celovcu. Sledimo besedilom Urbana Jarnika, Domeja, Prešerna, Bauma, Sušnika, Vospernika, Lipuša, Majar-Ziljskega, Einspielerja, Čertov-Drumlove in Voranca. Koroški plebiscit in njegov čas opisujejo Župančič, Cankar, Jančar, Smolej, Messner, Pregelj, Zagorski, Voranc in Sušnik. Nacizmu in njegovi dediščini je namenjenih 21 pripovedi od Karla Prušnika-Gašperja in Janka Uranka do Florijana Lipuša in Žarka Petana. Peti sklop je namenjen sodobnim potem književnosti na Koroškem in prinaša 22 del. Knjiga je opremljena z izborom podob slikarjev in arhitektov s Koroškega od Marka Pernharta do najsodobnejših, ki ga je naredil Franc Krištof.

Mali leksikon botanike

Mali leksikon botanike, ki ga je izdala Tehniška založba Slovenije, so napisali trije slovenski avtorji.

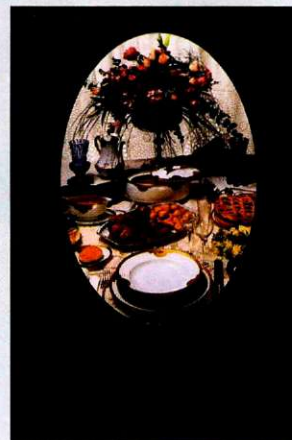
Slovenci imamo kar nekaj šolskih učbenikov in strokovnih del s področja botanike, imeli smo tudi nekaj prevodov, nismo pa imeli domačega botaničnega leksikona. *Mali leksikon botanike* bo zato dobrodošel vsakomur, ki se kakor koli ukvarja z botaniko. Avtorji **Tomaz Petauer**, **Vlado Ravnik** in **France Šuštar** so obdelali 2.047 gesel; večina jih je tudi z etimološko razlago. Največ pozornosti so namenili morfologiji, v sistematiki pa najpomembnejšim družinam in njihovim važnejšim rodovom in vrstam. Uvodoma so navedli razdelitev botanike na razna področja, spomnili so se pomembnih raziskovalcev in predstavili pregled zgodovine botanike na Slovenskem. V zadnjem delu so predstavili povzetek sistema rastlin in nekatera praktična področja botanike, ki terjajo poznavanje rastlin. Objavili so tudi kratek prispevek o tem, kako pripraviti herbarij in ga obvarovati pred škodljivci. Za boljšo predstavbo in razumevanje je besedilo ilustrirano z izvirnimi in nazornimi risbami prof. dr. Vlada Ravnika.

Kuharica sestre Vendeline

Veliko je kuharic, prave mojstrovine pa so redke, bi lahko zapisali ob *Kuharici sestre Vendeline*, ki jo je že v 15. izdaji založila založba Vale-Novak.

Kuharica sestre Vendeline je nastajala in zorela skozi vse življenje velike mojstrice, sestre Vendeline (Marije Ilc), ki pa ni bila le izkušena kuharica, temveč tudi izvrstna učiteljica novih generacij kuharic. Recepte v svoji knjigi je zbrala na podlagi jedilnikov, ki na mizo prinašajo vonj po prvinski, domači kuhinji. V tej obsežni kuharici (460 strani) so zbrani recepti, kakršne imajo Slovenci radi, tisti pristni, ki jih je naš okus izoblikoval na podlagi vsega, kar tukajšnja zemlja daje. Ta kuhinja že stoletja nastaja na domačem ognjišču, plemenitijo pa jo tudi drobci iz velikih svetovnih kuhinj. Slovenska boljša kuhinja – ker gre za slog, jo lahko poimenujemo, kot nosi kuharica tudi podnaslov, slovenska meščanska kuhinja – ima še eno posebnost: v njej je vedno brbotala tudi prava kmečka hrana. Sestra Vendelina je imela recepte v glavi, od izmerjenih surovin do najustreznejšega postopka. Zapletenega recepta ni poznala. "Noben recept ni zahteven," je govorila, "vse je preprosto, samo lotiti se je treba." Vsega se je lotila brez obotavljanja, zato si je nabrala veličansko znanje, ki ga je vedno nesebično delila z drugimi. Knjiga prinaša 1.300 receptov, zbranih v 300 jedilnikih za vse priložnosti.

Kocbekov zbornik

Pod naslovom *Krogi navznoter krogi navzven* je založba Nova revija izdala zbornik z objavo 33 prispevkov s septembrskega simpozija na Slovenski matici.

Začne se z razmišljanjima Borisa Pahorja (*O suverenem predstavniku naše identitete*) in Draga Jančarja (*Videl je položaje in dogodke, ki jih drugi niso zaznavali*). Drugi sklop je namenjen tridesetim letom in prinaša prispevke Edwarda Kovača, Jerneje Štoviček, Janeza Gradišnika, Alojza Rebulje in Milčka Komelja. Pod naslovom *Razumnik pred odločitvijo* so objavljeni štirje prispevki: *Spori z družbo* (Andrej Inkret), *Malodušje v Sloveniji in premljevanje o Španiji* (Dimitrij Rupel), *Kocbekovi Osobodilni spisi* (Peter Kovačič Peršin), *Umetnik, mislec, politik* (Joža Mahnič). Četrty sklop *Krogi navzven* je namenjen vojni: *Med prolemajskimi in galilejevskimi krogi* (Igor Grdina), *Na ostrem robu med pozicijo in opozicijo* (Aleš Gabrič), *"Slovenski clovek" in krščanski socialisti* (Janko Prunk), *Kocbekov in Fajfarjev pogled na vlogo krščanskih socialistov v OF* (Bojan Godeša). O Kocbekovi medvojni in povojni usodi pišejo Spomenka Hribar, Alenka Puhar, France Pibernik in Viktor Blažič. Še posebej zanimiv je prispevek Tineta Hribarja *Kocbekova krivda*. V zadnjem delu zbornika je objavljen niz prispevkov, razmišljanj in utrinkov o Kocbekovem pesništvu, njegovi poetiki, ekstatičnosti in usodi.

Na severni tečaj

Na naša filmska platna prihaja težko pričakovan film Polarni vlak, posnet po priljubljeni otroški knjigi Chrisa Van Allsburga. Dobitnika oskarja Tom Hanks in režiser Robert Zemeckis sta znova združila moči in ustvarila čudovit pustolovski film.

Deček, ki še vedno verjame v božička, nekega večera doživi veliko presenečenje, ko je povabljen na nepozabno vožnjo s Polarnim vlakom, ki naj bi ga popeljal na severni pol. Na potovanju, polnem čudes in pustolovščin, deček spoznava pravi pomen božičnega čudeža, ki se pokaže šele

tedaj, ko vanj resnično verjame. Na božični večer leži fantek buden v postelji, nekaj mu ne da miru. Tiho je kot miška. Čisto pri miru je. In čaka. Močno upa, da bo zaslišal zvok, ki si ga že od nekdaj želi slišati – cingljanje zvončkov božičkovih sani. Ura je pet minut do polnoči. Nenadoma ga predrami hrumenje. Pogleda skozi okno in ne more verjeti svojim očem: točno pred njegovo hišo se bobneče ustavi bleščeče črn vlak, para iz njegovega dimnika zvižga v večerno nebo in se dotika nežnih snežink. Fantek odhiti ven, oblečen le v pižamo in natikače, tam pa ga pričaka sprevodnik, ki je očitno prišel ponj. "Torej greš?" Vpraša sprevodnik. "Kam pa?" "Kam, na severni tečaj seveda. To je Polarni vlak!"

THE POLAR EXPRESS

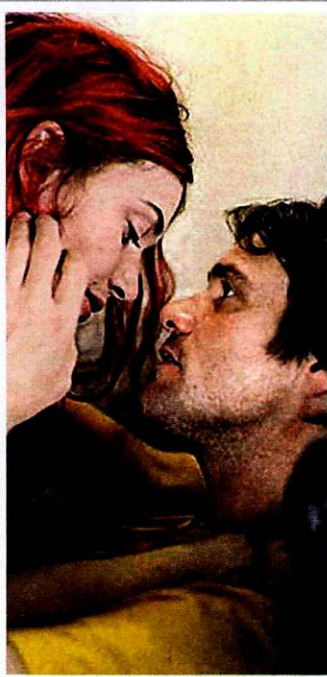
Režija:	Robert Zemeckis
Scenarij:	Robert Zemeckis, William Broyles Jr. po literarni predlogi Chrisa Van Allsburga
Producenti:	Steve Starkey, Robert Zemeckis, Gary Goetzman in William Teitler
Igrajo:	Tom Hanks, Josh Hutcherson, Chantel Valdivieso, Michael Jeter Hayden
Premiera:	23. 12. 2004
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

Čudežna pustolovščina

Ko se nejeverni fantek na božični večer odpravi na potovanje z vlakom na severni tečaj, se poda na pot, ki mu bo pokazala, da čudežno življenje ne zapusti tistega, ki verjame. Oskarjevca Tom Hanks in režiser Robert Zemeckis, spomnimo se ju po filmih Forrest Gump in Brodolom, sta spet

stopila skupaj in posnela Polarni vlak, čudežno pustolovščino, ki temelji na literarni predlogi Chrisa Van Allsburga. Film združuje klasično pravljico in najnaprednejšo tehnologijo zajemanja gibanja ter je prvi film nasploh, ki uporablja tako tehniko.

Že skoraj 20 let je knjiga Polarni vlak del praznične tradicije številnih

Izbrisani spomini

V filmu Večno sonce brezmadežnega uma nas bo zabaval Jim Carrey, ki se bo spopadal s svojimi spomini.

Joel, Jim Carrey, izve, da si je njegova nedavna ljubezen Clementine, igra jo Kate Winslet, dala izbrisati vse spomine na njuno burno zvezo. Tudi sam se iz obupa odloči za ta postop-

pek in poišče izumitelja dr. Howarda Mierzwiaka, ki ga igra Tom Wilkinson. Toda kmalu ugotovi, da bi nekatere spomine vendarle rad obdržal. Začne se nenavadno popotovanje po

družin po svetu. Pisatelj in umetnik Chris Van Allsburg, eno najbolj spoštovanih in uglednih imen otroške literature, je leta 1986 prejel odličje Caldecott za svoje slike, ki so ilustracije v knjigi Polarni vlak. Svojo zgodbo je za film posodil že leta 1995, in sicer Jumanji, v katerem je igral Robin Williams. Obe zgodbi sta si pri-

služili odličje Caldecott, kar pomeni, da je Van Allsburg eden izmed tistih redkih avtorjev, ki si je ugledno nagrado prislužil kar dvakrat.

Režiser Zemeckis je hotel na film do potankosti prenesti magičnost Van Allsburgove zgodbe. Njegove ilustracije, ki izžarevajo lepoto in sijaj, je hotel prikazati tudi na filmu, tako

da bi bilo vse skupaj videti kot premikajoča se oljnata slika. Toda kako? Če bi v filmu igrali pravi igralci, bi se porazgubila čarobnost, klasična animacija pa tudi predstavlja nekatere omejitve. "Težava tradicionalne animacije je v tem," pravi Zemeckis, "da ne more prikazati avtentičnih človeških likov." Režiser se je zato odločil za najnovejšo tehnologijo zajemanja gibanja, kar pomeni, da igralca posnamejo kamere, povezane z računalnikom, njegova igra pa je kot podlaga za računalniško ustvarjanje likov. Ta napredna tehnologija omogoča zaznavanje in zajemanje najmanjših nians izrazov, vse do premikanja trepalnic. Poleg tega lahko posname obrazno mimiko in premikanje telesa več igralcev hkrati, kar omogoča sistem digitalnih kamer, ki lahko zajamejo vseh 360 stopinj. Polarni vlak je prvi celovečerni film, ki je v celoti posnet v tej tehniki. **Monika Maljevič**

njegovih možganih, kjer se meje med spomini in domišljijo kmalu zabrišejo. Med postopkom namreč začne znova odkrivati svojo naklonjenost do Clementine, zato skuša brisanje spominov ustaviti. Medtem ko ga dr. Mierzwiak in njegova ekipa preganjajo po labirintu spominov, postane jasno, da Clementine ne bo mogoče izbiti iz njegove glave.

Navdih za film je režiser Michel Gondry dobil pred nekaj leti v Lon-

donu, ko je večerjal s prijateljem in umetnikom Pierreom Bismuthom. Ta mu je dal izzivalno iztočnico: kaj bi storil, če bi po pošti prejel sporočilo, da ga je nekdo izbrisal iz spomina in da z njim ne sme več vzpostaviti stika? "Kmalu sem imel povsem drugačno zamisel glede tega filma. V ospredje so stopili spomini. Ljudje smo spomini in spomini vplivajo na naše življenje. Če jih izgubimo – pred smrtjo – je tragično."

ETERNAL SUNSHINE OF THE SPOTLESS MIND

Režija:	Michel Gondry
Scenarij:	Charlie Kaufman, Michel Gondry
Producent:	Charlie Kaufman
Igrajo:	Jim Carrey, Kate Winslet, Gerry Robert Byrne, Elijah Wood, Kirsten Dunst
Premiera:	23. 12. 2004
Distribucija:	Cinemaniam Group

na kratko

Hollywoodsko združenje tujih novinarjev (Hollywood Foreign Press Association) je objavilo nominacije za 62. podelitev nagrad **zlati globus**. Za vloge v filmih Ray, Collateral in v televizijskem filmu Redemption je igralec Jamie Foxx prejel tri nominacije za zlati globus, v tekmi za to ugledno nagrado pa so še Nicole Kidman, Johnny Depp in Leonardo Di Caprio. V kategoriji najboljši film najdemo filme Aviator, Finding Neverland, The Incredibles, Phantom of the Opera in Ray. Clive Owen, Meryl Streep, Cate Blanchet in Natalie Portman so nominiranci za najboljšo stransko vlogo. Med režiserji so nominirani Clint Eastwood, Marc Forster, Mike Nichols, Alexander Payne in Martin Scorsese. Podelitev nagrad bo 16. januarja.

Komedija **Sideways** (S strani) Alexandra Payna je po oceni newyorških filmskih kritikov najboljši film leta 2004. New York Film Critics Online je to zgodbo o najboljših prijateljih na potovanju po vinskih cestah minulo soboto razglasil za film leta. Igralca v filmu Thomasa Hadna Churcha in Virginio Madsen so newyorški kritiki nagradili za najboljši stranski vlogi. Za film leta so komedijo Sideways razglasili tudi kritiki iz Los Angelesa, National Board of Review of Motion Pictures pa ga je nedavno uvrstil med deset najboljših letošnjih filmskih izdelkov. Jamie Foxx je bil razglašen za najboljšega igralca za skrivnostni portret Raya Charlesa v filmu Ray, Imelda Staunton pa za najboljšo igralko v filmu Vera Drake za vlogo gospodinje, ki v 50. letih v Angliji dela nezakonite splave – v filmu Vera Drake. Martin Scorsese je postal najboljši režiser za ep o Howardu Hughesu The Aviator, Charlie Kaufman je dobil nagrado za scenarij za Eternal Sunshine of the Spotless Mind.

Jennifer Lopez je privolila, da posname film za štirikrat manjši honorar od svojega običajnega. Pevka in igralka bo nastopila v filmu An Unfinished Life ob Robertu Redfordu. Po neuspehu svojih zadnjih filmov Gigli in Jersey Girl bo Lopezova nastopila pred kamerami za samo dva milijona dolarjev, saj verjame, da ji bo kariera po tem šla samo navzgor. Spomnimo se, da je pretekli teden Hollywood Reporter Lopezovo razglasil za eno izmed desetih najbolj plačanih igralk.

Pink se bo svetu predstavila na nov način. Svoje misli in čustva bo odkrila vsem, saj je privolila, da se vsebina njenega zasebnega dnevnika prenese na veliko platno. Pink se je odločila za ta korak, potem ko so odložili snemanje biografskega filma o Janis Joplin, ki naj bi jo igrala. V svoji dosednji filmski karieri je zabeležila le kratek prizor v filmu Charlijevi angelčki: S polno brzino. Film o Pink temelji na njenem dnevniku, pevka pa je dejala, da bo to šokanten, navdušujoč in nadvse iskren film, ki ji je pri srcu. Naslov filma pa ne bo preveč inovativen – Dnevnik.

Ice Cube se je pridružil Marku Wahlbergu pri snemanju Paramountovega filma Four Brothers, trilerja s tematiko maščevanja, ki ga bo režiral John Singleton. Snemanje naj bi se začelo januarja prihodnje leto na lokacijah v Torontu. Zgodba spremlja štiri brate, ki se zberejo, da bi maščevali smrt v družini. Scenarij sta napisala Dave Elliot in Paul Lovett, producenta projekta pa sta Lorenzo di Bonaventura in Ric Kidney.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

24.12.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEV
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 BUBA GUBA: BAZEN, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 3/10
- 9.25 MALI MEDVEDEK IN BOŽIČNA ZVEZDA, RISANI FILM
- 9.45 RISANKA
- 9.55 SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 25/26
- 10.10 NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
- 10.45 ŠTAFETA MLADOSTI
- 11.25 MODRO
- 11.55 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 10/24
- 12.15 OSMI DAN
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.25 ČAROVNIK IZ OZA, AM. FILM (VPS 13.15)
- 15.05 VSAKDANJIJ IN PRAZNIK, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 POTEPANJA: SKOK S PADALOM, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZ., 6/10 (VPS 16.50)
- 17.15 IZ POPOTNE TORBE: BOŽIČ (VPS 17.15)
- 17.40 FRANČKOV ČAROBNI BOŽIČ, KANADSKI RISANI FILM (VPS 17.40)
- 18.30 ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 LENKINE SANJE, AM. RISANI FILM (VPS 20.00)
- 20.55 OČE ZA BOŽIČ, NEMŠKI FILM (VPS 20.55)
- 22.40 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.40)
- 22.55 SKRIVNOST BOŽIČA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.55)
- 23.45 POLNOČNICA, PRENOS IZ NOVE GORICE (VPS 23.45)
- 1.10 NOČNI IZBOR
- 1.10 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
- 2.05 SKRITO V AMERIKI, AM. FILM (VPS 02.05)
- 3.40 DA, SESTRA, NE, SESTRA, NIZOZEMSKI FILM
- 5.15 ZIMSKI OTROK, FRANCOŠKI FILM

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ...
- 10.05 OTROŠKI INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 13.40 TV PRODAJA
- 14.25 OMIZJE - GOSPODARSKA RAZPOTJA SLOVENIJE, PONOVITEV
- 15.55 ROXY MUSIC - KONCERT V DVORANI APOLLO LETA 2001 (VPS 16.00)
- 16.55 VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
- 17.25 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.25)
- 18.00 SKOZI ČAS (VPS 17.55)
- 18.10 TOM IN THOMAS, NIZOZEMSKO-ANGLŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.10)
- 20.00 VEDEŽNIKI, DOKUMENTARNI FILM (VPS 20.05)
- 20.55 PORTR: ONDINA OTTA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 21.00)
- 21.25 SLAVNOSTNI KONCERT OB 80-LETNICI ONDINE OTTE KLASINC, POSNETEK (VPS 21.30)
- 22.40 KONČNO PREBUJEN, AM.I FILM (VPS 22.50)
- 0.05 SLOVENSKA JAZZ SCENA 2. FESTIVAL SLOVENSKEGA JAZZA: ELEKTRIK JAZZ KVARTET (VPS 00.15)
- 0.45 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Midve z mamo, 2. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
- 9.40 Obalna straža na kolesih, pon. am. naniz.

- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Midve z mamo, 2. sezona, 10. del ameriške nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, 44. del ameriške nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 199. del ameriške nadaljevanke
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 3. sezona, 27. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Romantični film: Božična zgodba, ameriški film
- 21.40 Žene nogometsev, 2. sezona, 1. del angleške nadaljevanke
- 22.40 Zamenjava za Božička, kanadski film

Pop TV

- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Rubi, ponovitev 77. dela mehiške nadaljevanke
- 9.10 Klon, ponovitev 183. dela brazilske nadaljevanke
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Zrelo srce, ponovitev 48. dela mehiške nadaljevanke
- 11.20 Vrtnarjeva hči, ponovitev 111. dela mehiške nadaljevanke
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 112. del mehiške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 49. del mehiške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 184. del brazilske nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 78. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Akcija: Indiana Jones in tempelj smrti, ameriški film
- 22.10 Vroče mesto, 1. sezona, 15. del ameriške nanizanke
- 23.05 XXL premiere
- 23.10 Božiček mlajši, ameriški film
- 0.45 24UR, ponovitev
- 1.45 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 9.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 10.10 Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugelj, pon
- 10.30 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
- 11.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 12.00 Tu morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
- 13.00 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 13.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, cilji in starost, pon
- 14.00 Kulturne drobtinice, založba Miš se predstavi, pon
- 14.30 V družbi s Favnom
- 14.45 Glasbeni mozaik
- 16.20 Z glavo na zabavo
- 17.00 Šijaj, pon
- 17.30 Ekošola kot način življenja, prvič
- 18.00 M-ov Božični plesni žur, 1 del, prvič
- 19.00 Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
- 19.30 V harmoniji z naravo, pon
- 20.00 Silvesterski poljub, Alfi Nipič, prvič
- 21.00 Resnice o vinu, En hriček bom kupil, bom trsek sadil, 2 del, prvič
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
- 23.00 Maxijeva pojoča jelka
- 23.30 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 06.35 TV prodaja
- 06.55 The Best Of
- 07.10 TV prodaja
- 07.30 Pokemoni, risana serija
- 08.00 Tri v vrsto
- 08.30 Spomin
- 08.45 TV prodaja
- 09.15 Spomin
- 10.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 10.30 Božični večer male Ane, risani film

- 11.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 11.15 Sto izlozb, sto strasti, 340. del italijanske telenovele
- 11.45 Dvom, 38. del mehiške telenovele
- 12.45 Adijo pamet, ponovitev
- 13.30 Čarovnije, 18. del italijanske serije
- 14.30 To sem jaz, resničnostni šov
- 14.45 Bog je velik, jaz nisem, francoska romantična komedija, 2001
- 16.30 Tri v vrsto
- 16.45 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 17.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 341. del italijanske telenovele
- 18.00 Dvom, 39. del mehiške telenovele
- 18.55 To sem jaz, resničnostni šov
- 19.10 Adijo pamet, glasbena oddaja
- 20.00 Čarovnije, 21. del italijanske serije
- 21.00 Hočeš, nočeš, razvedrila oddaja
- 21.45 To sem jaz, resničnostni šov
- 22.00 Okrožje Columbia, 8. del ameriške nanizanke
- 23.10 To sem jaz, resničnostni šov
- 00.10 TV prodaja

SOBOTA,

25.12.2004

Slovenija 1

- 7.00 TEDENSKI IZBOR
- 7.00 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
- 7.35 MALE SIVE CELICE, KVIZ
- 8.25 KINO KEKEC: MALA VELIKA PUNČKA, DANŠKI FILM (VPS 08.30)
- 10.00 PRAZNIČNO EVANGELIČANSKO BOGOSLUŽJE, PRENOS IZ MURSKÉ SOBOTE (VPS 10.00)
- 11.00 SKRIVNOST BOŽIČA, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV PAPEŽEVA BOŽIČNA POSLANICA MESTU IN SVETU, PRENOS IZ RIMA (VPS 11.55)
- 12.35 ZVOČNOST SLOVENSKE DUŠE: POZIMI (VPS 12.35)
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.20 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: OČKA NA SLUŽBENI DOLŽNOSTI, TV NANIZANKA, 13/15, PONOVITEV URA, AMERIŠKI FILM (VPS 13.55)
- 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
- 15.55 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 ORJAKI IZ PRADAVNINE - VELIKANSKI KREMPELJ, ANGLŠKA ZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.20)
- 17.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
- 18.20 IZGUBLJEN V SNEGU, RISANKA (VPS 18.20)
- 18.45 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: RAČUNALNIK, TV NANIZANKA, 14/15 (VPS 20.00)
- 20.35 HRI-BAR (VPS 20.35)
- 21.35 PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
- 22.05 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.35 SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 12/13 (VPS 22.35)
- 23.30 NOČNI IZBOR
- 23.30 VEČNO MLAD, AMERIŠKI FILM (VPS 23.30)
- 1.10 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
- 1.40 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
- 2.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.15)
- 2.40 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 3.05 ORJAKI IZ PRADAVNINE - VELIKANSKI KREMPELJ, ANGLŠKA ZNANSTVENA ODDAJA
- 3.35 ISKANJE, ANGLŠKA DRAMA, 1/2
- 4.50 PRVI IN DRUGI
- 5.10 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 8.30 TV PRODAJA

- 9.00 GLASBENO JUTRO: CITRAR GEORG GLASL - J. S. BACH (VPS 09.05)
- 9.20 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 10.00 TEDENSKI IZBOR
- 10.00 PETSON IN FINDUŠ: ŠVIGAMUC, ŠVEDSKI RISANI FILM (VPS 10.00)
- 11.10 PETSON IN FINDUŠ: MUCKONAVT, ŠVEDSKI RISANI FILM (VPS 11.10)
- 12.30 VESEL BOŽIČ, GOSPA KING, KANADSKI FILM (VPS 12.25)
- 14.00 PORTR: ONDINA OTTA, ODDAJA TV MARIBOR
- 14.30 SLAVNOSTNI KONCERT OB 80-LETNICI ONDINE OTTE KLASINC, POSNETEK
- 15.45 TV PRODAJA
- 16.15 POŠTAR VEDNO ZVONI DVAKRAT, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 16.20)
- 18.05 HIŠA NA MEJI, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 18.05)
- 18.55 SPREHOD SKOZI FILMSKO GLASBO S SIMFONIKI IN BIG BANDOM RTV SLOVENIJA (VPS 18.55)
- 20.00 MARTA, NEMŠKI FILM (VPS 20.05)
- 21.45 HIŠA ISKER, ANGLŠKA NADALJEVANKA, 3., ZADNJI DEL (VPS 21.50)
- 22.40 SOBOTNA NOČ (VPS 22.45)
- 0.40 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Vsi moji otroci, ponovitev 195. dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Vsi moji otroci, ponovitev 196. dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Vsi moji otroci, ponovitev 197. dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Vsi moji otroci, ponovitev 198. dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Vsi moji otroci, ponovitev 199. dela ameriške nadaljevanke
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 15.00 Čas božiča, zabavna oddaja
- 16.00 Izganjalka vampirjev, 7. sezona, 8. del ameriške nanizanke
- 16.55 V kraljestvu jelena, angl. dokumentarna oddaja
- 18.00 E+
- 20.00 Ptič na žici, ameriški film
- 22.00 Prva liga, ameriški film
- 0.00 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 9.30 Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
- 10.00 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
- 10.30 Ekošola kot način življenja, pon
- 11.00 Tu morate vedeti!, kontaktna oddaja, Slopak, družba za ravnanje z odpadno embalažo
- 12.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 12.30 IDOL 2004, 12 del, prvič
- 14.00 V družbi s Favnom
- 14.15 Nama se predstavi
- 14.30 Glasbeni mozaik
- 15.00 ŠKL, šolska košarkarska liga, pon
- 16.00 Z glavo na zabavo
- 16.45 Nama se predstavi
- 17.00 Zrela leta z Melanijo Šter in Elkorujem, moda za močnejše, pon
- 17.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, cilji in starost, pon
- 18.00 M-ov Božični plesni žur, 2 del, prvič
- 19.00 A TO JE TOI?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
- 19.30 Rad igram nogomet, pon
- 20.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 21.00 Šijaj, pon
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Živeti zdravo, pon
- 23.00 Ekstra magazin, pon
- 00.00 Maxijeva pojoča jelka
- 00.30 Glasbeni mozaik

TevePika

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Zelenjavčki: Igrača, ki je resila božič, sinhronizirani risani film
- 8.40 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
- 8.50 Najlepše božično darilo, sinhronizirani risani film
- 9.15 Mjaj! Mjaj!, sinhronizirana risana serija

9.25	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
9.30	Ogjeva družina, risana serija
9.40	Legenda o Titaniku, sinhronizirani risani film
11.05	Hikarian, sinhronizirana risana serija
11.30	Oliver in njegovi, 2. sezona, 8. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Hans Christian Andersen ameriška nadaljevanka, 1/4
14.05	Božič s Čuki, božična glasbena oddaja
16.00	Pasja božična zgodba, ameriški film
17.25	24UR - vreme
17.30	Barbie z Labodjega jezera, sinhronizirani risani film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit:
	Bolje ne bo nikoli ameriški film
22.30	Moja Afrika, ameriški film
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

Prva TV

06.05	TV prodaja
06.20	The Best Of
06.40	TV prodaja
07.00	Samson in Dalila, risani film
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnosti šov
11.15	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.45	Navigator
12.15	Automobile
12.45	Štiri tacke
13.15	Čarovnije, 22. del italijanske serije
14.15	To sem jaz, resničnosti šov
14.30	Peklenska kuhinja, romantična komedija - Hong Kong, 1999
16.15	Leteči štart, ponovitev
17.15	To sem jaz, resničnosti šov
18.00	Noetova barka, risani film
19.00	To sem jaz, resničnosti šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 23. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnosti šov
22.00	Kate in Leopold, ameriška romantična komedija, 2001
00.10	Antonia in Jane, angleška komedija, 1991
01.30	TV prodaja

NEDELJA,

26.12.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: BINE: PISMOŃOŠA, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 13/14; SNEŽENI MOŽ, RISANKA; NEPOZABNI BOŽIČ, RISANI FILM (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
9.50	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
10.20	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.50	SPORAZUMEVANJE MED ŽIVALMI, ANGLEŠKO-AMERIŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA SERIJA, 2/4 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVITEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	VSAKDANJIJ IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.15	MALI DEMONI
14.20	POLDNEVNIK
14.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35	GLAS LJUDSTVA
14.40	NEDELJSKO OKO
14.50	PREDMET POŽELENJA
15.05	PLANETV: IAN WRIGHT V ŽIVO
15.45	ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.55	ŠPORT NA DANŠNJI DAN
16.00	PET MINUT SLAVE
16.05	WHOOP!, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 14. EPIZODA
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.50	LORELLA

17.15	ŽIVE LEGENDE
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.40	NOČNA MORA
17.50	ARENA
18.10	VROČE
18.15	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	PETI ELEMENT (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	LEPOTICA, KOT SEM JAZ, FRANCOŠKI FILM (VPS 23.20)
0.55	NOČNI IZBOR
0.55	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.35)
2.00	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	KOŠARKA NBA ACTION (VPS 09.30)
10.00	HIŠA NA GRičU, KANADSKI FILM (VPS 10.00)
11.45	SVETOVNE USPEŠNICE ZA TRI TENORJE Z MARIBORSKO FILHARMONIJO (VPS 11.45)
13.35	VEDEŽNIKI, DOKUMENTARNI FILM, PON.
14.25	ANTONIA, NEMŠKA NADALJEVANKA, 3.DEL (VPS 14.25)
15.55	NOČ PO TEŽKEM DNEVU - THE BEATLES, ANGLEŠKI ČB FILM (VPS 15.55)
17.20	12. DECEMBRSKI KONCERT GV SKUPINE (VPS 17.20)
18.50	ANTON TOMAŽ LINHART: ŽUPANOVA MICKA, TV PRIREDBA PREDSTAVE PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA KRANJ (VPS 18.50)
20.00	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/12 (VPS 20.05)
21.00	PEŠČICA IZBRANI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 6/10 (VPS 21.00)
22.10	R. NUREJEV: DON KIHOT, AVSTRALSKI BALETNI FILM (VPS 22.10)
23.55	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 40. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 41. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 42. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 43. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 44. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, gost Marko Potrc
15.00	Otroci in živali, zabavna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Hollywoodske norčije, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Družinski film: Charliejev nepozabni božič, kanadsko-ameriški film
21.40	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 18. del ameriške nanizanke
22.40	Prva liga 2, ameriški film
0.35	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30	Za vas in mesto, z Milanom Škedrajem, oddaja o kmetijstvu, prvič
12.30	V harmoniji z naravo, pon
13.00	Maxijeva pojača jelka
13.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.00	Živeti zdravo, pon
14.30	Nama se predstavi
14.40	V družbi s Favnom
15.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Slopak, družba za ravnanje z odpadno embalažo

16.00	M-ov Božični plesni žur, 1 del, pon
17.00	M-ov Božični plesni žur, 2 del, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugelj, pon
18.30	Resnice o vinu, En hribček bom kupil, bom trsek sadil, 2 del, pon
19.00	Predah v gibanju, Marija GregorčičKržič, vodi; Jana Debeljak, pon
20.00	IDOL 2004, finale, živo
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
00.00	TV Drazba, dražba umetnin z Mariom Glasbeni mozaik

TevePika

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Obuti maček sinhronizirana risana serija
8.25	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.30	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
8.40	Palčica, sinhronizirana risana serija
9.05	Zelenjavčki: Zgodba o božični zvezdi, sinhronizirani risani film
9.55	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
10.05	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
11.10	Veseli božič v jagodni deželi, sinh. risani film
11.00	Hikarian, sinhronizirana risana serija
11.30	Oliver in njegovi, 2. sezona, 9. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Hans Christian Andersenameriška nadaljevanka, 2/4
14.00	Močno zdravilo, 4. sezona, 3. del ameriške nanizanke
14.50	Seznam božičnih želja, ameriški film
16.35	Dvakrat ob božiču, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	1, 2, 3, kuhajmo!, dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar, dobrodelna oddaja z igralci
22.00	Jesenska pripoved, ameriški film
0.25	24UR, ponovitev
1.25	Nočna panorama

Prva TV

06.05	TV prodaja
06.20	The Best Of
06.40	TV prodaja
07.00	Slonček Benjamin - Srečanje z božičkom, risani film
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
09.00	Nedeljsko otroško dopoldne, kontaktna oddaja
11.00	To sem jaz, resničnosti šov
11.15	Kate in Leopold, ameriška romantična komedija, 2001
13.20	Čarovnije, 23. del italijanske serije
14.10	To sem jaz, resničnosti šov
14.20	Supernova MTS, ponovitev
16.45	Hočeš, nočeš, ponovitev
17.15	To sem jaz, resničnosti šov
18.00	Božični angel, risani film
19.00	To sem jaz, resničnosti šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 32. del bosanske serije
20.45	Crni lepotica, ameriška komedija, 1999
22.30	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
23.10	To sem jaz, resničnosti šov
00.10	Reporter X
00.10	TV prodaja

PONEDELJEK,

27.12.2004

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	AJKEK PRI RESTAVRATORJIH, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 1/5
9.25	IZ POPOTNE TORBE: BOŽIČ

9.45	BINE: PISMOŃOŠA, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 13/14
10.05	POTEPANJA: SKOK S PADLOM, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 6/10
10.35	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSAKDANJIJ IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: ZMEŠNJAVA (VPS 16.50)
17.00	RISANKA (VPS 17.00)
17.05	PEPI VSE VE: O BONTONU, POUČNO ZABAVNA ODDAJA (VPS 17.05)
17.35	OPIČJI PRINC, FRANCOŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 11/12 (VPS 20.00)
20.55	IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	UMETNOST IGRE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	CVET MLADOSTI, ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 3/4 (VPS 22.50)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	HOTEL POLDRUGA ZVEZDIČA: RAČUNALNIK, TV NANIZANKA, 14/15
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	OPIČJI PRINC, FRANCOŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA
3.10	IZZIVI
3.40	UMETNOST IGRE
4.05	OKO, ŠVEDSKI FILM (VPS 04.05)

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV, PONOVITEV
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.25	TV PRODAJA
13.55	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
17.45	MAMA RIM, ITALIJANSKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 17.45)
19.30	LJUBLJANA: ŠPORTNIK LETATA (VPS 19.30)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	BRANE RONČEL IZZA ODRÄ (VPS 23.00)
0.35	PRIKRITE SKRIVNOSTI, FRANCOŠKI FILM (VPS 00.25)
2.30	INFOKANAL

Kanal A

8.55	TV prodaja
9.00	Skratavska skrivnost, mladinski film
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 2. sezona, 11. del am. naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 45. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 200. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 28. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Špičlj, ameriški film
22.15	Vsi županovi može, 6. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Pa me ustreli!, 7. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
23.15	Radljska postaja, 5. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
23.45	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 9.30 Živeti zdravo, pon
- 10.00 Predah v gibanju, Marija Gregorič ņ Kržič, vodi; Jana Debeljak, pon
- 11.00 Razgledovanja, potopisna reportaza, pon
- 11.30 Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
- 12.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 12.30 Zrela leta z Melanio Šter in Elkorujem, moda za močnejše, pon
- 13.00 Resnice o vinu, En hribček bom kupil, bom trsek šadil, 2 del, pon
- 13.30 Rad igram nogomet, pon
- 14.00 Trenja POP TV, pon
- 15.20 Glasbeni mozaik
- 15.30 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
- 16.00 Za vas in mesto, z Milanom Škedarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
- 17.00 Silvesterski poljub, Alfi Nipič, pon
- 18.00 Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
- 18.30 Maxijeva pojača jelka
- 19.00 Kulturne drobtinice, založba Miš se predstavi, pon
- 19.30 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
- 20.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja
- 21.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, rak dojk in mamotom
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Pogled v leto 2005, prvič
- 23.00 E+
- 02.00 Glasbeni mozaik

TevePika

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Rubiponovitev 78. dela mehške nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 184. dela brazilske nad.
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Zrelo srce, ponovitev 49. dela mehške nadaljevanke
- 11.50 Vrtnarjeva hči, pon. 112. dela mehške nad.
- 12.45 Močno zdravilo, 4. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 113. del mehške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 50. del mehške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 185. del brazilske nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 79. del mehške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Sedma nebesa, 8. sezona, 16. del ameriške nanizanke
- 20.55 Urgenca, 10. sezona, 16. del ameriške nanizanke
- 21.50 Zgodba o Jackie, ameriška nadaljevanke, 4/6
- 22.45 XXL premiere
- 22.50 Naša sodnica, 2. sezona, 8. del am. nanizanke
- 23.45 Meni za umor, ameriški film
- 1.30 24UR, ponovitev
- 2.30 Nočna panorama

Prva TV

- 06.35 TV prodaja
- 06.55 The Best Of
- 07.10 TV prodaja
- 07.30 Pokemoni, risana serija
- 08.00 Tri v vrsto
- 08.30 Spomin
- 08.45 TV prodaja
- 09.15 Božično presenečenje, risanka
- 09.20 Spomin
- 10.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 10.30 Slonček Benjamin, risana serija
- 11.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 11.15 Sto izlozb, sto strasti, 341. del italijanske telenovele
- 11.45 Dvom, 39. del mehške telenovele
- 12.45 Adijo pamet, ponovitev
- 13.30 Črna kronika, 32. del bosanske serije
- 14.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 15.30 Okrožje Columbia, 8. del ameriške nanizanke
- 16.30 Tri v vrsto
- 16.45 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 17.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 342. del italijanske telenovele
- 18.00 Dvom, 40. del mehške telenovele
- 18.55 To sem jaz, resničnostni šov
- 19.10 Adijo pamet, glasbena oddaja
- 20.00 Črna kronika, 33. del bosanske serije

- 20.45 Mularija - Rockably zabava, 5. del srbske serije, 2003
- 21.45 To sem jaz, resničnostni šov
- 22.00 Urška šov
- 23.10 To sem jaz, resničnostni šov
- 00.10 TV prodaja

TOREK,

28.12.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 AJKEC PRI RESTAVRATORJIH: UMETNINE IZ LESA, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 2/5
- 9.25 RADOVEDNI TAČEK: ZMEŠNJAVA
- 9.35 PEPI VSE VE: O BONTONU, POUČNO ZABAVNA ODDAJA
- 9.55 ŽELVJI OTOK, RISANA NANIZANKA, 22/26
- 10.25 OPIČJI PRINC, FRANCOŠKA POLJUDNOZNASTVENA ODDAJA
- 11.15 HRI-BAR
- 12.15 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 UMETNOST IGRE
- 13.40 IZZIVI
- 14.10 PETI ELEMENT
- 15.05 ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 11/12, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJŠOK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 POZABLJENE KNJIGE NAŠIH BABIC: SEDEM LET PRI BELI KAČI (VPS 16.50)
- 17.10 KNJIGA MENE BRIGA - KVARKADABRA: ZAKAJ JE NEBO MODRO?, PONOVITEV (VPS 17.05)
- 17.35 KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: BLEJSKI GRAD, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
- 18.05 PRISLUHNIMO TIŠINI (VPS 18.10)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 2004 (VPS 20.00)
- 21.30 V DEŽELI POKONČNIH LJUDI, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.30)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 DNEVNIK NEKEGA NARODA, DOKUMENTARNA SERIJA, 1/8 (VPS 22.50)
- 23.40 DRUGO ISKANJE, ANGLEŠKA DRAMA, 2. ZADNJI DEL (VPS 23.40)
- 0.55 NOČNI IZBOR
- 0.55 DNEVNIK, ŠPORT
- 1.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
- 2.10 KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: BLEJSKI GRAD, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 2.40 PRISLUHNIMO TIŠINI
- 3.10 2004
- 4.40 V DEŽELI POKONČNIH LJUDI, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 5.00 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
- 9.50 SEMMERING: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.50)
- 11.15 DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVITEV
- 11.45 OTROŠKI INFOKANAL
- 12.15 TV PRODAJA
- 12.50 SEMMERING: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.50)
- 13.45 ZABAVNI INFOKANAL
- 14.10 TV PRODAJA
- 14.55 TEDENSKI IZBOR
- 14.55 ŠTUDENTSKA
- 15.25 STUDIO CITY

- 16.25 OBERŠTODORF: NOVOLETTNA TURNEJA V SMUČARSKIH SKOKIH - KVALIFIKACIJE, PRENOS (VPS 16.25)
- 18.20 VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
- 18.50 SKOZI ČAS (VPS 18.50)
- 19.05 HIŠA ISKER, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3. ZADNJI DEL, PONOVITEV
- 20.00 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 11/24 (VPS 20.05)
- 20.25 AMERIŠKI FILM: FILM NOIR, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.30)
- 21.25 ANA KARENINA, AMERIŠKI FILM (VPS 21.30)
- 23.10 VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.10)
- 23.40 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Labodja princesa, risani film
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Midve z mam, 2. sezona, 12. del ameriške nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, 46. del ameriške nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 201. del ameriške nadaljevanke
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 3. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Akcija: Brez poti nazaj, ameriški film
- 21.40 Vsi zupanovi možje, 6. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
- 22.10 Pa me ustrelil, 7. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
- 22.40 Radijska postaja, 5. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
- 23.10 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 9.30 Sijaj, pon
- 10.00 Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
- 10.30 Zrela leta z Melanio Šter in Elkorujem, moda za močnejše, pon
- 11.00 IDOL 2004, finale, pon
- 13.30 To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Slopac, družba za ravnanje z odpadno embalazo
- 14.30 Glasbeni mozaik
- 15.30 Predah v gibanju, Dare Hering vodi; Jana Debeljak, pon
- 16.30 Videonovice za gluhe in naglušne, december, prvič
- 17.30 Rad igram nogomet, prvič
- 18.00 V harmoniji z naravo, prvič
- 18.30 Znani in zanimivi, gosti leta 2004, prvič
- 19.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 20.00 TO MORATE VEDETI!, prvič
- 21.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, ledvica in zvišan krvni tlak
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Silvesterski poljub, Alfi Nipič
- 23.30 Maxijeva pojača jelka
- 23.30 Glasbeni mozaik

TevePika

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Rubi, ponovitev 79. dela mehške nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 185. dela brazilske nadaljevanke
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Zrelo srce, ponovitev 50. dela mehške nadaljevanke
- 11.50 Vrtnarjeva hči, ponovitev 113. dela mehške nadaljevanke
- 12.45 Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nanizanke
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 114. del mehške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 51. del mehške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 186. del brazilske nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 80. del mehške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Življenjska zgodba: Padli angel, ameriški film

- 21.50 Otrok Čemobila, am. dokumentarna oddaja
- 22.50 XXL premiere
- 22.55 Naša sodnica, 2. sezona, 9. del ameriške nanizanke
- 23.50 Občutek za pravico, ameriški film
- 1.30 24UR, ponovitev
- 2.30 Nočna panorama

Prva TV

- 06.35 TV prodaja
- 06.55 The Best Of
- 07.10 TV prodaja
- 07.30 Pokemoni, risana serija
- 08.00 Tri v vrsto
- 08.30 Spomin
- 08.45 TV prodaja
- 09.15 Božično presenečenje, risanka
- 09.20 Spomin
- 10.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 10.30 Slonček Benjamin, risana serija
- 11.00 To sem jaz, resničnostni šov
- 11.15 Sto izlozb, sto strasti, 342. del italijanske telenovele
- 11.45 Dvom, 40. del mehške telenovele
- 12.45 Adijo pamet, ponovitev
- 13.30 Črna kronika, 33. del bosanske serije
- 14.15 To sem jaz, resničnostni šov
- 14.30 Urška šov, ponovitev
- 15.30 Mularija, 5. del srbske serije
- 16.30 Tri v vrsto
- 16.45 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 343. del italijanske telenovele
- 18.00 Dvom, 41. del mehške telenovele
- 18.55 To sem jaz, resničnostni šov
- 19.10 Adijo pamet, glasbena oddaja
- 20.00 Črna kronika, 34. del bosanske serije
- 20.45 Leteči start, razvedrilna oddaja
- 21.45 To sem jaz, resničnostni šov
- 22.00 Agencija - Praznik hvalečnosti, 9. del 2. sezone ameriške nanizanke, 2002
- 23.10 To sem jaz, resničnostni šov
- 00.10 TV prodaja

SREDA,

29.12.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 AJKEC PRI RESTAVRATORJIH: SLIKE NA PLATNU, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 3/5
- 9.25 TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 18/45
- 9.45 MAJA IN ČARODEJ, RISANI FILM
- 10.10 POZABLJENE KNJIGE NAŠIH BABIC: SEDEM LET PRI BELI KAČI
- 10.25 KNJIGA MENE BRIGA - KVARKADABRA: ZAKAJ JE NEBO MODRO?, KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: BLEJSKI GRAD, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 11.20 PRISLUHNIMO TIŠINI
- 11.50 SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
- 12.20 POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.25 TEDENSKI IZBOR
- 13.25 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 13.50 ORJAKI IZ PRADAVNINE - VELIKANSKI KREMPELJ, ANGLEŠKA ZNANSTVENA ODDAJA
- 14.20 2004
- 14.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
- 17.25 VOLKVOI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 33/39 (VPS 17.25)
- 17.45 FRANCETA BERNIKA ZVEZDNATO NEBO, DOKUMENTARNI PORTRET, PON. (VPS 17.45)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 SEMDI PEČAT: DAMJAN KOZOLE: DELO OSVOBJAJA, SLOVENSKI TV FILM (VPS 20.00)

21.10	VRTIGLAVICA - 643 M, DOKUMENTARNI FELTTON (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	F. M. DOSTOJEVSKI: STRIČKOVE SANJE, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA (VPS 22.55)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.15	FRANCETA BERNIKA ZVEZDNATO NEBO, DOKUMENTARNI PORTRET
3.05	NOTICE ZA AFRIŠKO ORESTEJO, ITALIJANSKI FILM (VPS 03.05)
4.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLŠOK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
11.55	BORMIO: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), PRENOS (VPS 11.55)
12.30	TV PRODAJA
13.00	TEDENSKI IZBOR
13.00	AMERIŠKI FILM: FILM NOIR, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
13.55	VEDEŽNIKI, DOKUMENTARNI FILM
14.45	VIDEOSPOTNICE: MONO
15.20	SEMMLERING: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 1. VOZJNE (VPS 15.20)
16.25	OBERSTORF: NOVOLETNA TURNEJA V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 16.25)
18.20	SEMMLERING: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 2. VOZJNE (VPS 18.20)
20.00	J. STRAUSS: NETOPIR, POSNETEK OPERETE S FESTIVALA GLYNDEBOURNE (VPS 20.05)
22.20	RYANOVA HČI, ANGLEŠKI FILM (VPS 22.25)
1.30	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 01.30)
2.00	ROMANCA, FRANCOŠKI FILM (VPS 02.00)
3.35	INFOKANAL

Kanal A

8.15	TV prodaja
8.20	Annie, mladinski film
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 2. sezona, 13. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 47. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 202. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Moja najstnicahter, 2. sezona, 1. del am. nanizanke
18.00	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Pod nožem lepote, 1. del ameriške nanizanke
22.05	Vsi županovi moške, 6. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.35	Pa me ustrelil, 7. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Radijska postaja, 5. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
23.35	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, rak dojki in mamotom
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skedarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Predah v gibanju, Dare Hering vodi; Jana Debeljak
13.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
14.00	Z glavo na zabavo
14.40	Glasbeni mozaik
15.30	Videonovice za gluhe in naglušne, december, pon
16.30	V družbi s Favnom
16.45	Nama se predstavi

17.00	Znani in zanimivi, gosti leta 2004, pon
17.30	Kulturne drobtinice, moč preživetja, prvič
18.00	M-ov Božični plesni zur, 1 del, pon
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaza
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, ledvica in zvisan krvni tlak
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Sijaj, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Koncert Tanje Zupan Zajc
00.30	Glasbeni mozaik

TevePika

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 80. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 186. dela brazilške nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 51. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 114. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Zgodba o Jackie, ponovitev ameriške nadaljevanke, 4/6
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 115. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 52. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 187. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 81. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Smrtonosna strela, ameriški film
21.40	Na kraju zločina, 4. sezona, 4. del ameriške nanizanke
22.35	XXL premiere
22.40	Naša sodnica, 2. sezona, 10. del ameriške nanizanke
23.35	Nesreča v elektrarni, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Božično presenečenje, risanka
09.20	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Slonček Benjamin, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 343. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 41. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 34. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Leteči start, ponovitev
15.30	Agencija, 9. del 2. sezone ameriške nanizanke
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 344. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 42. del mehiške telenovele, 2002
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 35. del bosanske serije
20.45	Supernova MTS
23.10	To sem jaz, resničnostni šov
00.10	TV prodaja

ČETRTEK,

30.12.2004

Slovenija 1

6.15	NAPOVEDNIKI
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO IUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR

9.05	AJKEK PRI RESTAVRATORJIH: UMETNINE NA PAPIRIJU, POČUÑO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 4/5
9.20	POD KLOBUKOM
9.55	ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
10.35	FRANCETA BERNIKA ZVEZDNATO NEBO, DOKUMENTARNI PORTRET
11.25	SPORAZUMEVANJE MED ŽIVALMI, ANGLEŠKO-AMERIŠKA
11.55	POLJUDNOZNAKSTVENA SERIJA, 2/4
13.00	EDWARD CLUG, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	VALČEK ZA 4: IMPRESIONISTI, DOKUMENTAREC MESECA, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK:
16.30	BREZ MEJA - HATJRTALAN (VPS 15.55)
16.50	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	SIENA KRUŠIČ: GASILCI, KRATKI DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.25)
17.40	RISANKA
17.50	POLONA SEPE: MOJ OČKA IN JAZ, KRATKI IGRANI FILM (VPS 17.45)
18.10	ŽIVLJENJE V GORAH: POZIMI V GORE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER: NOVOLETNI KONCERT BERLINSKIH FILHARMONIKOV, SOLISTKA DIANNE REEVES
0.25	IN DIRIGENT SIR SIMON RATTLE (VPS 22.50)
0.25	NOČNI IZBOR
1.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.40	ZIVLJENJE V GORAH: POZIMI V GORE, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.10	TEDNIK
3.05	OSMI DAN
3.55	SPET DOMA
5.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
12.10	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/12, PONOVITEV
13.10	TO JE ROCK AND ROLL, DOKUMENTAREC O SKLADBAH MIKA LEIBERJA IN JERRYJA STOLLERJA (VPS 13.20)
14.40	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV
15.10	BRANE RONČEL IZZA ODRA, PONOVITEV
16.50	PIKA NOGAVIČKA, ŠVEDSKO-NEMŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 16.50)
18.25	KRAVJI BLUES, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 18.30)
20.00	DOKTOR ŽIVAGO, ANGLEŠKI FILM (VPS 20.05)
23.10	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.15)
23.40	AVDIČIJA, SRBSKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 23.45)
0.35	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Pokemon, risani film
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 2. sezona, 14. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 48. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 203. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 3. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Moja najstnica, 2. sezona, 2. del am. nanizanke
18.00	E+

20.00	Krimič: Umori na podeželju: Kdo je ubil ptička?, angleški film
22.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 3. sezona, 3. del angleške nanizanke
23.00	Linda Green, 1. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
23.40	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

9.30	Rad igram nogomet, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, ledvica in zvisan krvni tlak
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Videonovice za gluhe in naglušne, december, pon
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.30	Do zdravja z Irmo Bembič, pon
14.30	Glasbeni mozaik
15.00	TO MORATE VEDETI!, pon
16.00	Zametne vrtnice, Kamnik
18.00	Med Gorenjskimi nagelni, 1 del
19.00	Kulturne drobtinice, moč preživetja, pon
19.30	Maxijeva pojoca jelka
20.00	Ko od mislijo, igra, prvič
21.00	A TO JE TO!, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Med Gorenjskimi nagelni, 2 del
23.30	Znani in zanimivi, gosti leta 2004, pon
00.00	Glasbeni mozaik

TevePika

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 81. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 187. dela brazilške nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 52. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, pon. 115. dela mehiške nad.
12.45	Na kraju zločina, 4. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 116. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 53. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 188. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 82. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Dvojčka, ameriški film
22.00	Popolni četrtci: Seks v mestu, 6. sezona, 18. del ameriške nanizanke
22.40	Alias, 2. sezona, 18. del ameriške nanizanke
23.35	XXL premiere
23.40	Zahodno krilo, 5. sezona, 17. del am. naniz.
0.35	Vse za službo, ameriški film
2.20	24UR, ponovitev
3.20	Nočna panorama

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Božično presenečenje, risanka
09.20	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Slonček Benjamin, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 344. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 42. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 35. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Supernova MTS, ponovitev
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 345. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 43. del mehiške telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 24. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnostni šov
21.15	Mušketir, nemška romantična drama, 2001
23.10	To sem jaz, resničnostni šov
00.10	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Razstava evropskih jaslic
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	SVETI VEČER
17.30	Z otroki pri jaslicah
19.45	Nagovor škofa dr. Jožefa Smeja
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Svetonočni program
21.00	Božična zgodba (Zorko Simčič)
24.00	Polnočnica (Lj. Stolnica, nadškof Urban)
01.30	Božična glasba

SOBOTA

05.00	Danes je božič
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Nagovor škofa dr. Jožefa Smeja
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.00	Prenos sv. maše (kapela Kliničnega centra)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Slovenec' Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost: Mojca Senčar
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan

20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Nagovor škofa dr. Jožefa Smeja
21.15	Božična zgodba (Zorko Simčič)
	Ponovitve:
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec' Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R. O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz zalozbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O slostvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo

18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi
	2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev

08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Ko se je že zdelo, da so se naše rokmetašice končno otresle kompleksa manjvrednosti, so nam še enkrat postregle z grenkim medom. Najprej so nas dvignile z zmago nad očitno uspavanimi Rusinjami, in ko smo že mislili, da se bo nadaljevala zgodba iz klubske konkurence, je prišlo do znamenitih zatemnitev, kakršnih smo vajeni tudi pri naših fantih.

Strah pred zmago

Najbolj zanimivo pri vsem, da se nam takšne reči dogajajo samo na reprezentančni ravni, ko pa ta dekleta oblečejo klubске majice, se z njimi ne morejo kosati niti zloglasne Skandinavke, ki so ostale na vrhu Evrope tudi po zadnjem prvenstvu. Po tistem, kar smo videli v finalu, pa naše ne zaostajajo le v psihološkem smislu, ampak tudi v tehničnem in taktičnem pogledu. Seveda ta razlika ne bi bila tako izrazita, če ne bi bilo izjemne hitrosti, s katero kombinirajo v napadu. Enako velja za obrambo, ki je veliko bolj gibljiva in vztrajna, zaradi česar so pomanjkljivosti nasprotnic še toliko izrazitejše. Seveda je posledica vsega tega tudi lažje delo za vratarke, ki so bile doslej boleča točka naše reprezentance. Tokrat so bile prav vratarke tiste, ki so nas držale v igri, a so zato zatajile zunanje igralko, med njimi vse najbolj izkušene, tiste torej, ki bi morale skrbeti za psihološko stabilnost. Seveda to še ne pomeni, da so one krive, prej bi lahko rekli, da je krivda v kolektivu, ki ne more najti ravnotežja med hotenji in zmožnostmi. Prva očitno ne dohajajo drugih, zato prihaja do velikih nihanj, predvsem v končnicah, ko je treba pokazati skupek obojih. Pri rokometu kot tudi pri drugih kolektivnih športih z žogo je individualnost podrejena kolektivnemu duhu, s katerim se na koncu dobivajo velike tekme.

Vsa velika moštva so se odlikovala z izjemno moštveno kemijo, brez katere ni mogoče zlomiti nasprotnikov. Žal so se naša dekleta zlomila sama, pod lastnim bremenom, kar je še posebej zoprno. Občutek, da si nečemu blizu, a do tja ne moreš, je lahko res moreč. Spominte nenehno opozarja na možnost, da ti lahko spodleti, in ko pride čas odločitve, spoznaš, da si veliko bolj ranljiv, kot je to dovoljeno. Najhuje je, ko tvojo slabost opazijo nasprotniki, ki so ravno tako pripravljeni na uničenje. Predvsem v tesnih tekmah zmaga tisti, ki ga je manj strah. Tako se ponavadi dogaja, da favoriti na koncu res zmagajo.

Dober primer je povratna tekma med Laškim in Sigetom,

Vsa velika moštva so se odlikovala z izjemno moštveno kemijo, brez katere ni mogoče zlomiti nasprotnikov.

Žal so se naša dekleta zlomila sama, pod lastnim bremenom, kar je še posebej zoprno.

ko so Madžari že zlomili evropske prvake, a so se na koncu ustrašili lastnih možnosti. Naši prvaki so zdaj tisti, ki se jih drugi bojijo. Tudi če so v izgubljenem položaju, imajo Celjani še vedno kredit iz preteklosti. Žal so naša moštva zelo redko v tako superiornem položaju, zato tudi nismo navajeni na psihološko nadvlado. Morda je pri ženskah še toliko težje, saj so v trenutkih nemoči videti precej bolj izgubljene kot njihovi moški kolegi. Ko se začne barka enkrat potapljati, jo je ve-

liko težje reševati z individualnimi vložki, saj je pri ženskah veliko težje igrati na moč in predrznost. Naj bo kolektivni duh še tako pomemben, nazadnje mora vsak sam zadeti ali ubraniti.

Seveda pa obstajajo tudi tekme, na katerih ni primarno zadet in zmagati. Še posebej če igrata Juventus in Milan, glavna pretendenta za naslov prvaka v italijanski Serie A. Tako dolgotrajne bitke, kot sta jo minuli konec tedna uprizorila velikana italijanskega nogometa, že dolgo nismo videli. Verjetno od njuneega zadnjega srečanja ne. Stara dama je igrala na neodločeno in tako je na koncu tudi bilo. Čeprav je bil Milan veliko nevarnejši, mu ni uspelo prebiti zadnje vrste torinskega moštva.

Truda ni manjkalo, a z mislimi v obrambi je bilo težko odigrati sproščeno v napadu. Zanimivo je, da so črno-beli samo enkrat ustrelili v vrata Milana. V takšnem srečanju so lahko uživali le največji poznavalci nogometa, vsi drugi pa so se verjetno počutili opeharjene. Kdor je verjel, da bi se lahko takšna tekma končala kako drugače, kot se je, pač nima veliko pojma ali pa je neozdravljivo naiven. S tem nočem reči, da spadam med poznavalce, prej med nepopravljive optimiste.

Smučarska sezona 2004/05 je odobna v teku. Skoraj petmesečno tekmovanje je že oddelalo prvo stran oziroma prvo petino letošnje še nenapisane knjige. Kljub nedokončani stvaritvi pa vanjo že lahko z zlatimi črkami vpišemo Hrvatico Janico Kostelić in Američana Bodeja Millerja.

Janica Kostelić se je nadvse uspešno vrnila po enoletni odsotnosti z belih poljan in je že na prvem slalomu sezone v Aspnu požela "nepričakovano" (tako Janica) zmago. Pri

Smučarski valček

svojih 23 letih je znova športno-medicinski fenomen izpod rok očeta Anteja, ki mu je uspelo pripeljati svetovni pokal tudi na domače Sljeme. Številne poškodbe in tegobe (najrazličnejši operativni posegi na kolenih, ščitnici...) ter poznejše vrnitve so jo kljub mladosti napravile mladodane veteranko in prekaljeno perfekcionistko z do potankosti izpiljeno tehniko "smučanja kot po tirnicah". Le-ta jo je v slalomu popeljala že na tretje mesto vseh časov s 17 zmagami (skupno jih ima 20), takoj za Švicarkama Vreni Schneider in Eriko Hess. Janica znova smuča igraje in zdi se, da ima (tudi v tej sezoni) še nickoliko rezerve. Ta čas je v slalomu pred njo le Finka Tanja Poutiainen, medtem ko se kraljica lanske sezone Švedinja Anja Pärson brzkone načrtno pripravlja za dvig forme tik pred svetovnim prvenstvom, ki bo od 29. januarja do 13. februarja v italijanskem Bormiu in Santi Caterini. A kot pravi Janica: "Sezona je še zelo dolga in tudi padci forme bodo neizbežni!"

Stem misli predvsem na Finko, ki bi ji ob krhanju forme kaj lahko prevzela slalomski primat. V preostalih disciplinah pa vendarle lahko pričakujemo postopno in srdito obleganje najvišjih položajev s strani avstrijske falange. Le-ta že nekaj časa ni več tako suverena, kot je bila, a s po-

močjo smučark, kot so Götschlova, Dorfmeisterova, Meissnitzerjeva, vselej nabere dovolj vsestranskih zbiralk najzajetnejših točkovnih nagrad. V tehničnih disciplinah jih rešujejo najmlajše (Hospova, Schildova, Görglova), ki so tista avstrijska deviza, zaradi katerih bodo Avstrijke brzkone večne zmagovalke pokala narodov (ekipnega seštevka točk).

Bode proti Avstrijcem

Avstrijskim smučarkam in smučarjem so vselej na voljo najpopolnejše razmere za trening in strokovno obdelavo dosežkov. Tudi narav-

tem ko sta denimo Stephan Eberharter in Hermann Maier kraljevala na prototipih, so se morali preostali udeleženci zadovoljiti z drugorazrednimi Atomicovimi drobtinicami. Poslovodja Atomica Austrie dr. Michael Schineis pa je naposled le odprl Atomicova vrata na stežaj. Avstrijci so le srepo pogledovali proti tekmečem, ki so si z nasmeskom olajšanja natikali do tedaj za druge nedotakljive "prototipe". Med njimi tudi Bode Miller, ki je moral nemudoma začeti poslušati avstrijske očitke, češ da se vozi na smučeh lanskega skupnega zmagovalca svetovnega pokala Eberhar-

terja (slednji je pred letošnjo sezono sklenil svojo športno pot). Avstrijski nacionalni ponos sedaj hočeš nočeš postaja Millerjev zmagoviti konj. Na drugem letošnjem slalomu v Sestrieru se je namreč Američan z zlata vrednimi "dilcami" vpisal med legendarne. Bode Miller od tedaj ni le član ekskluzivnega kluba petih smučarskih tekmovalcev, ki jim je uspelo zmagati v vseh štirih disciplinah, temveč je v drugem poskusu izenačil doslej edinstveni dosežek Marca Girardellija iz zime 1988/89, ko je v vseh štirih disciplinah zmagal v isti sezoni.

Millerjeva era

Na slalomski progi, imenovani po Giovanniju Albertu Agnelliju, katerega premožna in mecenska družina je leta 1932 pravzaprav ustvarila in razvila mondeno središče Sestriere, je Bode Miller za 1,27 sekunde znova deklasiral konkurenco. Pri 27 letih je tudi praktično zašel v svojo ero, ki se je pravzaprav začela že v zimi 1997/98, ko je osvojil prvih 27 veleslalomskih točk. Tedaj so ga poznavalci ocenili kot osvežitev, saj je s svojim na videz nerodnim, a hkrati akrobatskim smučarskim pristopom s sočasno "carving" revolucijo vnesel zametek spremembe smučarskega sloga vožnje. Postopoma se je osebnostno in tudi smučarsko razvil (umiril) in slednjič do po-

Mladi slovenski smučarski val, ki se nezadržno vali in spodjeda ...

na danost njihovih alpskih pobočij je takšna, da bi bilo že skorajda sramotno ne izrabiti jih v celoti. Tudi avstrijski ponos izdelovanja smučarskega materiala Atomic je vselej pikolovsko spremljal razvoj smučarije in zaglagal avstrijski smučarski "pool" z vrhunskimi izdelki brez primere. Med-

Tina Maze: s tretjim mestom superveleslaloma v Altenmarktu je napovedala preboj tudi v tej disciplini.

polnosti izpopolnil svoj smučarski izraz, ki v nobenem trenutku oziroma zavoju nikogar ne pušča ravnodušnega ter vseskozi sledi glavnemu parametru uspešnosti smučanja: visoki povprečni hitrosti. Teorija namreč pravi, da je tisti del zavoja, kjer smučar močno spreminja smer, ponavadi zaviralen, tisti del, kjer smučič tečejo pod manjšimi obremenitvami, pa smučar ponavadi povečuje svojo hitrost. Bode Miller ta čas glede na svojo smučarsko tehniko v tehničnih disciplinah razvija najvišjo povprečno hitrost med vsemi, hkrati pa najbolje izrablja tehnične lastnosti sodobnih smuč (poudarjenega stranskega loka). Njegov gornji del je izjemno miren, z ekstremnimi nagibi spodnjega dela pri zavojih pa svojo izjemno veleslalomsko tehniko lahko izrabi tudi v slalomsko. Pri t. i. valčku uniči tudi po nekaj smučič na sezono. Po študiji z naslovom Biomehanika veleslalomskega zavoja naj bi imel Miller kar 1,5 m/s večjo hitrost ob končanju zavoja, kot pa jo ima denimo prav tako izjemni Tirolec Benjamin Raich. Millerju pa izvrstna tehnična podkovanost ob najboljšem smučarskem materialu omogoča tudi enakovreden (kar v prevodu pomeni zmagovit) boj v hitrih disciplinah. Veliki kristalni globus se mu lahko izmakne le ob nenadejani poškodbi.

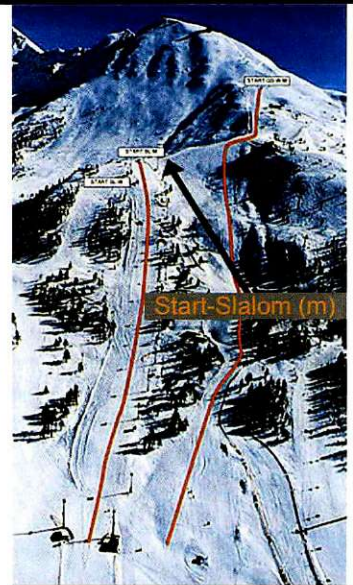

Bode Miller in Benjamin Raich med smučanjem: vstopno hitrost v zavoj imata oba 18 m/s. Pri Millerju ostaja hitrost v zavoju dolgo časa konstantna, kasneje celo nekoliko naraste nad kolicnikom, potem pade; pri Raichu hitrost skozi ves zavoj pada in je ob končanju zavoja 1,5 m/s manjša kot pri Millerju.

Posnemati le najboljše

Era Bodeja Millerja se kaže tudi v posnemanju njegove nenadkriljive tehnike. Preostanek ameriške reprezentance v tehničnih disciplinah je pravzaprav njegova kopija. A to ni nič slabega – posnemati je treba vendarle najboljše – saj so še boljši rezultati Rothrocka, Ligetyja, Marshalla, Cochranu namreč že na vidiku. In kdaj bodo tudi v naši reprezentanci končno začeli posnemati najboljše in krivuljo zavijali navzgor? Začetek Millerjeve ere je namreč sočasno pomenil tudi stagnacijo slovenskega smučanja. Vmes se je sicer pripetila še sanjska slalomsko sezona 1999/2000 (skupna zmaga Pretnarjeve in Vrhovnikovo tretje mesto) in smučarsko rojstvo Korošice Tine Maze, ki bo ob paradnemu veleslalomu bržkone na svojo stran zakupila še superveleslalom. "Valček" pa

bodo tudi druge in drugi morali kaj kmalu agresivneje in požrtvovalneje zaplesati. Vse prevečkrat namreč slišimo o izjemnem smučanju na treningih, na tekmah pa konjenica že v startni hišici skloni glavo. Starejši tekmovalci se radi pritožujejo nad nenakimi vadbenimi pogoji, moderno preparacijo (balken), psihološki mi zavorami, izgovarjanje pa sklenejo: Mlajši, z visokimi startnimi številkami, se dobesedno mečejo v globel! Očitno je napočil čas, ko se bodo morali vsi dobesedno vreči in zatem brezkompromisno udrihati po kolih. Kdor k tovrstnemu početju ni pripravljen pristopiti, nima v svetovnem vrhu prav nikakršnih možnosti. Kljub vsemu pa je treba starejše, bolj izkušene obdržati ob mlademu valu in se zgledovati po norveški reprezentanci. Le-ta je prav tako dokaj maloštevilčna in izjemno izku-

Mondeno visokogorsko središče Sestriere je ustanovila in razvila družina Agnelli. Na progi, ki se imenuje po Giovanniju Albertu Agnelliju, bo tudi olimpijski slalom leta 2006.

šena pa tudi uspešna! Ob Kjusju, Aamodtu, Stiansenu in drugih se namreč vsako sezono razvije v vrhunškega tekmovalca kak nov mladec, ki se kot Aksel Lund Svindal meče v globel. Pri slovenski moški reprezentanci bi bil takšen model kot naročen, medtem ko bi ga bilo pri ženski nemogoče posnemati. Morebitne učiteljice so se namreč predčasno poslovile, najmlajše, ki nezadržno prihajajo, pa bodo morale prestati težavno obdobje samoučenja. Drevovi, Kobalovi, Rabičevi, Robnikovi in drugim pa vseeno napovedujemo lepo prihodnost! Lovro Kastelic

na kratko

MANKOČ ŽE PETIČ ZAPORED NEPREMAGLJIV

Slovenski plavalec Peter Mankoč ostaja že peto leto zapored kralj discipline na 100 m mešano. S časom 53,05 je na evropskem prvenstvu v kratkih bazenih na Dunaju osvojil naslov evropskega prvaka v tej disciplini. Zmaga je toliko večja, ker jo je Mankoč dosegel kljub bolečinam v hrbtu, svoj dosežek pa je po zmagi komentiral ta-

kole: "Tekma je bila ena najtežjih doslej, saj sem bil v vlogi favorita. Vedel sem, da si večje napake ne morem privoščiti. Zaradi poškodbe sem bil nekoliko slabši pod vodo, pa tudi na koncu me je malo zmanjkovalo, ker sem bil preprosto pretrd."

CELJSKA ZGODOVINA SE PONAVLJA

Potem ko so se rokometiši Celja Pivovarne Laško po dveh razburljivih tekmah z madžarskim Pick Szegeodom uvrstili v nadaljevanje evropskega superpokala, je znan tudi že njihov nasprotnik v četrtfinalu. To bo nemški Lemgo, ki so ga Celjani premagali že lani, in to prav tako v četrtfinalu. Celjani z izbiro tekmeča, ki ga je določil žreb, niso ne razočarani ne zadovoljni. Kot pravijo, so vse

Celje v četrtfinalu znova čaka Lemgo.

ekipe, ki so se uvrstile v nadaljevanje tekmovanja, zelo izenačene, zato je skoraj povsem vseeno, s katero igrajo. Tekmi z nemško ekipo bosta, čeprav so Celjani Nemce lani že premagali, zelo težki, saj so v njej sama zvezdniška imena, na primer Zerbe, Schwarzer, Kehrmann, Stephan, Bauer in drugi velikani nemškega rokometu. Tako lahko le upamo, da se bo zgodovina tudi tokrat ponovila.

POMAGALI SI BODO S POSNETKI

Predsednik italijanske nogometne zveze (FIGC) Franco Carraro je Mednarodni nogometni zvezi (FIFA) in Evropski nogometni zvezi (UEFA) pred kratkim vnovič predlagal, naj na tekmah sodnikom ob spornih situacijah dovoli uporabo televizijskih posnetkov. Carraro naj bi se bil za omenjeni korak odločil po dvomljivih sodniških odločitvi na tekmah Serie A med Bologno in Juventusom, ko je glavni sodnik za Juventus dosodil prosti strel, iz katerega je ta potem zadel za končni izid 1:0. Predsednik UEFA Lenart Johansson je Carraru že obljubil, da bodo tej temi namenili pozornost na sredinem sestanku, prav tako pa naj bi se uvedbi posnetkov kmalu posvetili tudi pri FIFA.

Mankoč ostaja nesporni kralj svoje discipline.

Božične pesmi

V tokratni popkulturi vam ponujamo sveženj božičnih pesmi različnih izvajalcev. Morda boste med njimi našli tistega, ki bo v teh prazničnih dneh našel svoje mesto v vašem domu. Pa prijetne božične ritme ...

“Počitniški” album Whitney Houston

Verjetno bi težko našli primernejšo pevko za čustveno odpete božične skladbe, ki kar same kličejo po izrazitem in občutenem vokalu, kot je Whitney Houston. Pričujoča plošča je njen zadnji studijski projekt, pa vendarle kar kliče po novih pesmih, saj je njena tokratna izpoved tako pristna, prvinska in unikatna, da si lahko samo želimo, da se Whitney čimprej

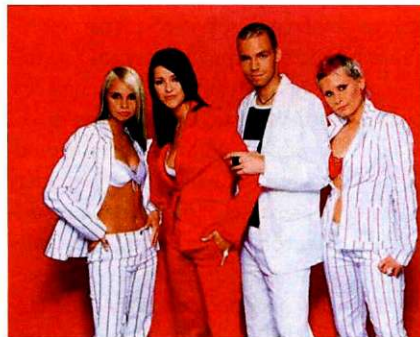

zapre v studio in posname novo ploščo. Tudi izbor pesmi na cedehu je odličan, produkcija pa nezmotljiva.

Božič z Bepop

Tokrat vam pošiljamo pravo decembrsko praznično darilce ... Skupina Bepop je namreč pripravila album, ki ga bodo veseli vsi, ki so romantično in praznično razpoloženi – in kdo ni tak? Na njem so združili nekaj najlepših božičnih in novoletnih prazničnih pesmi, skupaj devet skladb: naslovna Božič je in božična priredba njihove lanske uspešnice Ni še čas, čisto nova in sveža izpod peresa Simona Megliča in producenta Raaya, legendarni Na božično noč in Bela snežinka, Sveta noč, v kateri se jim je pridružila flavtistka Anja Burnik, ne manjka Jingle Bells z odlično zasedbo Invite, ki so pesmi

dodali harmoničnost, Sveta noč z izjemnim tenoristom Matjažem Robavsom, Glej, zvezdice božje z narod-

no zabavno skupino Slapovi in še posebej zanimivo sodelovanje z Alfijem Nipičem v skladbi, ki je skoraj obvezna za silvestrski večer – Silvestrski poljub. Del skladb s tega albuma se že vrta na večini radijskih postaj.

Osem dni božiča

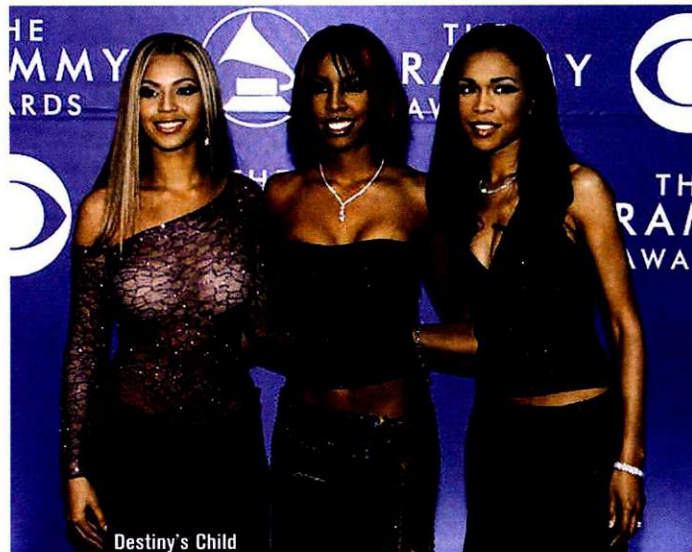
Tako kot mnogi glasbeniki oz. izvajalci so se tudi Destiny's Child na začetku svoje kariere odočile posneti božični album. Pa vendarle pričujoča plošča ni bila “samo” komercialna poteza, kajti čas je kmalu pokazal, kako brezčasovna je interpretacija teh treh mladenk. Lahko re-

čemo, da njihove vokalne sposobnosti ob tradicionalno svečanem in prazničnem repertoarju, ki zajema

mnoge cerkvene pesmi, pridejo še posebej do izraza. Poleg tega, da večino pesmi odpojejo skupaj, pa vendarle najbolj izstopajo solistično odpete Silent Night (Beyonce), Do You Hear What I Hear (Kelly) in O Holly Night (Michelle), kar se je tudi kasneje izkazalo za eno izmed poti v njihovih glasbenih karierah, saj so vse tri poleg skupinskega dela izdale tudi odlične samostojne projekte.

Snežinke

Božični CD Toni Braxton Snowflakes je posebnost med tovrstnimi izdajami, saj se načrtno izogiba božičnim standardom in klasiki ter želi božično ozračje prikazati na veliko bolj “braxtonovski” kot tradicionalno praznični način. Toni se preizkuša v nežnejših džežovskih vodah, kar ji z njenim sofisticiranim in globokim vokalom izredno lepo uspeva. Poleg nekaterih znanih je

Destiny's Child

na plošči tudi sedem novih pesmi, med njimi razpoloženska Christmas in Jamaica s Shaggyjem v stranski vlogi. Pred vami so vroče glasbene snežinke za predbožični čas!

Božič z Babyfaceom

Ob poslušanju božičnega izdelka lastnika enega najlepših sodobnih soulovskih vokalov boste mnogi presenečeni, kajti Babyface tokrat ne ponuja “le” enkratnih R&B užitkov vsem, ki imate radi omenjeni žanr, pač pa bo očaral tudi vse druge, še posebej ljubitelje džeza. Babyface je spet dokazal, kako raznolik interpret je, poleg tega pa so tudi spremljajoči glasbeniki izvajalsko nadpovprečni,

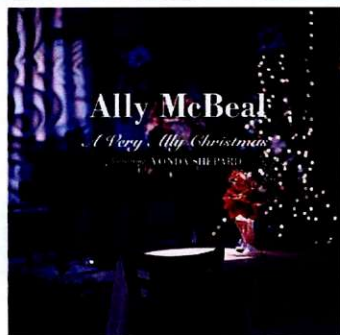

zvok na plošči pa preprosto veličasten. Čeprav ga mnogi poznate tudi kot odličnega avtorja, nam je tokrat jasno, da avtorsko ne moremo pričako-

vati kakšnih večjih presenečenj. Presenetljivo domiselni in drugačni od že slišanih različic pa so aranžmaji nekaterih pesmi (med najizrazitejšimi trenutki na plošči je vsekakor džezovska izvedba pesmi Rudolph The Red Nosed Reindeer). Največje bogastvo njegovega prazničnega projekta je izvajalsko-izpovedna moč, s katero bo božič obogatil na prav poseben način.

A very Ally Christmas

Nanizanka o prigradah nenavadne pravnice Ally McBeal je tudi pri nas kar nekaj časa kraljevala na domačih zaslonih, in ker je Vonda Shepard (dežurna "barska" pevka serije) izdala že tri cedeje na omenjeno temo, zakaj potem ne bi še božične. De-

jansko gre za gostovanja vseh glavnih protagonistov serije (Robert Downey Jr., Calista Flockhart, Lisa Nicole Carson, Jane Krakowski) z odlično pevko Macy Gray ob neumornem klavirju Vonde Shepard, ki je tudi tokrat rdeča nit celotnega izdelka. Pesmi so primerno aranžirane, tako da sledijo duhu prigrad in prijetljajev glavnih akterjev nanizanke.

horoskop

Kozorog (21. december – 19. januar)

Končno, končno, končno! Dolgo ste čakali na priznanje in ga končno dobili. In kako se obnašati, da bo vse potekalo, kot je treba? Bodite skromni in pošteni. Predvsem pa računajte s tem, da morate še naprej ostati ustvarjalni.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Malo discipline ne bo škodilo nikomur. Nobenih neumnih pravil, seveda, samo dober dogovor. Bodite zbrani in mirni. To vam bo največ prineslo. Imeli boste veliko priložnosti pokazati, kaj ste v resnici in kako vam gre.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Imate prijatelje na položajih, zato si lahko privoščite tudi kaj, česar si drugi ne morejo. Raje pa tega privilegija ne izkoriščajte preveč, utegne vam škoditi. Ne delajte nič takega, kar bi lahko ogrozilo vaš status. Več pozornosti vašemu partnerju!

Oven (21. marec – 20. april)

Ste take vrste človek, ki ve, kaj hoče. In tudi veste, kako dobiti stvari. V ponedeljek boste zagrabili nekaj, za kar ste prepričani, da vam pripada, v sredo pa morate ohraniti malo skromnosti. V nedeljo boste počeli nekaj pionirskega in velikega.

Bik (21. April – 21. maj)

Ste človek z nogami na realnih tleh. Veste, kam greste, in opazili ste, da ste nehote središče, okoli katerega se vrtili precej ljudi. Zadovoljni ste, da se vam stvari tako posrečijo; ne dovolite, da bi vam nevoščljivost vzela pogum.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Na začetku tedna se vam bo v glavi porajalo veliko vprašanj. Od tega, zakaj so vsi tako zahtevni do vas, do drugega, zakaj ste tako popustljivi do vseh. H komu se lahko obrnete – k nekemu, ki ga sicer ne poznate najbolj dobro, vendar je zanesljiv.

Rak (22. junij – 21. julij)

Ni treba, da ste ves čas v središču zabave. Če se sredi tedna ne boste počutili, da bi sploh stopili iz hiše, pa ostanite ves dan v postelji. Toda naslednjega dne vas bo spet klicala dolžnost. Vendar se boste zabavali na vso moč.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Še naprej zaupajte in vam bo dano vse, za kar prosite. Ste odlični poslušalec in ste nenehoma presenečeni nad tem, česa vse še ne veste. Delate dobre stvari in ste dober človek. Ne dovolite, da bi bili cinični do vas.

Devica (22. avgust – 21. september)

V začetku tedna se bo močno čutila romantika v zraku. Izbira in nakupovanje daril za praznike vas zelo napljuje in osrečuje. Bodite prepričani, da bo novo leto lepo in dobro. Takšnega zaželite tudi drugim.

Tehtnica (22. September – 22. oktober)

Na nekoga boste močno jezni in vam ne bo vseeno, kaj se bo zgodilo. Toda premislite dobro, da ne bo poravnava v vašo škodo. Sreda in četrtek bosta polna romantike in zabave. Pomembno pa je tudi premisliti, kako boste ravnali naprej.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Doživeli boste nekaj stresnih trenutkov, verjetno zaradi določene finančne transakcije – lahko da se bo to dogajalo v banki ali pa tudi v trgovini. Ne zamudite priložnosti, ki se vam ponuja – nekdo bi rad bil v soboto zvečer samo z vami.

Strelec (22. november – 20. december)

Zelo direktni ste in veliko veste o glasbi in umetnosti. Ste natančno tak človek, ki ga imajo ljudje radi za najboljšega prijatelja. Toda kdo je idealni najboljši prijatelj? Posebej v sredo se ne zadržujte pri pogovoru z neznancem.

ELEKTROPROM

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

www.radiodur.si

RadioDur

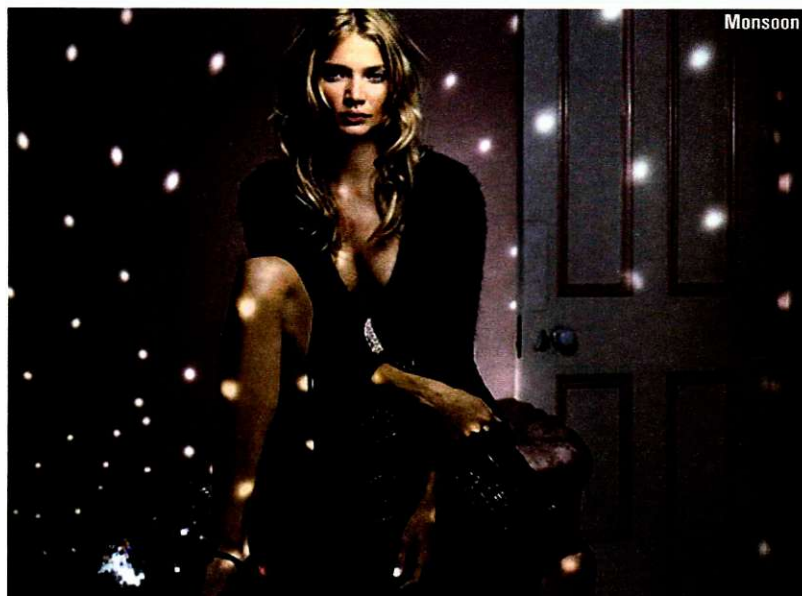
Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Odete v bleščice

December je mesec številnih zabav, slavnostnih večerov in prazničnih kosil, ki se končajo z odšetevanjem minut do novega leta. V prazničnem ozračju in okolju je slavnostni videz nepogrešljiv!

Modna zgodba prazničnih dni se nikakor ne more izogniti klasični črni barvi. Letos je klasično preveč klasično, zato se je črna barva ustalila samo na hlačah. Zraven pazljivo izberite nakit in dolg svilen šal, ki je letos poleg globokih dekoltejev in golih rok obveza. Vse to verjetno lahko najdete s svoji omari, privoščite si le nov top in še kakšno malenkost, ki bo vaš videz povezala z aktualnimi trendi. Če se ne morete odreči črni barvi, jo okrasite z bleščicami in pokažite čim več kože. Drugače pa je paleta modni barv velika. Najdrznejše bodo izbrale rdečo ali rumeno. Malo bolj umirjene izbirajte med vijolično, oranžno, zlato, belo, roza in zeleno. Slovensna oblačila so še vedno krojena iz svetlikajočih se tkanin, kot so saten ali brokat, svila, razkošna čipka. Protiutež najdemo v bleščicah ali svetlečih se kamenčkih, ki krajšijo prozorne ali malo bolj grobe

tkanine. Če ste se odločile kupiti nekaj novega, si privoščite preprosto in retro koktejl obleko, ki jo boste lahko oblekle tudi kdaj pozneje.

Letošnja slavnostna obutev zapoveduje sandale z vrtoglavo peto ali elegantne salonarje, katerih sprednji del je ljubko zaobljen.

Praznični make up

Najpomembnejša za lep in predvsem obstojen make up je zdrava in čista koža. Kožo spočijte, očistite in ji privoščite izredno hranilno podlago. Nato nanesite pripravek, ki naredi tanek film med kožo in pudrom, saj bo tako make up ostal do naslednjega dne. Najbolje je, da izberete takšnega, ki hkrati deluje kot

blag lifting in vsebuje zlata zrnca. Pozorne morate biti tudi pri izbiri pudra, saj sta odtenka rumene in oker barve primerna za pomlad in

poletje. Nesporni kraljici prazničnega make upa sta srebrna in zlata, veliko je tudi rdeče ter barve fuksije in ciklame na ustnicah. Slednje velja poudariti predvsem takrat, ko imate utrujene oči ali podočnjake, saj lepo in vpadljivo naličene ustnice preusmerijo pozornost. Vaš končni videz naj bo čim bolj naraven ali pa poudarite le eno: oči ali ustnice in nikakor obojega. S katero možnostjo se boste poigrale, ostaja vaša izbira, pazite le, da se bo vaš letoletni make up skladal s pričesko – nakodrani in spuščeni ali gladko speti lasje – in oblačili. Naj bo navdih pri izboril oblačil in nakita prvi korak na poti v nepozabno praznovanje in pričakovanje prihajajočega leta. **Monika Maljevič**

50 let
Štajerski val

RADIO ŠTAJERSKI VAL D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
ASKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 877 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

 KNJIŽNI KLUB SAMOROG Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50% telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	MESTO V STAREM EGIPTU	SEVERNO-ATLANTSKI PAKT	VRSTA MINERALA (IZ ČRK TIRI)	VRSTA RASTLINE (IZ ČRK NIČLA)	REKA VZHODNO OD KASP. JEZERA
								ŽENSKO IME						
								IZDELOVALEC OMAR						
								MESTO V SREDNJI ITALIJI						
								PISEC LJUBEŽENSKIH PESMI						
								NICK NOLTE			ŽENSKO IME	4. IN 19. ČRKA		
								SOKRATOV TOŽNIK						
												GLEDALIŠKA IGRA BREZ BESED	PREBIVALKE IRŠKE	DENARNA ENOTA V IRANU
DI MONKRAČIJA	FRANCOSKI PISATELJ (LOUIS)	SPRAVLJANJE NA OŠTER PREDMET	NERESNIČNO PRIPOVEDOVANJE	ONDREJ NEPELA	ORGAN ZA VOHANJE IN DIHANJE	KRAJ PRI DOMZALAH	MESTO V RUSIJI KRAJ PRI LJUBLJANI							
ITALJANSKI REŽISER (MICHELANGELO)											POKRAJINA V GRČIJI			
SLOVENSKI IGRALEC (PAVLE)											POLOPICA Z MADA-GASKARJA			
GRŠKA BOGINJA NESREČE				TELOVADNA PRVINA ANTON AŠKERC							ENICA GLAVNA ODVODNICA			
EGIPTOVSKO MESTO OB NILU					NEON GERMANSKA BOGINJA USODE			SLOVENSKI SLIKAR IN GRAFIK (SAŠA)						
PRAOČE BOGOV (IZ ČRK AONKE)						LJUBIMEC NIMFE GALATEJE, ACIS	BELOGLAVA OPICA	PTIČ VRANKA, GLADKO-ROŽEC				KOS LEŠA, KI SE KAM ZABIJE	BEOTIJCI, AONCI	
REKA NA SEVERU TAJSKE				FR. TEROR. ORGANIZ. EST. PEVEC (GEORGIJ)				MADŽARSKO ŽENSKO IME						
DI MONKRAČIJA	PTICA ALK UROŠ ŠERBEC							NIKOLA TESLA			GLINA, ILOVICA STANE SEVER			
ČLOVEK BREZ SVOBODE BIVANJA								OKRASNI GRM Z DIŠEČIMI CVETI						
PRISLOV			GERMANSKO PLEME					POVPREČJE KRIŽANKE: 4,72 ČRKE			SANKE			

rešitev prejšnje križanke

DALILA, OBADAR, LOŽANI, ER, ZA, NTIMA, JIVE, OPOZORITEV, RP, NASELITEV, KOŠ, ELIN, MATRIKULA, KEL, IHTA, JH, SNEG, SPETKA, ŠTIRICA, ORION, PIČA, IL, LB, IČA, ANATEMA, JINNAH, SAROYAN, EJRENE

nagrajenci 50. številke

- 1. nagrada: TONE BRODARIČ,** Škrilje 1, 8332 Gradac
- 2. nagrada: JONI JAKŠA,** Roška c. 3, 8333 Gradac
- 3. nagrada: MARICA GARTNER,** Rudno 25, 4228 Železniki

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 30. 12. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
 s pripisom "Nagrada križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **20. 12. 1820** so ljubljanski trgovci ustanovili Drugo avstrijsko hranilnico, ki se je kasneje preimenovala v Ljubljansko hranilnico, nato v Ilirsko in končno v Kranjsko hranilnico.
- **20. 12. 1861** se je v Ljubljani rodila slovenska slikarka realistične smeri Ivana Kobilca.
- **21. 12. 1781** je Jožef II. izdal patent o verski strpnosti. Z njim so dobili svobodo vere protestanti, kalvinisti in pravoslavni, kasneje pa tudi Judi.
- **21. 12. 1873** se je v Šentjurju pri Celju rodil slovenski skladatelj Josip Ipavec, avtor prvega slovenskega baleta Možiček.
- **22. 12. 1600** je začela v Ljubljani z delom verska komisija, ki jo je za preganjanje protestantov kot vnet katoličan ustanovil nadvojvoda Ferdinand.
- **22. 12. 1858** se je rodil italijanski operni skladatelj Giacomo Puccini.
- **22. 12. 1892** se je v Puli rodil slovenski raketni inženir Herman Potočnik - Noordung.
- **23. 12. 1991** je slovenski parlament sprejel prvo ustavo samostojne Slovenije.
- **24. 12. 1818** se je rodil angleški fizik James Prescott Joule.
- **24. 12. 1829** se je v Šentjurju pri Celju rodil Benjamin Ipavec, član slovite družine zdravnikov in skladateljev.
- **24. 12. 1865** je nastala v ZDA ena najbolj krutih organizacij Ku Klux Klan.
- **24. 12. 1927** je tržaška Borba objavila geslo TIGR: "Naš ideal je: Svoboda, naše sredstvo je: Borba." TIGR se je bojeval proti raznarodovanju manjšine in se zavzemal za njeno pridružitvev Jugoslaviji.
- **25. 12. 1642** se je rodil britanski fizik, matematik in astronom Isaac Newton. Ko ga je neka gospa vprašala: "Gospod Newton, kaj pa vi mislite o neumrljivosti duše?" ji je znanstvenik odgovoril: "Gospa, o tem bi težko kaj rekel, sem namreč eksperimentalni mislec."
- **25. 12. 1877** se je na Dobrovi pri Ljubljani rodil slovenski skladatelj, dirigent in glasbeni pisec Emil Adamič.
- **26. 12. 1883** se je rodil slikar pariškega Montmartra Maurice Utrillo. Ko je prodajalec umetnin Utrillovi vdovi dejal, da kroži po ZDA okoli 300 ponaredkov slikarjevih del, je ogorčena vdova vprašala, zakaj ponarejanja ne prepovedo tako, kot so prepovedali uživanje alkohola. Trgovec je pojasnil: "Če bi to naredili, bi ne bilo 300, ampak najmanj 3.000 ponaredkov."
- **26. 12. 1990** so uradno razglasili izide plebiscita o neodvisnosti Slovenije, ki je bil tri dni prej. Zato ta dan praznujemo kot dan samostojnosti. Udeležba na plebiscitu je bila 93,2-odstotna. Za neodvisnost je glasovalo 88,2-odstotka vseh volivcev.

pogled nazaj

(od 20. 12. do 27. 12.)

Štefan Modrinjak

Mnogi menijo, da je bil Štefan Modrinjak najbolj nadarjen slovenski pesnik pred Prešernom. Rodil se je **23. decembra 1774** v Središču. Gimnazijo je obiskoval v Varaždinu. Leta 1800 je bil posvečen v duhovnika, nato pa je kaplanoval v Sv. Miklavžu, Veliki Nedelji in Ormožu. Leta 1806 je postal župnik v Sv. Tomažu, 1814 pa v Sv. Miklavžu, kjer je 8. oktobra 1827 umrl. Med slovenskimi pesniki je bil Modrinjak eden najbolj tragičnih. V Elegiji je zapisal: "Bog je meni dal čutljivost, / on je stvarnik mojih želj, / Pavel veli, da ljubljivost / ne bi zadržati smel."

Imena, ki jih Modrinjak evocira v svojih stihih (Petrarca in Lavra, Abelard in Heloiza, ne manjka pa niti Hildebrand oziroma papež Gregor VII. s svojimi srčnimi težavami), opozarjajo, da gre za duhovno ambicioznega ustvarjalca, na katerega je moralo ozračje podeželskih župnij delovati dobesedno ubijajoče.

Ker je Modrinjak med stanovskimi tovariši slovel kot človek z znatnim gospodarskim čutom, je bil leta 1814 poslan v Sv. Miklavž, da spravi v red zanemarjeno župnijo. Osamljen je začel iskati izhod v realistični romantiki opoja alkoholnih hlapov. Leta 1826 ga je neko poročilo označilo za docela demoraliziranega in poudarjalo, da nič več ne bere in ne piše, čeprav zna dobro latinsko in slovensko.

Sveta noč

24. decembra 1818 so v avstrijskem mestecu Oberndorf ob reki Salzach, ki razmejuje Avstrijo od Nemčije, prvič zapeli nemško božično pesem Sveta noč – za več sto milijonov ljudi po vsem svetu nepogrešljiv del božičnega razpoloženja.

V mestecu sta takrat delovala pomožni duhovnik Joseph Mohr ter učitelj in organist Franz Gruber. Ko so se tik pred božičnimi prazniki v župnijski cerkvi v Oberndorfu pokvarile orgle, je duhovnik Mohr napisal kratko pesmico in poprosil organista, naj zanjo skomponira melodijo, ki bi jo lahko zapela dva solista, spremljala pa bi ju kitarist in pevski zbor. Sveta noč, ki so jo zapeli na sveti večer leta 1818 in z njo poželi veliko navdušenje, je imela šest kitic, do danes pa so ostale samo tri.

Po prvem božiču je pesmica šla v pozabo in bi skoraj tudi ostala pozabljena. Ko so dobrih šest let pozneje v Oberndorfu obnavljali pokvarjene orgle, je orglavec na cerkvenem podstrešju našel notni zvezek z zapi-

som Svete noči in ga odnesel s seboj. Ko so leta 1832, štirinajst let po prvi izvedbi, spet javno zapeli v Leipzigu, se je zelo hitro priljubila ljudem in se še hitreje razširila. Kmalu je pesem postala del družinskih in tudi cerkvenih slovesnosti.

Gorenjski slavček

Avtor prve slovenske narodne opere Gorenjski slavček je češki skladatelj in pianist Anton Foerster, ki se je rodil **20. decembra 1837** v Osenicah na Češkem.

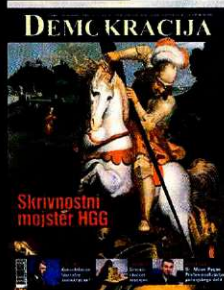
Od leta 1867 je deloval v Ljubljani kot pevododja Narodne čitalnice in dirigent Dramatičnega društva. Kasneje je bil glasbeni pedagog na ljubljanskih srednjih šolah. Leta 1877 je ustanovil Orglarsko šolo, bil soustanovitelj Cerkevne glasbenika in njegov dolgoletni urednik. Ob Ipavcu in Gerbiču je bil ena najpomembnejših in naj-

uglednejših skladateljskih osebnosti druge polovice 19. stoletja na Slovenskem. Nekoč je imel v Ljubljani vajo z mešanim zborom. Pevke so ga ujezile, ker niso zadele višine tonov. Takrat je šla mimo okna kobila, ki je bila vprežena v voz, in zarezgetala, da je bilo veselje. Foerster je navdušen skočil in vzkliknil: "Ste slišale ton 'a'? Ste slišale? Nobena ljubljanska dama ga ne zapoje tako čisto!"

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

tudi mene zanima, kako bosta univerza in g. Kučan ali njegova svetovalka ves potek v tisku razložila. Takrat bom Večeru in Demokraciji z veseljem tudi jaz poslal vsa potrebna nadaljnja pojasnila.

Dr. Edi Gobec,
Willoughby Hills, Ohio

Imamo novo vlado

Končno, po dvanajstih letih, če odštejemo pet mesecev Bajukove vlade, smo dobili vlado, ki jo sestavljajo izvorne demokratične stranke. Toliko časa je bilo namreč potrebna, da se je zgodil miselni premik pri slovenskih volilcih in da je večina volilnega telesa uvidela, da gre čezmerno in neupravičeno bogatenje eldeesovih veljakov na škodo večine državljanov, ki so bili vsak dan revnejši. Poleg tega so liberalni oblastniki v desetletju vladanja državo zadolžili za 13 milijard evrov.

Zaradi nerazumnih, neodgovornih in škodljivih potez prejšnje vlade bo imela nova težje delo, kot bi ga imela drugače, a verjamem, da bo zmogla, ker bo – tako upam – složna. Sloga je namreč pogoj za dobro in uspešno delo. V dobro Slovenije in slovenske družbe naj bodo končno vse stare zamere med strankami demokratičnega izvora presežene. Tako bo vlada trdna in bo imela visoko podporo volilcev, politični in idejni nasprotniki pa ji ne bodo mogli škodovati.

Poštena in pravična vlada je za družbo in državo velik blagoslov. Po dvanajstih letih liberalno-komunistične vladavine smo končno dobili vladno ekipo, na katero smo lahko, če zaupamo v njihovo poštenost, resnicoljubnost, značajnost in zvestobo, upravičeno ponosni. To pa še ne pomeni, da te vlade politični nasprotniki ne bodo napadali, ji nagajali in podtikali vsemogoče. Vendar to ni toliko pomembno. Da bo lahko vzdržala vse te pritiske, mora držati skupaj. "Skup držimo, pa bo šlo", ima pomenljiv slogan Radio Ognjišče.

Z napadalnim in sovražnim odnosom do izvorno demokratičnih strank si eldeesovi politični krogi delajo medvedjo uslugo, saj se je izkazalo, da večina volilcev ne naseda več še tako prefinjeni retoriki liberalnega pragmatizma in relativizma, s katerim hočejo zabrisati mejo med dobrim in zlim, med resnico in lažjo, med pravico in krivico. Njihova glasila niso več več zanimiva in še manj prepričljiva za večino slovenskih bralcev. Novinarji, časniki in publicisti so po svoji poklicni dolžnosti in v skladu z novinarskim kodeksom dolžni biti glasniki resnice! Tisti, ki to niso, si žagajo vejo, na kateri sedijo. Volilci hočejo slišati le nedvoumno razumljivo govorico, ki je v skladu z dejanji. Zato lahko polni optimizma z novo vlado zapljemo v novo kakovost življenja.

Blagoslovljene božične praznike in novo leto voščim vsem prijateljem in bralcem Demokracije.

Ivan Glušič, Mozirje

Potrčeva metamorfoza (2)

Novinar Aleš Kocjan je 25. 11. 2004 v Demokraciji analiziral revolucionarno delovanje komunistične in njegovo preobrazbo v dežurnega varuha človekovih pravic. Podobno kot MK se je MP začel vzpenjati po partijski lestvici, ko je v mučeništvu pokončni nadškof Anton Vovk že opravil svoje poslanstvo in ko je po dolgih letih zaporov pregnani demokrat Jože Pučnik začel na tujem novo življenjsko pot. Če bi ta izpostavljena primera nekdanjega režima vsaj danes pritegnila pozornost in obžalovanje, potem bi verjel, da je prišlo do metamorfoze. Sklicevanje prvega na etiko in drugega na človekove pravice je zavajanje javnosti.

Človekove pravice so verjetno ena najbolj zlorabljenih tem, še posebej takrat, ko jih nekdo v interesu lastnih ciljev spremeni v enosmerno cesto. Družba, ki ne sprejema načela

vzajemnosti, postane radikalna in s tem tudi nevarna za sobivanje ljudi z različnimi kulturami in nazori. Brezkompromisno zagovarjanje interesov manjšine pred interesi večine je nadaljevanje revolucije, ko je partijska manjšina določala pogoje dela in življenja večine.

Tisti, ki so nekoč kršili človekove pravice, so si nadedli maske in dolgo uspešno zavajali. A po zadnjih volitvah maske padajo in dejanska preobrazba se bo lahko začela.

Ernest Pušnik, Hrušica

Je tranzicija res končana?

"Tranzicija je končana!" je izjavil nekdanji vladni predsednik Rop. Kaj bi rekli na to? V vseh postkomunističnih državah je bila izvedena lustracija in obsodba komunizma, samo pri nas ne. Peterle in Janša, takratna poslanca, sta si zelo prizadevala za njeno izvedbo, a nista ničesar dosegla. Nazadnje je vmes posegel še Kučan in vse se je nehalo in zastaralo.

V drugih državah, na primer na Hrvaškem in na Poljskem, se je verouk vrnil v šole. Pri nas se ga bojimo kot hudič križa, čeprav bi se 90 odstotkov naroda strinjalo s tem. Glede tega smo res izjema med evropskimi državami.

Upali smo tudi, da se bodo vrnili naši ljudje, ki so pred pol stoletja bežali pred komunizmom, saj so tu pustili svoje domove in tisoletne korenine. Niso vsi dobili državljanstva, do katerega bi bili kot zavedni Slovenci najbolj upravičeni. Verjetno bodo ostali kot slovenski otok za vedno v argentinskem morju kot priča nekdanjega komunizma v naši deželi.

Kaj pa zgodovina? Vsi vemo, da mora sodnik zgodovine zaslišati obe strani in potem izdati sodbo, saj je znan pregovor, "da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona!"

Tončka Grm, Dobropolje

December, mesec pričakovanj in veselja

Smo v mesecu pričakovanj in veselja. V tem mesecu otroci pričakujejo Miklavža in božička, odrasli pa se >>>

» pridružujemo veselju otrok. Hkrati se veselimo državnega praznika dneva samostojnosti. Prvič v zgodovini smo si Slovenci izbojevali samostojno državo, zato se moramo tem bolj veseliti tega dogodka in ga slovesno proslaviti.

Kako bomo praznovali? Starši, ki praznujejo božič, rojstni dan Odrešenika, se bodo potrudili, da te praznike dostojno praznujemo in se udeležimo vseh slovesnosti, ki jih tradicionalno že stoletja prireja Katoliška cerkev. Kot vidimo, so trgovine polne oblačil za božička in Miklavža, država pa ponuja otrokom dedka Mraza, neznanca iz ruskih step. Slovenija je edina država v Evropi, ki še vsiljuje tega neznanca. Upamo, da bo nova vlada to uredila in z državnim denarjem raje podprla Miklavža in božička. Dan samostojnosti, 26. december, pa je praznik vseh državljanov Slovenije. Kako bomo praznovali? Izkušnje nas učijo, da dosedanja oblast ni bila naklonjena velikemu praznovanju tega dne, saj so bile nekatere strukture v vojni za Slovenijo poražene. Upamo, da bomo odslej ta dan praznovali dostojneje, saj so bili sedanji člani vlade v večini pobudniki osamosvojitve Slovenije. Predlagam, da za ta državni praznik na vseh hišah razobesimo državne in evropske zastave, da tako že na zunaj izkažemo lojalnost državi. Vlada pa naj bi s predpisom določila, da morajo državne ustanove obvezno izobesiti zastave, posebej še šole, kjer naj bi imeli pred božičnimi počitnicami proslave, zapeli naj bi državno himno in se tako veselili praznika samostojne Slovenije. Veličastna proslava naj bi bila v Ljubljani, proslavljale naj bi tudi vse občine v Sloveniji. Čas je že, da začnemo vzgajati za državljansko zavest in jo nenehno izpopolnjevati. Samo poglejmo, kako državne praznike praznujejo v svobodni Ameriki. Vse se vese-

96,4 MHz *Ta prazni!*
Slovenske gorice

Tig. osvoboditve 5, 2230 Ljubljana, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radiosg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

radio cerklje
ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

li, pročelja hiš krasijo zastave, ljudje na ulicah in v javnih lokalih veselo praznujejo. Pri nas pa gredo ti prazniki mimo brez izrazov sreče na obrazih, kot da nas ta praznik ne briga. V veliki meri je za to kriva Gabrova šola, ki ne vzgaja otrok, da bi se duhovno razvijali in upoštevali vrednote, ki bogatijo človekovo življenje.

Alojz Senekovič, Maribor

Pravica vedeti

Vprašanje državnemu uradu za statistiko in varuhu človekovih pravic; uradu prošnja za izračun, ki ga sama fizično ne zmorem, varuhu pa, kako je s pravicami. Veljajo le za del prebivalstva v Sloveniji ali tudi za avtohtone Slovence?

Pred dnevi sem se udeležila pogreba za mladeničem, ki je umrl v prometni nesreči. Proti domu sem se vračala z gospo, ki je bila z menoj v tem žalostnem sprevedu. Oh, kako nam cesta pobira mlade ljudi, sva potarnali in ugotavljali, da bomo Slovenci izumrli zaradi pobijanja s pločevino. Beseda je nanesla na leto 1945. Na poboje, ki so se začeli že v letu 1941, letnice zadnje žrtve, ki je padla pod terorjem blaznega nasilja boljševističnega terorja, pa tako nihče ne pozna. Moja spremljevalka me je pomenljivo pogledala in s tihim glasom, dolgim pogledom v daljavo in otožno besedo osvetlila spomin na svojega očeta in tasta. "Moj oče je bil

v Šentvidu, tast pa na Teharjah. Bila sta mladoletna ... O prebijanju skozi življenje pa ... bilo je težko, težko. In vendar, na moževem domu je luč sveta zagledalo enajst otrok, pri nas jih je bilo pet. Trdo delo, globoka vera in volja do življenja nam je dala moč. Vseh šestnajst otrok (v obeh družinah) je prišlo do poštenega kruha. Vsi izobraženi, tudi znanstveniki, doktorji, profesorji in z visoko duhovno izobrazbo so med nami in vseh šestnajst otrok ima 42 potomcev, ki so že pri kruhu, nekaj pa jih hodi še v šolo in so kar uspešni." "Kot slišim, so državi v korist, domovini pa v ponos," sem z velikim občudovanjem dodala.

Zato se obračam na Urad RS za statistiko. Koliko državljanov, avtohtonih Slovencev, bi bilo danes med nami, če ne bi bilo "osvoboditve", ki se je prelevila v masčevanje in strahotni masaker. Zavod bi moral vedeti za število umorjenih v cvetu mladosti in tistih v obdobju zrelosti.

Državljanu Hanžku pa: vsaj on bi moral vedeti, če se že o tej resnici tako skrbno molči! Zakaj tovariš Tito v letu 1948 še slišati ni hotel o človekovih pravicah, katerih načelo je bilo sprejeto v letu 1948 v Evropi. Ali Hanžek prav zaradi Titovih načel pozna samo pravice nekaterih prebivalcev na slovenskih tleh?

Urdu in varuhu bi se za odgovor zahvalila, a se bojim, da odgovora NE BO!

Herica Kumer, Ljubljana

Slovenska pot v EU (3)

Slovenski odpor proti boljševizaciji Slovenije

Strahotno partizansko ubijanje civilnega prebivalstva je ilegalno Slovensko zavezo prisililo, da je preusmerila svoje sile v obrambo slovenskih življenj, in to tam, kjer so bila ogrožena. To so slovenske vasi in polja in gozdovi, kjer delajo Slovenci. Zato je ustanovila legalne vaške straže, kamor je poslala del svojega moštva in oficirjev. Prva vaška straža je bila ustanovljena 17. julija 1942 v Šentjostu nad Horjulom. Že jeseni 1942 je število vojakov v vaških stražah naraslo na 600, kar je presevalo tedanje število partizanov.

Ob italijanski kapitulaciji septembra 1943 je po zaslugi italijanske komunistične partije in v zameno za nemoten italijanski umik iz Slovenije domala vse orožje italijanskega okupatorja na Slovenskem, tudi topništvo skupaj z italijanskimi topničarji, prešlo v roke partizanov. Italijanska armada pa skupaj z nemalo italijanskih vojnih zločincev še ni zapustila slovenskega ozemlja, ko so partizani s pridobljenim orožjem in italijanskimi topničarji, ki so edini znali ravnati s tem orožjem, že napadli slovenske vaške straže, zbrane na Grčaricah in v Turjaškem gradu. Borce vaških straž, ki so zaradi te partizansko-italijanske premoči zašli v partizansko ujetništvo, je komunistična roka, t. i. NOB, v premočrtnem nadaljevanju pobojev 1.200 Slovencev civilistov pred 17. julijem 1942 in z istim boljševističnim ciljem še isto jesen na t. i. osvobojenem ozemlju z ranjenci vred pobila. Te komunistične morije so prisilile, da se je jeseni 1943 ustanovilo Slovensko domobranstvo kot regularna slovenska vojska. Slovensko domobranstvo je do neke meje zajezilo morije t. i. NOB, vendar je na podlagi dolgoroč-

nih izredno tveganih strateških špekulacij po volji Anglo-Američanov in z njihovo množično vojaško pomočjo iz zraka morala zmagati partizanska stran (o teh špekulacijah in o povojnem razvoju pišem v knjigi *K slovenski istovetnosti*, Ljubljana 1996).

Domobrance, vojakne slovenske narodne vojske, je po koncu druge svetovne vojne s prevaro angleških okupacijskih oblasti na avstrijskem Koroskem, razorožene in od tod vrnjene v partizansko ujetništvo, pobila ista komunistična roka v premočrtnem nadaljevanju pobijanja slovenskih civilistov in slovenskih vojakov v njihovem ujetništvu na "osvobojenem ozemlju" z istim motivom in skupaj z ranjenci. Bilo jih je 13.500. Tu moramo poudariti, da so se poboji teh 13.500 Slovencev zgodili, potem ko je nemški okupator, poražen na svetovnih frontah, zapustil Slovenijo in ko je pri nas popolna oblast padla v roke komunistični partiji. Ta pa je s pobijanjem Slovencev očitno nadaljevala zato, ker cilj partijskega "NOB" po izginotju okupatorja še ni bil dosežen. Komunistično oblast je bilo takrat treba še utrditi. Vidimo, da komunistično uničevanje slovenskih življenj ne kaže v nobenem trenutku niti trohice nacionalnoosvoboditvene miselnosti, temveč v celoti sledi namenu stalinistične revolucije. V tem vidimo tretji dokaz o resnični naravi t. i. NOB.

Spopad dveh taborov v luči zgodovine

Po ustanovitvi prve vaške straže 17. julija 1942 sledi obdobje "strel za strel". Vendar ostane v tem obdobju neoporečno, da pada napadalni strel s strani komunistov in da je strel, ki temu sledi, obramba s strani branilcev slovenskega naroda, vojakov vaških straž in Slovenskega domobranstva.

Ta dogajanja niso bila narodnoosvobodilni boj, kot smo dokazali, pa tudi ne državljanska vojna. Ta zadnja je praviloma oborožen spopad dveh interesnih taborov znotraj nekega naroda in s pripadniki tega naroda v obeh taborih. Dogajanje na Slovenskem je bilo glede na tedanje razmere napad agentov Sovjetske zveze na Slovence v obliki zahrbtnega, teroristič-

nega atentata. Temu atentatu je na slovenskem ozemlju sledil oborožen spopad interesnega tabora zunaj Slovenije, namreč tabora Sovjetske zveze s Slovenci, branilci nacionalne svobode, slovenskega kulturnega izročila, materialnega imetja in slovenske pripadnosti Evropi. Ves čas je na komunistični strani veljal isti cilj, t. j. nasilno trganje slovenskega naroda iz evropske kulture in njegova nasilna presaditev v sovjetsko "gojišče novega socialističnega človeka" (beri: nasilna vključitev v sovjetski oblastveni imperij).

Trditev, da na Slovenskem ni bilo državljanske vojne, ne omaja niti dejstvo, da je Sovjetska zveza prek svojih slovenskih agentov izvedla napad z oslepljenimi, sfanatiziranimi ali k temu pod grožnjo ustrelitve prisiljenimi Slovenci. To ji je uspelo z zelo premišljenimi, v desetletjih do perfektnosti razvitimi revolucionarnimi metodami (akademija Dzeržinskega v Moskvi). Te metode so enako edinstvene, kakor so svetovnozgodovinsko edinstveni Leninova ideja, sklep in poziv k svetovni komunistični revoluciji. To naj uresniči Komunistična internacionala.

Eden od korakov Komunistične internacionala k temu cilju je bila revolucija na Slovenskem. O tem načrtovanem koraku nam poroča dr. France Bučar, nekdanji član KPS, politkomisar v partizanskih enotah, pogajalec z Angleži maja 1945 na Koroskem o vrnitvi vojakov Slovenske narodne vojske v komunistični poboj. V svoji knjigi *Usodne odločitve na strani 116* piše: "... kot se je pokazalo pozneje ob razkolu z Informbirojem leta 1948, je Kardelj resno obravnaval celo možnost, da bi celotna Jugoslavija postala ena zveznih republik, neposredno vključena v Sovjetsko zvezo kot njen sestavni del ..."

Z oboroženim uporom proti nameri Kominterne na Slovenskem je slovenski narod dokazal svojim potomcem in svetu svojo dotlej ohranjeno identiteto: pokončno držo, zvestobo slovenskim vrednotam in odločenost braniti svojo zemljo in izročilo prednikov.

Naj slovenski narod najde pot k tej svoji nekdanji identiteti, potreboval jo bo v prihodnosti.

(Se nadaljuje)

Jože Hubad, Horjul

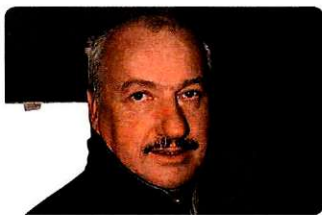
"Pravnik leta"

Tako je Matevža Krivica imenovala Mojca Drčar-Murko, slovenska poslanka v evropskem parlamentu, sicer pa sestrična "pravnik leta". Odslej bo njen svetovalec oz. pomočnik pri njenem delu v evropskem parlamentu. Verjetno je vsem jasno, da bo tam poskušal nadaljevati, česar ni dokončal doma. To pa je obsesija z "izbrisanimi". Njegovo popolnoma nekritično prizadevanje za zelo kompleksen primer tako imenovanih izbrisanih je v Sloveniji razen nekaterih izjem, ki jim je to v pomanjkanju drugega dobrodošla zadeva, izgubilo zeleni cilj. Matevža Krivica bi lahko označili kot "odvetnika z ulice", saj zastopa "tožnike" v pravnih zadevah in "izbrisan" so na čelu z Matevžem Krivicem tožniki slovenske države. O tej zadevi je bilo že veliko napisanega, povedanega in tudi storjenega, vse na škodo slovenskih državljanov. Njegov članek 9. decembra v tedniku *Demokracija* št. 50 z naslovom *Potrčeva metamorfoza* (1), v katerem z znano ognjevitostjo brani Mirana Potrča, poslanca ZL v državnem zboru, je odraz Krivičeve duhamornosti. Članek je reakcija na fotomontažo naslovnice 48. št. *Demokracije*, kjer je Miran Potrč upodobljen skupaj s Stalinom v ruski uniformi in pozdravom, značilnem za sovjetske in druge aparatčike svetovnega komunizma. Privrženci komunistične ideologije, kjer koli že je bila na oblasti, so se do vodilnih obnašali hlapčevsko, do podrejenih pa "udbovsko", vse vsaj z dvema ciljema: čimhitrejšo osebno napredovanje ter psihično ali fizično uničenje nasprotnika. Kot je znano, je Miran Potrč hitro in uspešno napredoval od lokalnega "kapa" delovnih brigad do visokih političnih položajev v federaciji in socialistični republiki. Seveda takrat ne M. Potrč ne vsi tisti, ki so take "naše fante" nagrajevali z najrazličnejšimi funkcijami, niso govorili o človekovih pravicah. Menda je bilo že dejstvo, da si živel v komunističnem blagru, najvišja stopnja človekovih pravic. "Pravnik leta" izkoristi svoj odgovor za napad na svoje nekdanje kolege na ustavnem sodišču, kar ni prvič in na kar je dobil tudi odgovore, vendar on to presliši in venomer goni eno in isto. Zakaj v članku Mirana Potrča dvigne na najvišjo stopnico in ga prikazuje kot enega redkih in najboljših demokratov, predanega z vsem svojim bitjem in žitjem spoštovanju človekovih pravic? Kdor sledi njegovim dejavnostim ne le pri vprašanju "izbrisanih", temveč tudi na raznih drugih področjih, mu je razlog povsem jasen. S Potrčem se ujemata na številnih področjih in Krivicu z njegovim svetovnim nazorom ni težko podeliti naslova največjega "demokrata in človekoljuba" osebi, ki to nikoli ni bila niti nikoli ne bo. Nekateri nostalgični komunisti se v zastarelosti nekdanjih in nepotrebnosti novih udarnih proklamacij zatekajo k edini, vendar povsem zmaličeni ideji o človekovih pravicah. Ko bo najogljivejši borec za človekove pravice in "demokrat" Miran Potrč zahteval v smislu teh pravic njihovo popravo redkim še živečim sorodnikom pomorjenih na slovenskih tleh, tistim, ki so dolga leta trpeli na prisilnem delu, in žrtvam montiranih komunističnih procesov, se bo vsaj malo odkupil za desetletna teptanja temeljnih pravic slehernika. Morda bo takrat svoje mišljenje spremenila tudi nekdanja tovarišica ZKS, danes gospa, ki je pred kratkim rekla: "Pa kaj nam očitajo povojne poboje, mar naj bi jih 'futrali', ko je vendar primanjkovalo hrane tudi za nas!" Tudi tu je del resnice povojnih morij, in kdor vidi v tem ideološki naboj, kot je to očitel Miran Potrč vladni koaliciji na pogovorih strank na TVS 14. decembra, pač ne razume velikega "demokrata" Mirana Potrča in vse kameleonske združbe.

Marija Vodišek

Šepetalec ne bo ostal brez dela

Novinar Aleksander Lucu, ki pri časniku Nedelo že več let skrbi za razne tračarske zgodbe o znanih osebnostih, po volitvah ne bo ostal brez dela.

Odkar se je namreč zamenjala oblast, bo lahko še z večjim veseljem vihtel novinarsko pero in tako poskrbel, da se Mačkov duh v medijih še ne bo poslovil. Tudi za podmladek se mu ni treba bati, saj se njegovi otroci – med njimi je novinar Dela in predsednik Društva novinarjev Slovenije Grega Repovž – aktivno ukvarjajo z novinarstvom. Če je bila doslej Lucujeva ost zaradi lakajstva prejšnji vladajoči nomenklaturi usmerjena proti opoziciji, bo odslej drugače. Je pa Lucu tudi prilagodljiv. Tako se je v letošnjem letu po posredovanju nekaterih svojih prijateljev srečal s papežem Janezom Pavlom II. in mu izročil pozdrave bralcev Nedela. Ali je takšna poteza etično sprejemljiva spričo dejstva, kako je Lucu doslej pisal o Cerkvi, naj presodijo bralci.

Beblerja znova v parlamentu

Po zadnjih volitvah je bilo v vrstah LDS kar nekaj osmoljencev, ki se jim ni uspelo prebiti v parlament, čeprav so bili že uveljavljeni poslanci (na primer Roman Jakič). Prav nasprotno pa je uspelo Darji Lavtižar Bebler, ki se je z letošnjimi volitvami znova vrnila v poslanske klopi, od koder je bila leta 2000 izrinjena. Ostrojezična poslanka, pravnica po izobrazbi, je na političnem prizorišču postala opazna leta 1992, ko je v imenu Žakljevih socialistov kandidirala za predsednico države. Dve leti kasneje so se socialisti pridružili liberalnim demokratom, s tem pa je Beblerjeva postala članica LDS. Ko je leta 2000 "izvisela", se je njeno ime sprva pojavljalo v zvezi s kandidaturo za varuha človekovih pravic, kasneje pa jo je odneslo v diplomatske vode. Letos se vrača na politično prizorišče, za zdaj pa še ni zelo opazna s svojimi nastopi. Kljub temu jo nekateri primerjajo z Irmo Pavlinič Krebs, ki ji na letošnjih volitvah volivci niso namenili dovolj glasov za vstop v parlament.

Koga zavaja Plemeniti

Zmago Jelinčič Plemeniti je znan predvsem po svojih težavah s sodišči in policijo in je zato v zadnjih letih postal pravi "enfant terrible" med poslanci državnega zbora. Tokrat pa je tudi sam postal tožnik, saj je vložil tožbo proti Franciju Keku in Vitomirju Rožju iz Aktivne Slovenije, češ da sta ga blatila z obtožbami o njegovi kriminalni preteklosti. Šlo naj bi za obtožbe, izrečene v času predvolilne kampanje, v zvezi s krajo dragocenih predmetov iz Narodnega muzeja ter nabožnih predmetov iz cerkva. Zanimiva je Jelinčičeva argumentacija, da ima zaradi Kekovih obtožb hude duševne bolečine, da ga znanci zmerjajo s kriminalcem itd. To je zanimivo zlasti zato, ker se je o Jelinčičevih "podvigih" v Narodnem muzeju in drugod pisalo pred leti že v različnih medijih (tudi v naši reviji). V Aktivni Sloveniji ob tem pravijo, da je tožba dobrodošla predvsem zaradi tega, ker bo postalo kmalu jasno, zaradi česa je bil Jelinčič v resnici zaprt v osemdesetih letih.

Bandlja nasledila plavolaska

Z nastopom nove vlade je prišlo tudi do zamenjave v vodstvu generalnega sekretariata vlade. Mirka Bandlja, ki je svoje delo zaznamoval z odločitvijo o spornem in pregrešno dragem letalu znamke falcon, je zamenjala plavolasa 36-letna Mateja Tamara Fajs.

Z Bandljem imata skupno le izobrazbo, oba sta namreč pravnik, sicer pa se njuna značaja zelo razlikujeta. Fajsova doslej javnosti ni bila znana kot politično aktivna. Pred leti jo je opazil Marjan Podobnik, saj je bila od leta 1997 do 1999 svetovalka vlade. Natančneje, bila je svetovalka v kabinetu podpredsednika vlade Marjana Podobnika. Gre za čas, ko je v nekdanji Drnovškovi vladi, ki je nastala po prestopu Cirila Pucka v LDS in nato vstopu SLS v vlado, sodelovala tudi SLS. Po letu 1999 je Fassova prešla v vladno službo za zakonodajo, kjer je bila pred imenovanjem za generalno sekretarko vlade podsekretarka. Fajsova je med drugim predsednica strokovne skupine za pripravo resolucije na področju socialne stanovanjske politike v okviru Sveta Evrope. Glede na to, da generalni sekretariat opravlja predvsem koordinacijske in strokovne naloge za vlado ter deluje kot vladna služba, se tako zdaj mnogi sprašujejo, ali bo vloga Fajsove prav tako odmevna, kot je bila Bandljeva. Tisti, ki jo poznajo, pravijo, da ne bo tako in da bo Fajsova opravljala predvsem dela, ki ji po strokovni plati pritičejo. Okoli nje se torej ne bo dvigovalo toliko prahu kot okoli Bandlja.

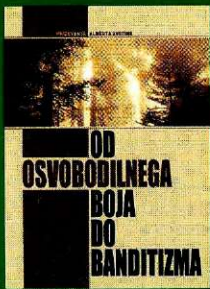
**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

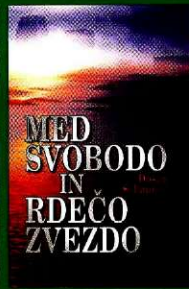
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

DECEMBER JE MESEC DARIL,

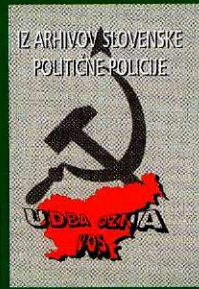
ZATO VAM NAŠA ZALOŽBA PONUJA
POSEBNE PREDNOVOLETNE UGODNOSTI
ZA NAKUP NAŠIH KNJIG:

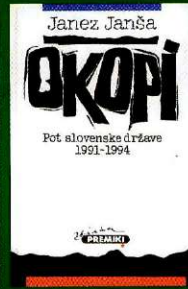
prej ~~6.700 SIT~~
zdaj **6.000 SIT**

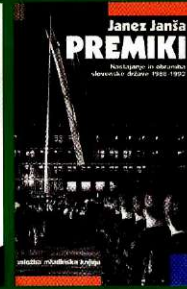
prej ~~6.200 SIT~~
zdaj **5.500 SIT**

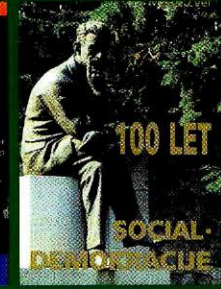
prej ~~5.000 SIT~~
zdaj **4.300 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

prej ~~2.200 SIT~~
zdaj **2.000 SIT**

Ob nakupu vsaj treh knjig vam damo dodaten 10-odstotni popust na navedene cene, za nakup celotne zbirke pa kar 25-odstotnega.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net.

Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

S to naročilnico po povzetju nepreklicno naročam označene knjige.

Naročilnica

Naročilo označite z x

- Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA .....
- Dušan Lajovic:** MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO .....
- Jože Pučnik:** IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE .....
- Janez Janša:** OKOPI .....
- Janez Janša:** PREMIKI .....
- Milan Zver:** 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE .....
- Tone Kuntner:** MATI SLOVENIJA .....

Cena **6.000 SIT**

Cena **5.500 SIT**

Cena **4.300 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V cene je všteti DDV, ni pa všteta poštnina!

Warm up Life.

